

INTEGRALNI TEKST

**ZAKON
O OSNOVAMA SIGURNOSTI SAOBRAĆAJA
NA PUTEVIMA U BOSNI I HERCEGOVINI**

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim Zakonom utvrđuju se osnovni principi međusobnih odnosa i ponašanja učesnika u saobraćaju i drugih subjekata u saobraćaju, osnovni uvjeti koje moraju zadovoljiti putevi u pogledu sigurnosti saobraćaja na putevima, vođenje Centralnog registra vozača i vozila, pravila saobraćaja na putevima, sistem saobraćajnih znakova i znakova koje daju ovlaštena lica, dužnosti u slučaju saobraćajne nezgodi, osposobljavanje kandidata za vozača, uvjeti za sticanje prava na upravljanje motornim vozilima, polaganje vozačkih ispita, uvjeti za uređaje i opremu vozila, dimenzije, ukupna masa i osovinsko opterećenje vozila, osnovni uvjeti koje moraju zadovoljavati vozila u saobraćaju, rad strukovnih organizacija u Bosni i Hercegovini, te druga pitanja iz oblasti sigurnosti saobraćaja na putevima koja su jedinstvena za cijelu teritoriju Bosne i Hercegovine.

Član 2.

(1) Organi Bosne i Hercegovine, entitetski i kantonalni organi i organi Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine i organi lokalne samouprave i lokalne uprave u gradovima i općinama (u daljnjem tekstu: nadležni organi) osigurat će provođenje ovog Zakona i u okviru svoje nadležnosti donositi propise i preduzimati druge potrebne mjere za njegovo dosljedno provođenje.

(2) Kontrolu i regulisanje saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini obavljaju ovlaštena lica nadležnog organa unutrašnjih poslova (u daljnjem tekstu: ovlaštena lica).

(3) U blizini škole, preventivno regulisanje saobraćaja mogu vršiti i školske saobraćajne patrole, uz prisustvo ovlaštenog lica organa iz stava (2) ovog člana.

(4) Bliže odredbe o načinu formiranja i rada školskih saobraćajnih patrola propisuju tijela entiteta, kantona i Brčko Distrikta nadležna za obrazovanje.

Član 3.

(1) Učesnici u saobraćaju dužni su poštovati odredbe ovog Zakona i druge propise iz oblasti sigurnosti saobraćaja na putevima, razvijati humane odnose među ljudima radi zaštite zdravlja i života drugih lica, a naročito djece, invalida, starih i nemoćnih lica, i brinuti se o zaštiti životne sredine.

(2) Učesnici u saobraćaju ne smiju ometati saobraćaj, oštećivati puteve, objekte i opremu na putu.

Član 4.

(1) Putevi namijenjeni za saobraćaj moraju biti osposobljeni za siguran i nesmetan saobraćaj i odgovarati osnovnim uvjetima propisanim ovim Zakonom, a preduzeća i javne službe koje održavaju javne puteve, ili im je povjereno održavanje javnih puteva, moraju ih održavati tako da se na njima u svim uvjetima može odvijati siguran i nesmetan saobraćaj.

(2) Preduzeća, javne službe i drugi organi koji se brinu o putevima i održavaju ih dužni su da organiziraju i trajno kontroliraju stanje i održavanje javnih puteva, objekata, saobraćajne signalizacije i opreme na putevima radi sigurnog i nesmetanog saobraćaja.

(3) Preduzeća i javne službe iz stava (1) ovog člana dužni su pravovremeno otklanjati sve nedostatke zbog kojih na određenim mjestima dolazi do saobraćajnih nezgoda.

(4) U slučaju pretrpljene štete zbog neodgovarajućeg održavanja javnih puteva povjerilac se namiruje u skladu sa zakonom o putevima.

Član 5.

(1) Preduzeća, obrazovne organizacije, ustanove i druga pravna ili fizička lica koji školuju ili obučavaju kandidate za vozače motornih vozila dužni su izvoditi obuku na način koji će osigurati da kandidati nauče i usvoje pravila saobraćaja i etiku u saobraćaju, ovladaju tehnikom upravljanja vozilom i steknu ostalo znanje i vještine potrebne za sigurno učešće u saobraćaju na putevima.

(2) Radi zaštite života i zdravlja djece, škole, obdaništa i druge ustanove u kojima se realizuje vaspitno-obrazovni rad sa djecom, kroz nastavne planove i programe, organizuju pripremu djece za učešće u saobraćaju.

Član 6.

(1) Preduzeća, ustanove i druga pravna ili fizička lica, kada proizvode, održavaju, popravljaju ili prepravljaju vozila i puštaju u saobraćaj vozila, uređaje, rezervne dijelove i opremu za vozila, dužni su vozila, uređaje, dijelove i opremu proizvoditi, puštati u saobraćaj, održavati, odnosno popravljati prema uvjetima propisanim za sigurno učešće vozila u saobraćaju na putevima.

(2) Pojedinačno proizvedena, prepravljena ili u većem obimu popravljena vozila prije puštanja u saobraćaj moraju biti podvrgnuta certificiranju u ovlaštenoj organizaciji koja certificira vozila.

(3) Bliže odredbe o načinu i postupku certificiranja i uvjetima koje moraju ispunjavati organizacije za certificiranje vozila pravilnikom propisuje ministar komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: ministar) u saradnji s organom nadležnim za unutrašnje poslove.

Član 7.

Preduzeća, ustanove, pravna ili fizička lica i drugi organi koji posjeduju vlastita vozila dužni su se brinuti o tome da vozači njihovih vozila ispunjavaju propisane zdravstvene i druge uvjete za sigurno upravljanje vozilima i osigurati da njihova vozila budu ispravna, te da imaju propisane uređaje i opremu.

Član 8.

(1) Saobraćaj na javnom putu može se ograničiti ili zabraniti samo kada je to neophodno radi sprečavanja ili otklanjanja opasnosti za učesnike u saobraćaju, sprečavanja oštećenja javnog puta ili izvođenja radova na javnom putu ili radi održavanja sportskih i drugih priredbi ili aktivnosti na putevima.

(2) Postupak i uvjete za ograničenje i zabranu iz stava (1) ovog člana utvrdit će nadležni organi u skladu s važećim propisima.

Član 9.

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom Zakonu imaju sljedeća značenja:

1) autobus je motorno vozilo namijenjeno za prijevoz lica koje, osim sjedišta za vozača, ima više od osam sjedišta;

2) autoput je javni put posebno izgrađen i namijenjen isključivo za saobraćaj motornih vozila, koji je kao autoput označen propisanim saobraćajnim znakom, koji ima dvije fizički odvojene kolovozne trake za saobraćaj iz suprotnih smjerova, sa po najmanje dvije saobraćajne trake i trakom za prinudno zaustavljanje vozila, bez ukrštanja s poprečnim putevima i željezničkim ili tramvajskim prugama u istom nivou i u čiji saobraćaj se može uključiti, odnosno isključiti samo određenim i posebno izgrađenim priključnim javnim putevima na odgovarajuću kolovoznu traku autoputa;

3) bicikl je vozilo koje ima najmanje dva točka i koje se pokreće isključivo snagom vozača;

4) moped je motorno vozilo s dva ili tri točka, čija radna zapremina motora nije veća od 50 cm³ a snaga kod električnog motora ne prelazi 4kW, ili na tri točka čija radna zapremina motora nije veća od 50 cm³ ili snaga motora kod motora sa unutrašnjim sagorjevanjem i električnih motora nije veća od 4 kW i koje na ravnom putu ne može razviti brzinu veću od 45 km/h;

5) laki motocikl je motorno vozilo sa dva točka ili s tri asimetrično postavljena točka (s bočnom prikolicom) čija je zapremina motora veća od 50 cm³ i ne prelazi 125 cm³, a snaga motora ne prelazi 11 kW i koji na ravnom putu može razviti brzinu veću od 45 km/h..

6) biciklistička staza je izgrađena saobraćajna površina namijenjena za saobraćaj bicikala i mopeda, koja se proteže uzduž kolovoza i koja je od njega odvojena i obilježena propisanim saobraćajnim znakom;

7) biciklistička traka je dio kolovoza namijenjen za saobraćaj bicikala i bicikala s motorom, koja se proteže duž kolovoza i koja je obilježena uzdužnom linijom na kolovozu;

8) brzi put je javni put namijenjen za saobraćaj isključivo motornih vozila, s jednom ili dvije razdvojene kolovozne trake, koji ima sve raskrsnice u dva ili više nivoa s poprečnim putevima i drugim saobraćajnicama (željezničkim ili tramvajskim prugama), prema pravilu nema zaustavnih traka i koji je kao takav označen propisanim saobraćajnim znakom;

9) Centralni registar je evidencija o svim vozačima i vozilima;

9a) Četvorocikl je motorno vozilo sa četiri točka s masom neopterećenog vozila manjom od 400 kg, bez mase baterije kod električnih vozila, i čija najveća neto snaga motora ne prelazi 15 kW.

9b) Evropski izvještaj o saobraćajnoj nezgodi je propisani obrazac koji učesnici u saobraćajnoj nezgodi popunjavaju nakon saobraćajne nezgode.

9c) Instruktor vožnje je lice koje je steklo uslove da izvodi osposobljavanje iz upravljanja motornim vozilom.

9d) Ispitivač je lice koje je steklo uslove da provodi ispitivanje iz poznavanja propisa o sigurnosti saobraćaja na putevima ili iz upravljanja motornim vozilom.

- 10) put je svaki javni put i nekategorirani put na kojem se obavlja saobraćaj;
- 11) put rezerviran za saobraćaj motornih vozila je javni put po kojem mogu saobraćati samo motorna vozila i koji je kao takav označen propisanim saobraćajnim znakom;
- 12) strana vozačka dozvola je vozačka dozvola i međunarodna vozačka dozvola koju je izdao nadležni organ strane države;
- 13) javni put je površina od općeg značaja za saobraćaj, koju svako može slobodno koristiti pod uvjetima određenim zakonom i koju je nadležni organ proglasio javnim putem, kao i ulice u naselju;
- 14) kolona je niz od najmanje tri vozila (osim bicikla, traktora, radne mašine i zaprežnog vozila) koja su zaustavljena na putu, ili se na bliskom međusobnom odstojanju kreću istom saobraćajnom trakom u istom smjeru pri čemu su brzina kretanja vozila i postupanja vozača međusobno uvjetovani i između kojih, bez ometanja, ne može ući drugo vozilo;
- 15) kolovoz je dio površine puta namijenjen prvenstveno za saobraćaj vozila;
- 16) kolovozna traka je uzdužni dio kolovoza namijenjen za saobraćaj vozila u jednom smjeru, s jednom ili više saobraćajnih traka;
- 16.a) Kontrolor tehničke ispravnosti je lice koje je steklo uslove da na stanici tehničkog pregleda obavlja kontrolu tehničke ispravnosti vozila.
- 18) lahka prikolica je priključno vozilo čija najveća dozvoljena masa nije veća od 750 kg;
- 19) lahki četverocikl je motorno vozilo s četiri točka i s masom neopterećenog vozila manjom od 350 kg, bez mase baterije kod električnog vozila, čija najveća brzina nije veća od 45 km/h i čija radna zapremina nije veća od 50 cm³ i čija najveća snaga nije veća od 4 kW kod ostalih motora, ili čija najveća trajna snaga nije veća od 4 kW kod elektromotora.
- 20) licenca je javna isprava koju je izdao nadležni organ i kojom se dokazuje ispunjavanje propisanih uvjeta i osposobljenosti za obavljanje određenih poslova iz oblasti sigurnosti saobraćaja;
- 21) lokalni put je javni put koji povezuje naselja na teritoriji općine ili koji je značajan za saobraćaj na teritoriji općine;
- 22) magistralni put je javni put koji povezuje veće gradove i važnija privredna područja Bosne i Hercegovine i koji se nadovezuje na mrežu odgovarajuće kategorije puteva sa susjednim državama;
- 23) manja materijalna šteta je šteta u saobraćajnoj nezgodi nastala na vozilu na kojem nisu oštećeni vitalni dijelovi i sklopovi i koje se može samostalno kretati na putu;
- 24) masa vozila je masa praznog vozila s punim rezervoarom goriva, priborom i opremom predviđenim za vozilo;
- 25) međunarodna vozačka dozvola je javna isprava koju izdaje ovlaštena organizacija na osnovu nacionalne vozačke dozvole te države;
- 26) mimoilaženje je prolaženje vozilom pored drugog vozila koje se po istom kolovozu kreće iz suprotnog smjera;
- 27) motocikl je motorno vozilo s dva točkaili s tri asimetrično postavljena točka (s bočnom prikolicom) čija je radna zapremina motora veća od 125 cm³ i koje na ravnom putu može razviti brzinu veću od 45 km/h.
- 28) motokultivator je motorno vozilo s jednom ili dvije osovine i pogonskim motorom do 12 kW, konstruirano da vuče, potiskuje ili nosi oruđa za razne poljoprivredne radove;
- 29) mijenjanje saobraćajne trake je prelaženje vozilom iz jedne u drugu saobraćajnu traku za saobraćaj u istom smjeru zbog prestrojavanja ili dozvoljenog bržeg kretanja;
- 30) motorno vozilo je vozilo koje se pokreće snagom sopstvenog motora i koje je prvenstveno namijenjeno za cestovni prijevoz lica ili tereta, ili za vuču priključnog vozila, osim vozila koja se kreću po šinama i pomoćnih pješačkih sredstava;

- 31) najveća dozvoljena masa je masa vozila zajedno s njegovom nosivošću;
- 32) naselje je prostor na kome se redovi ili grupe zgrada nalaze s jedne ili s obje strane puta, dajući mu izgled ulice, čije granice određuje nadležni organ nadležan za upravljanje putevima, saobraćajnim znakovima i za obilježavanje naseljenih mjesta;
- 33) nekategorirani put je površina koji se koristi za saobraćaj prema ma kom osnovu i koji je dostupan većem broju raznih korisnika (seoski, poljski i šumski put, putevi na nasipima za odbranu od poplava, prostori oko benzinskih pumpi, parkirališta i sl.);
- 34) nosivost je dozvoljena masa do koje se vozilo smije opteretiti, prema deklaraciji proizvođača vozila;
- 35) obilaženje je prolaženje vozilom pored zaustavljenog ili parkiranog vozila ili drugog objekta koji se nalazi na saobraćajnoj traci kojom se vozilo kreće;
- 36) obilježeni pješački prijelaz je dio površine kolovoza namijenjen za prelaženje pješaka preko kolovoza, obilježen oznakama na kolovozu i odgovarajućim saobraćajnim znakom;
- 36.a) odstojanje je najkraća uzdužna udaljenost između najisturenijih tačaka vozila ili lica, odnosno drugih objekata;
- 36.b) oldtimer je motorno vozilo proizvedeno prije 30 i više godina, koje je radi njegovanja historijskog naslijeđa i tehničke kulture sačuvano ili ponovo sastavljeno u izvornom obliku;
- 37) organ nadležan za je organ nadležan za određene poslove utvrđen ustavom i zakonom Bosne i Hercegovine, entiteta, kantona i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine;
- 38) osovinsko opterećenje je dio ukupne mase vozila koja se preko osovina vozila prenosi na vodoravnu podlogu u stanju mirovanja vozila;
- 39) parkiranje vozila je prekid kretanja vozila duži od pet minuta osim prekida koji se pravi da bi se postupilo po znaku ili pravilu kojim se regulira saobraćaj;
- 40) pješačka zona je uređena saobraćajna površina namijenjena za kretanje pješaka u kojoj je dozvoljeno kretanje motornih vozila s posebnim odobrenjem;
- 41) pješačko ostrvo je uzdignuta ili na drugi način obilježena površina koja se nalazi na kolovozu i koja je određena za privremeno zadržavanje pješaka koji prelaze preko kolovoza, ili ulaze u vozilo i izlaze iz vozila javnog saobraćaja;
- 42) pješak je lice koje učestvuje u saobraćaju, a ne upravlja vozilom, niti se prevozi u vozilu ili na vozilu, lice koje vlastitom snagom gura ili vuče vozilo, ručna kolica, dječije prijevozno sredstvo, bicikl, moped ili pokretna kolica za nemoćna lica, lice u pokretnoj stolici za nemoćna lica koju pokreće vlastitom snagom ili snagom motora, ako se pri tome kreće brzinom čovječijeg hoda, kao i lice koje klizi klizaljka, skijama, sankama ili se vozi na koturaljkama;
- 43) polukružno okretanje je okretanje vozila za 180 stepeni, u odnosu na dotadašnji smjer kretanja, radi uključjenja u suprotni saobraćajni tok;
- 44) poluprikolica je priključno vozilo bez prednje osovine, konstruirano tako da se svojim prednjim dijelom oslanja na vučno vozilo;
- 45) potvrda o registraciji je javna isprava koju za registrirano vozilo izdaje nadležni organ;
- 45.a) predavač je lice koje je steklo uslove da izvodi osposobljavanje iz poznavanja propisa o sigurnosti putnog saobraćaja;
- 46) preglednost podrazumijeva prostor koji učesnik u drumskom saobraćaju može vidjeti s mjesta na kojem se nalazi;
- 47) preticanje je prolaženje vozilom pored drugog vozila koje se kreće u istoj saobraćajnoj traci i istom smjeru;
- 48) saobraćajna dozvola je javna isprava koju je izdao nadležni organ i kojom se dokazuju vlasništvo i period važenja registracije određenog vozila, njegove tehničke i druge osobine i karakteristike;

- 49) potvrda o vlasništvu vozila je javna isprava koju je izdao nadležni organ i kojom se dokazuju vlasništvo određenog vozila, njegove tehničke i druge karakteristike;
- 50) posebni objekat na putu je oprema na putu postavljena radi smanjenja brzine kretanja vozila na mjestima gdje je posebno ugrožena sigurnost učesnika u prometu;
- 51) prestrojavanje je zauzimanje takvog položaja vozilom na saobraćajnoj traci i na takvoj udaljenosti od raskrsnice ili drugog mjesta na putu iz kojeg se na siguran način može izvesti naredna dopuštena radnja vozilom (skretanjem, okretanjem, zaustavljanjem i sl.);
- 52) priključno vozilo je vozilo namijenjeno da bude vučeno motornim vozilom, bilo da je konstruirano kao prikolica ili kao poluprikolica;
- 52.a) priključak za izvođenje radova je izmjenjivo oruđe koje služi za izvođenje poljoprivrednih, šumskih ili drugih radova i koje se u svrhu izvođenja radova postavlja ili priključuje na motorno vozilo;
- 52.b) priključno vozilo za traktor je priključno vozilo namijenjeno da ga vuče isključivo traktor;
- 53) saobraćajna traka za vozila javnog gradskog prijevoza je obilježeni uzdužni dio kolovoza namijenjen za vozila javnog gradskog prijevoza putnika, kad su u vozilu putnici;
- 54) propuštanje vozila je radnja koju je u određenim slučajevima vozač dužan izvršiti zaustavljanjem vozila, smanjivanjem brzine kretanja ili prekidanjem radnje koju izvodi vozilom, i to na način koji ne primorava vozača drugog vozila da naglo mijenja pravac ili brzinu kretanja;
- 55) putnički automobil je motorno vozilo namijenjeno za prijevoz lica koje, osim sjedišta za vozača, ima najviše osam sjedišta;
- 56) saobraćajna nezgoda je događaj na putu ili koji je započet na putu, u kome je učestvovalo najmanje jedno vozilo u pokretu i u kome je jedno ili više lica poginulo ili povrijeđeno ili je nastala materijalna šteta.
- 57) saobraćajna traka je obilježeni ili neobilježeni uzdužni dio kolovoza čija je širina dovoljna za nesmetan saobraćaj jednog reda vozila;
- 58) saobraćajna traka za prinudno zaustavljanje vozila je obilježeni uzdužni dio kolovoza na autoputevima i na određenim mjestima na putevima višeg ranga, kao i u tunelima i galerijama, namijenjena za prinudno zaustavljanje vozila;
- 59) saobraćajna traka za spora vozila je uzdužni dio kolovoza namijenjen za vozila koja sporom vožnjom smanjuju protok saobraćaja;
- 60) saobraćajna traka za ubrzavanje je dio kolovoza namijenjen za uključivanje vozila u saobraćaj sa sporednog puta, odnosno drugih prilaznih puteva s objekata pored puteva;
- 61) saobraćajna traka za usporavanje je dio kolovoza namijenjen za isključivanje vozila iz saobraćaja na putu;
- 61.a) sistem provjere sigurnosti (RSI – *Road Safety Inspection*) je postupak nezavisne provjere postojećih javnih puteva u pogledu sigurnosti;
- 61.b) sistem revizije sigurnosti (RSA – *Road Safety Audit*) je postupak nezavisne revizije projekata izgradnje javnih puteva u pogledu sigurnosti;
- 62) radna mašina je motorno vozilo namijenjeno za vršenje određenih radova vlastitim uređajima i opremom, koje po konstrukcionim osobinama ne može razviti brzinu veću od 30 km na sat;
- 63) raskrsnica je površina na kojoj se ukrštaju ili spajaju dva ili više puteva, kao i šira saobraćajna površina koja nastaje ukrštanjem, odnosno spajanjem puteva;
- 63.a) razmak je najkraća bočna udaljenost između najisturenijih tačaka vozila ili lica, odnosno drugih objekata;
- 64) regionalni put je javni put koji povezuje važnija privredna područja Bosne i Hercegovine i koji osigurava najracionalniju vezu između općina;

- 65) u saradnji s nadležnim organom znači da je organ koji donosi podzakonski akt obavezan osigurati učešće u izradi ili davanju mišljenja nadležnog organa o podzakonskom aktu;
- 66) skup vozila čine motorno vozilo i priključna vozila koja u saobraćaju na putevima učestvuju kao cjelina;
- 67) smanjena vidljivost postoji kada, zbog nepovoljnih atmosferskih ili drugih prilika, vozač ne može jasno uočiti druge učesnike u saobraćaju na udaljenosti od najmanje 200 m na putu izvan naselja, odnosno od najmanje 100 m u naselju;
- 68) stajalište je dio površine puta namijenjen za zaustavljanje autobusa, trolejbusa ili tramvaja radi ulaska i izlaska putnika i koje je obilježeno saobraćajnim znakom;
- 68.a) stanica za tehnički pregled je organizacija ovlaštena od nadležnog organa za obavljanje poslova tehničkog pregleda vozila;
- 68.b) svjetloodbojni prsluk je odijevni predmet namijenjen lakšem uočavanju lica koja se na javnom putu nalaze izvan vozila;
- 69) stiker naljepnica je dokaz registriranog vozila;
- 69.a) šinsko vozilo je vozilo posebno konstruisano i isključivo namijenjeno za vožnju po šinama;
- 69.b) tahograf je uređaj ugrađen u motorno vozilo koji bilježi elemente bitne za upotrebu motornog vozila i/ili rada vozača;
- 70) teretno vozilo je svako motorno vozilo koje je namijenjeno za prijevoz tereta;
- 71) traktor je motorno vozilo konstruirano da vuče, potiskuje ili nosi izmjenjiva oruđa, odnosno da služi za pogon takvih oruđa ili za vuču priključnih vozila;
- 72) tramvaj je vozilo na šinama s električnim pogonom, namijenjeno za javni prijevoz putnika i koje je, radi napajanja motora električnom energijom, vezano za električni vod;
- 72.a) tegljač je motorno vozilo namijenjeno i opremljeno za vuču poluprikolica;
- 73) trolejbus je motorno vozilo namijenjeno za javni prijevoz putnika koje, osim sjedišta za vozača, ima više od osam sjedišta i koje, radi napajanja motora električnom energijom, ima kontakt s električnim provodnikom;
- 74) trotoar je posebno uređena saobraćajna površina namijenjena za kretanje pješaka, koja nije u istom nivou s kolovozom puta, ili je od kolovoza odvojena na drugi način;
- 75) tricikl je motorno vozilo na tri točka simetrično postavljena u odnosu na srednju uzdužnu osu, s toplinskim motorom čija je radna zapremina veća od 50 cm³ ili čija je konstrukcijska najveća brzina veća od 45 km/h;
- 75.a) turistički voz je skup vozila koji čine vučno vozilo i priključna vozila, namijenjeni za prijevoz putnika u parkovima, hotelsko-turističkim i sličnim naseljima, na površini na kojoj se ne odvija saobraćaj ili putu na kojem se saobraćaj odvija u turističke svrhe;
- 76) učesnik u saobraćaju je lice koje u saobraćaju na putu upravlja vozilom ili se nalazi u vozilu ili na vozilu, koje tjera, vodi ili jaše životinju koja se kreće putem, kao i pješak ili lice koje svoje poslove i radne zadatke obavlja na putu;
- 77) ukupna masa je masa vozila zajedno s masom tereta koji se prevozi na vozilu, uključujući i masu lica koja se nalaze u vozilu, kao i masu priključnog vozila s teretom, ako je ono pridodato vozilu;
- 78) ulica je dio putu u naseljenom mjestu, s trotoarom i ivičnjakom, pored koje se najmanje s jedne strane nalaze redovi kuća ili grupe zgrada;
- 78.a) voditelj stanice tehničkog pregleda je lice koje je steklo uslove da vodi stanicu za tehnički pregled vozila;
- 79) vozač je lice koje na putu upravlja vozilom;
- 80) vozačka dozvola je javna isprava koju je izdao nadležni organ i kojom se dokazuje pravo upravljanja vozilom određene kategorije ili podkategorije;

81) vozilo je svako prijevozno sredstvo namijenjeno za kretanje po putu osim pokretnih stolica bez motora za nemoćna lica i dječijih prijevoznih sredstava;

83) zaprežno vozilo je vozilo koje vuče upregnuta životinja;

84) zaustavljanje vozila je svaki prekid kretanja vozila na putu u trajanju do pet minuta, osim prekida koji se pravi da bi se postupilo po znaku ili pravilu kojim se regulira saobraćaj;

85) zemljani put je put bez izgrađenog kolovoza i kolovoznog zastora, pa i kad na priključku na javni put ima izgrađen kolovoz;

86) zona smirenog saobraćaja je područje u naselju, obilježeno propisanim saobraćajnim znakom, u kojem se vozila ne smiju kretati brzinom većom od brzine hoda pješaka zbog dozvoljenog kretanja pješaka i dječije igre.

Član 10.

(1) S ciljem povećanja efikasnosti u provođenju ovog Zakona i ispunjavanja uvjeta i obaveza na međunarodnom planu, državne institucije nadležne za vođenje centralnih evidencija uspostaviti će Centralni registar.

(2) Organi koji vode evidenciju dužni su redovno dostavljati odgovarajuće podatke Centralnom registru.

(3) Bliže odredbe o sadržaju i načinu vođenja Centralnog registra pravilnikom propisuje Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine.

II. PUTEVI

Član 11.

(1) Putevi, kao osnova na kojoj se odvija saobraćaj, moraju se projektirati, izgrađivati, opremiti i održavati tako da odgovaraju svojoj namjeni i zahtjevima sigurnosti saobraćaja.

(2) Radi ispunjavanja zahtjeva sigurnosti saobraćaja, nadležni organ za puteve dužan je projektovanje puteva podvrgnut sistemu revizije sigurnosti (RSA), a postojeće puteve sistemu provjere sigurnosti (RSI).

(3) Bliže odredbe o osnovnim uvjetima koje putevi, njihovi elementi i objekti na njima moraju ispunjavati sa stanovišta sigurnosti saobraćaja, sistem revizije sigurnosti, pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s nadležnim organom.

Član 12.

Javni putevi, njihovi pojedini dijelovi i objekti na njima mogu se pustiti u saobraćaj tek pošto se utvrdi da u pogledu sigurnosti saobraćaja ispunjavaju tehničke normative, u skladu sa odgovarajućim propisima.

Član 13.

(1) Mrežu javnih puteva, zavisno od njihovog društvenog i privrednog značaja, čine magistralni, regionalni i lokalni putevi, kao i ulice u naseljima i gradovima.

(2) O javnim putevima i objektima na njima vodi se evidencija.

(3) Bliže odredbe o načinu vođenja evidencije o javnim putevima i objektima na njima pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s nadležnim organom.

Član 14.

Javni put čine donji i gornji stroj puta, putni građevinski objekti, saobraćajni znakovi i oprema, objekti za potrebe puta, a javni put van naselja i zemljišni pojas s obje strane puta širine najmanje jedan metar, računajući od krajnje tačke popriječnog profila puta, i zračni prostor iznad kolovoza u visini od sedam metara, računajući od najviše tačke kolovoza.

Član 15.

(1) Javni putevi moraju imati najmanje dvije saobraćajne trake i dvije ivične trake ili ivičnjake u ravni kolovoza, a ulice trotoare s ivičnjacima.

(2) Izuzetno od odredbi stava (1), lokalni put može imati samo jednu saobraćajnu traku s tim da, zavisno od preglednosti puta, na rastojanju od najviše 500 m, ima odgovarajuće proširenje, a ulica samo jednu saobraćajnu traku bez proširenja.

Član 16.

(1) Javni putevi moraju biti osposobljeni da podnesu osovinsko opterećenje od najmanje 10 t po osovini.

(2) Izuzetno od odredbi stava (1) ovog člana, lokalni putevi i ulice, određeni odlukama nadležnih organa, moraju biti izgrađeni tako da podnesu osovinsko opterećenje od najmanje šest tona.

(3) Projektiranjem i gradnjom novih javnih puteva, osim lokalnih, mora se osigurati da podnesu osovinsko opterećenje od najmanje 11, 5 t po osovini.

Član 17.

Iznad kolovoza javnog puta mora postojati slobodan prostor u visini od najmanje 4,5 m od najviše tačke kolovoza.

Član 18.

(1) Na mostovima, u tunelima, galerijama i drugim objektima na javnom putu širina kolovoza ne smije biti manja od širine kolovoza na javnom putu.

(2) Autobuska stajališta na javnom putu van naselja, kao i na dijelu magistralnog puta u naselju moraju biti van kolovoza.

Član 19.

(1) Na javnim putevima zabranjeno je podizati objekte, uređaje ili postrojenja, saditi sadnice ili postavljati predmete kojima se umanjuje preglednost puteva i željezničke pruge s kojom se put ukršta u istom nivou, kao i preglednost na raskrsnici, ili vršiti bilo kakve radnje koje bi mogle ugrožavati ili ometati saobraćaj na javnom putu ili oštećivati javni put i objekte na njemu.

(2) Na javnom putu i njegovom zaštitnom pojasu zabranjeno je podizati spomenike i postavljati druga spomen-obilježja, prodavati proizvode i sl.

(3) U zaštitnom pojasu javnog puta van naselja mogu se postavljati natpisi za reklame, i to pored autoputa i puta rezerviranog za saobraćaj motornih vozila na udaljenosti najmanje 12 m, magistralne i regionalne 10 m i lokalne puteve tri metra, računajući od krajnje tačke popriječnog profila, uz dozvolu nadležne institucije koja upravlja javnim putem.

Član 20.

Preduzeća i drugi subjekti koji izvode radove na javnom putu, prije početka izvođenja radova, dužni su osigurati mjesto na kome se radovi izvode i za vrijeme trajanja radova organizirati siguran saobraćaj na mjestu izvođenja radova, te po njihovom završetku ukloniti s javnog puta ostatke materijala, sredstva rada, saobraćajne znakove, branike i druge predmete koje su postavili za vrijeme izvođenja radova.

Član 21.

(1) Nadležni organi koji upravljaju putevima dužni su preduzimati praktične mjere radi otklanjanja određenih nedostataka na putu, gdje je put uzrok saobraćajnih nezgoda.

(2) Organi nadležni za unutrašnje poslove dužni su, najmanje dva puta godišnje, dostaviti podatke institucijama iz stava (1) ovog člana o vrstama, mjestima i vremenu događanja saobraćajnih nesreća.

Član 22.

U slučaju prekida ili ugrožavanja saobraćaja na javnom putu zbog nanosa, odrona ili klizanja terena ili drugih uzroka, kao i u slučaju oštećenja kolovoza koja u većoj mjeri ugrožavaju sigurnost saobraćaja nadležna institucija koja upravlja putevima, odmah po saznanju, mora preduzeti mjere za otklanjanje smetnji i uspostavljanje sigurnog saobraćaja.

Član 23.

(1) Nadležne institucije koje održavaju i upravljaju putevima dužne su pravovremeno i tačno obavještavati javnost o ograničenju i zabrani saobraćaja na javnim putevima i o vanrednim uvjetima i posebnim mjerama za saobraćaj na njima, kao i o prohodnosti javnih puteva u zimskom periodu i u slučaju elementarnih nepogoda ili vanrednih događaja zbog kojih je nastao prekid saobraćaja, odnosno zbog čega su znatno otežani uvjeti za odvijanje saobraćaja.

(2) Nadležne institucije koje održavaju i upravljaju putevima, istovremeno s informiranjem javnosti, dužne su dostavljati auto-moto klubovima/savezima informacije o prohodnosti javnih puteva koje su im potrebne za vršenje njihovih javnih ovlaštenja.

Član 24.

Javni putevi van naselja moraju imati, na pogodnim rastojanjima, posebne površine za zadržavanje vozila van kolovoza, a na dijelovima s većim uzdužnim nagibom i posebnu traku za kretanje sporih vozila u slučaju vrlo gustog saobraćaja.

III. PRAVILA SAOBRAĆAJA

1. Opće odredbe

Član 25.

(1) Učesnici u saobraćaju dužni su postupati u skladu s propisima o pravilima saobraćaja, saobraćajnim znakovima postavljenim na putu i znacima i naredbama koje daju ovlaštena lica.

(2) Učesnici u saobraćaju dužni su postupati u skladu sa saobraćajnim znakovima postavljenim na putu i kad se time odstupa od propisa o saobraćaju. Učesnici u saobraćaju dužni su postupati prema svjetlosnom saobraćajnom znaku i kad se taj znak razlikuje od pravila o prvenstvu prolaza izraženom na istom mjestu drugim saobraćajnim znakom.

(3) Učesnici u saobraćaju dužni su postupati prema zahtjevima izraženim pomoću znakova ili po naredbama koje daju ovlaštena lica i kad se time odstupa od propisanih pravila saobraćaja ili značenja saobraćajnih znakova postavljenih na putu.

Član 26.

(1) Zabranjeno je na putu, parking-prostoru, trotoaru i drugim saobraćajnim površinama ostavljati oštećena, dotrajala ili neregistrirana vozila, nanositi blato na put sa savremenim kolovozom ili ostavljati ili bacati otpatke ili predmete i materije koji mogu ometati ili ugroziti saobraćaj ili zagađivati okolinu.

(2) Lice koje postupi suprotno stavu (1) ovog člana snosi troškove uklanjanja vozila, otpadaka, predmeta i materija koje je ostavilo, nanijelo blato ili bacilo otpatke ili predmete na put, parking-prostor ili neku drugu saobraćajnu površinu.

(3) Vozač je dužan s kolovoza ukloniti predmete i materije koje s njegovog vozila padnu na put, kao i predmete koje je prilikom zaustavljanja vozila stavio na put.

(4) Ako je u mogućnosti i ako time ne ometa sigurnost saobraćaja, vozač je dužan ukloniti s kolovoza i predmete na koje naiđe u toku vožnje, a ako nije u mogućnosti, dužan je o tome obavijestiti nadležnu instituciju koja upravlja putem ili policijsku upravu, odnosno preduzeće koje se brine o održavanju puta.

Član 27.

Vozač je dužan držati toliki razmak i razdaljinu između svojeg i drugih vozila u saobraćaju da, s obzirom na brzinu kretanja vozila i drugih okolnosti u saobraćaju, ne izaziva opasnost i ne ometa druge učesnike u saobraćaju.

Član 28.

(1) Vozač je dužan u toku upravljanja vozilom obratiti pažnju na pješake koji se nalaze na kolovozu ili stupaju na kolovoz.

(2) Kad prilazi obilježenom pješačkom prijelazu, vozač mora upravljati vozilom s naročitim oprezom i voziti takvom brzinom da u slučaju potrebe može zaustaviti vozilo ispred pješačkog prijelaza.

(3) Na dijelu puta po kojem se kreću djeca, ili na kojem su postavljeni saobraćajni znaci o učešću djece u saobraćaju, vozač je dužan voziti s naročitim oprezom i takvom brzinom da može vozilo zaustaviti u slučaju potrebe.

Član 29.

(1) Slijepa lica, kad samostalno učestvuju u saobraćaju, moraju nositi bijeli štap kao znak raspoznavanja.

(2) Vozilo koje je podešeno da njime upravlja lice kojem su oštećeni ekstremiteti bitni za upravljanje vozilom, mora biti obilježeno posebnim znakom.

(3) Osim vozila iz stava (2) ovog člana, posebnim znakom mogu biti obilježena i vozila u kojima se za vrijeme vožnje nalaze lica sa 100%-nim stepenom invaliditeta;

(4) Na posebno označenim mjestima za parkiranje vozila iz stava (2) i (3) ovog člana može se parkirati samo vozilo obilježeno znakom iz stava (2) i (3) ovog člana.

(5) Bliže odredbe o načinu obilježavanja vozila iz stava (2) i (3) ovog člana pravilnikom propisuje ministar.

Član 30.

(1) Vozač vozila koje se kreće pored vozila javnog prijevoza putnika ili pored autobusa kojim se obavlja prijevoz putnika, zaustavljenog na stajalištu, mora se kretati smanjenom brzinom tako da ne ugrožava lica koja ulaze ili izlaze iz tog vozila.

(2) Lica iz stava (1) ovog člana, kad radi ulaska u vozilo ili po izlasku iz vozila moraju preći preko kolovoza, dužna su to činiti na način propisan u čl. 108., 109. i 110.

(3) Vozač mora zaustaviti vozilo iza vozila iz stava (1) ovog člana kada lica, ulazeći ili izlazeći iz tog vozila, moraju preći preko saobraćajne trake i biciklističke staze ili trake kojom se vozilo kreće.

(4) Vozač vozila koje se kreće iza vozila kojim se prevoze djeca, kao i vozač vozila koji tom vozilu dolazi u susret na putu s dvije saobraćajne trake, dužan je zaustaviti se, kad je vozilo kojim se prevoze djeca zaustavljeno na kolovozu, dok djeca ulaze ili izlaze iz vozila.

(5) Ako se vozilom obavlja organiziran prijevoz djece, vozilo mora biti obilježeno posebnim znakom.

Član 31.

(1) Za vrijeme vožnje u naselju vozač je dužan vozilu javnog gradskog prijevoza putnika ili posebno obilježenom vozilu kojim se obavlja organizirani prijevoz djece omogućiti uključivanje u saobraćaj kada ta vozila izlaze sa stajališta koja se nalaze van kolovoza, odnosno s proširenja saobraćajne trake koje se koristi za stajalište.

(2) Vozač vozila javnog gradskog prijevoza putnika ili posebno obilježenog vozila kojim se obavlja organiziran prijevoz djece dužan je pomoću pokazivača pravca najaviti svoju namjeru da se uključi u saobraćaj i to uključivanje obaviti na način kojim se ne ugrožavaju drugi učesnici u saobraćaju.

Član 32.

Lice koje se prevozi vozilom ne smije ni na koji način ometati vozača u upravljanju vozilom, niti uticati na njega da upravlja vozilom na način kojim se umanjuje sigurnost saobraćaja.

Član 33.

(1) Za vrijeme kretanja vozila u saobraćaju na javnom putu vozač ne smije koristiti mobilni telefon, osim u slučaju da je mobilni telefon prilagođen upotrebi u vozilu.

(2) Kretanjem vozila u smislu stava (1) ovog člana smatrat će se i slučaj kada je vozilo zaustavljeno zbog postupanja po saobraćajnom znaku, postupanja po znaku i naredbi ovlaštenog lica, propuštanja vozila koja imaju pravo prvenstva prolaza i u drugim slučajevima kada je vozač dužan ili prinuđen zaustaviti vozilo na kolovozu prema odredbama ovog Zakona.

Član 34.

(1) Vozač motornog vozila i lica koja se prevoze tim vozilom dužni su koristiti sigurnosne pojaseve za vrijeme dok se vozilo kreće u saobraćaju na javnom putu.

(2) U putničkom automobilu na prednjem sjedištu do vozača ne smije se prevoziti lice koje je očigledno pod uticajem alkohola ili opojnih sredstava.

(3) U putničkom automobilu na prednjem sjedištu do vozača ne smije se prevoziti dijete mlađe od 12 godina

Član 34 a)

(1) Izuzetno od odredbi iz člana 34. stav (3), u putničkom automobilu vozač može prevoziti dijete mlađe od dvije godine na prednjem sjedištu vozila ako vozilo nema suvozački vazdušni jastuk ili je isti isključen i ako se dijete prevozi u sigurnosnoj sjedalici postavljenoj suprotno od smjera kretanja vozila, a koja je pričvršćena za sjedište pomoću sigurnosnog pojasa na tri tačke vezivanja ili posebnim kopčama u vozilu pri čemu dijete u sigurnosnoj sjedalici mora biti vezano .

(2) U putničkom automobilu na zadnjem sjedištu vozač smije prevoziti dijete mlađe od pet godina samo kada je dijete ispravno vezano u sigurnosnoj sjedalici koja je pričvršćena za sjedište pomoću sigurnosnog pojasa na tri tačke vezivanja ili posebnim kopčama u vozilu.

(3) Vozač u putničkom automobilu smije prevoziti dijete starije od pet a mlađe od dvanaest godina na zadnjem sjedištu, samo kada dijete sjedi na posebnom podmetaču prilagođenom wegovoj visini koji omogućava upotrebu sigurnosnog pojasa i kada je ispravno vezano sigurnosnim pojaseom, ili je ispravno vezano u sigurnosnoj sjedalici koja je pričvršćena za sjedište pomoću sigurnosnog pojasa na tri tačke vezivanja ili posebnim kopčama u vozilu.

(4) Načine i uslove prijevoza djece mlađe od 12 godina pravilnikom detaljnije propisuje ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Član 35.

(1) Vozila ne smiju na prednjoj strani imati svjetlosne, svjetlosno-signalne ili reflektujuće uređaje ili materije koji daju svjetla crvene boje, a na zadnjoj strani uređaje ili materije koji daju svjetla bijele boje.

(2) Odredba stava (1) ovog člana u pogledu svjetala bijele boje ne odnosi se na svjetlo za osvjetljavanje puta pri vožnji unazad, pokretno svjetlo za istraživanje (reflektor), svjetlo za osvjetljavanje zadnje registarske tablice i registarsku tablicu presvučenu bijelom reflektujućom bojom.

(3) Odredba stava (1) ovog člana ne odnosi se na crveno trepćuće svjetlo na posebno označenim motornim vozilima koja prate vozila pod pratnjom.

2. Radnje vozilom u saobraćaju

Član 36.

(1) Vozač koji namjerava obaviti neku radnju vozilom na putu (pomjeranje vozila udesno ili ulijevo, mijenjanje saobraćajne trake, preticanje, obilaženje, zaustavljanje, skretanje udesno ili ulijevo, polukružno okretanje, vožnja unazad i sl.) smije početi takvu radnju samo ako se prethodno uvjerio da to može učiniti bez opasnosti za druge učesnike u saobraćaju ili imovinu, vodeći pritom računa o položaju vozila i pravcu i brzini kretanja.

(2) Vozač je dužan postupati prema odredbama stava (1) ovog člana i kada se uključuje u saobraćaj iz garaže, parkirališta, dvorišta ili drugih sličnih površina, a ako mu je vidik zaklonjen ili mu je vidljivost znatno smanjena zbog vremenskih ili drugih prilika, dužan je na mjestu na kojem se uključuje postaviti lice koje će omogućiti siguran izlazak vozila na put ili na drugi način osigurati sigurno uključenje na put.

(3) Zabranjeno je otvaranje vrata na motornom vozilu na kolovozu, kada je vozilo u kretanju i u svim drugim slučajevima kada se može ugroziti sigurnost drugih učesnika u saobraćaju.

Član 37.

(1) Prije obavljanja radnji vozilom iz člana 36. ovog Zakona vozač je dužan jasno i pravovremeno obavijestiti o svojoj namjeri druge učesnike u saobraćaju, dajući znak pomoću pokazivača pravca ili, ako oni ne postoje, odgovarajućim znakom rukom.

(2) Ako znak iz stava (1) ovog člana vozač daje pomoću pokazivača pravca, mora ga davati sve vrijeme obavljanja radnje vozilom, a po izvršenoj radnji mora prestati da ga daje.

(3) Izuzetno od odredbi st. (1) i (2) ovog člana, po izvršenom preticanju drugog vozila, vozač nije dužan davati znak o namjeri da se vrati na saobraćajnu traku kojom se kretao prije preticanja.

3. Kretanje vozila po putu

Član 38.

Vozač mora za kretanje vozila koristiti isključivo put, odnosno kolovoz ili saobraćajnu traku, odnosno stazu namijenjenu za saobraćaj one vrste vozila kojoj pripada osim u slučaju opasnosti.

Član 39.

(1) Vozač je dužan kretati se vozilom desnom stranom kolovoza u smjeru kretanja.

(2) Vozač je dužan držati vozilo u kretanju što bliže desnoj ivici kolovoza i na tolikoj udaljenosti od nje da, s obzirom na brzinu kretanja vozila, uvjete saobraćaja i stanje i osobine puta, ne ugrožava druge učesnike u saobraćaju i sebe ne izlaže opasnosti.

(3) Izuzetno od odredbe stava (2) ovog člana, na putu u naselju s kolovozom na kome za saobraćaj vozila u istom smjeru postoje najmanje dvije obilježene saobraćajne trake za kretanje vozila vozač može koristiti i saobraćajnu traku koja se ne nalazi uz desnu ivicu kolovoza ako time ne ometa ostala vozila koja se kreću iza vozila kojim upravlja.

(4) Odredba stava (3) ovog člana ne odnosi se na vozača autobusa, vozača teretnog vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od 7.500 kg, vozača vozila koje na ravnom putu ne može razviti brzinu kretanja veću

od 40 km/h i na vozača vozila koje se ne smatra motornim vozilom, osim na dijelu puta ispred raskrsnice ili drugog mjesta na kojem vozilo skreće ulijevo.

Član 40.

(1) Na putu s kolovozom za saobraćaj vozila u oba smjera na kome postoje najmanje četiri saobraćajne trake, vozač ne smije vozilom prelaziti na kolovoznu traku namijenjenu za saobraćaj vozila iz suprotnog smjera.

(2) Na putu s kolovozom za saobraćaj vozila u oba smjera na kome postoje tri saobraćajne trake vozač se ne smije vozilom kretati saobraćajnom trakom koja se nalazi uz lijevu ivicu puta u smjeru kretanja vozila.

(3) Na putu na kojem su kolovozne trake fizički odvojene jedna od druge, vozač se ne smije vozilom kretati kolovoznom trakom namijenjenom za saobraćaj vozila iz suprotnog smjera.

(4) Na putu s kolovozom za saobraćaj vozila u jednom smjeru, vozač se ne smije vozilom kretati u zabranjenom smjeru.

Član 41.

(1) Vozač koji se namjerava kretati vozilom unazad, može izvršiti tu radnju samo na kratkom dijelu puta pod uvjetom da ne ugrožava ili ne ometa druge učesnike u saobraćaju.

(2) Kad se vozač kreće vozilom unazad dužan je kretati se onom stranom kolovoza kojom se do tada kretao vožnjom unaprijed.

(3) Vozač ne smije kretanjem vozila unazad ulaziti u nepreglednu raskrnicu, kretati se putem na prijelazu preko željezničke pruge u istom nivou, uključivati se na put s pravom prvenstva, niti voziti na prijevovima i u krivinama u kojima je preglednost nedovoljna.

Član 42.

(1) Vozač ne smije mijenjati način upravljanja vozilom naglim smanjenjem brzine kretanja vozila osim u slučaju neposredne opasnosti.

(2) Vozač koji namjerava znatnije smanjiti brzinu kretanja vozila dužan je to učiniti na način kojim neće ugroziti druge vozače koji se kreću iza njega.

4. Brzina

Član 43.

(1) Vozač je dužan brzinu kretanja vozila prilagoditi karakteristikama i stanju puta, vidljivosti, preglednosti, atmosferskim prilikama, stanju vozila i tereta, gustini saobraćaja, saobraćajnim znakovima i drugim saobraćajnim uvjetima, tako da vozilo može pravovremeno zaustaviti pred svakom preprekom koju pod navedenim uvjetima može predvidjeti.

(2) Vozač ne smije smanjiti brzinu kretanja vozila do te mjere da njegovo vozilo pričinjava smetnju normalnom odvijanju saobraćaja.

(3) Prilikom pokretanja vozila iz mjesta vozač ne smije naglo povećati brzinu kretanja tako da dolazi do stvaranja prekomjerne buke i škripe usljed proklizavanja pogonskih točkova vozila osim u slučaju opasnosti.

Član 44.

(1) Na putu u naselju vozač se ne smije vozilom kretati brzinom većom od 50 km/h osim ako saobraćajnim znakom nije drugačije određeno.

(2) Na putevima u naselju, ako saobraćajno-tehnički elementi to omogućavaju, saobraćajnim znakom može se dozvoliti kretanje vozilom i većom brzinom od propisane u stavu (1) ovog člana.

(3) Na putu van naselja vozač se ne smije vozilom kretati brzinom većom od:

1) 130 km/h na autoputevima;

2) 100 km/h na putevima rezerviranim za saobraćaj motornih vozila i brzim putevima;

3) 80 km/h na ostalim putevima.

(4) Na putu van naselja vozač se ne smije vozilom kretati brzinom većom od brzine određene saobraćajnim znakom postavljenim na putu.

Član 45.

(1) Brzina kretanja motornih vozila na putu pod normalnim uvjetima saobraćaja ne smije se ograničiti saobraćajnim znakom ispod 60 km/h na magistralnim putevima, a 40 km/h na ostalim putevima.

(2) Brzina kretanja vozila utvrđuje se pomoću uređaja za mjerenje brzine kretanja vozila s uređajem ili bez uređaja s grafičkim ispisom brzine, datuma i vremena ili tahografskog zapisa ili neposrednim praćenjem vozilom, uz videonadzor.

(3) Fotografija i videozapis s podacima o utvrđenoj brzini, tahografski zapis i zapisnik o očitavanju na radaru, služe kao dokaz o utvrđenoj brzini kretanja vozila.

(4) U zapisnik, koji se sačinjava na licu mjesta, navodi se i izjava vozača da li ima ili ne primjedbi na tekst zapisnika.

Član 46.

(1) Na putevima brzina kretanja ograničava se za sljedeća vozila:

1) na 80 km/h - za autobuse i autobuse s lakom prikolicom, kao i za teretna motorna vozila čija najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg a manja od 7.500 kg;

- 2) na 80 km/h - za motorna vozila koja vuku prikolicu za stanovanje (karavan) ili lahku prikolicu;
 - 3) na 70 km/h - za autobuse kada se obavlja organiziran prijevoz djece, za zglobne autobuse bez mjesta za stajanje, za teretna motorna vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od 7.500 kg i za teretna motorna vozila sa priključnim vozilom;
 - 4) na 50 km/h - za autobuse s priključnim vozilom za prijevoz lica, trolejbuse, gradske autobuse, autobuse koji osim ugrađenih sjedišta imaju i određena mjesta za stajanje, i teretna motorna vozila koja vuku dva priključna vozila;
 - 5) na 40 km/h – motorno vozilo koje na putu vuče drugo neispravno motorno vozilo, kao i za traktore;
 - 6) na 30 km/h - za traktore koji vuku priključno vozilo;
 - 7) na 25 km/h - za bicikl moped kada se kreću biciklističkom stazom, odnosno trakom.
 - 8) na 20 km/h – za turistički voz i radnu mašinu.
- (2) Izuzetno od odredbi stava (1) ovog člana, kada se kreću autoputem, brzina kretanja za autobuse se ograničava na 100km/h
- (3) Kad upravljaju motornim vozilima iz stava (1) ovog člana, vozači su dužni pridržavati se brzina propisanih u stavu (1) ovog člana i na putu na kojem je ovim Zakonom ili postavljenim saobraćajnim znakom dozvoljena veća brzina.
- (4) Motorna vozila iz tač. 1), 3) i 4) i priključna vozila iz tač. 3) i 4) stava (1) ovog člana koja su registrirana u Bosni i Hercegovini, osim vojnih vozila, na lijevoj polovini zadnje strane na vidnom mjestu moraju imati oznaku u obliku kruga bijele boje, oivičenog crvenom bojom, u kome je crnom bojom ispisan broj koji označava najveću dozvoljenu brzinu kretanja tih vozila.

Član 47.

- (1) Na osjetljivim mjestima u naselju, s intenzivnim saobraćajem pješaka, a posebno djece, može se ograničiti brzina kretanja vozila postavljanjem posebnih objekata na putu.
- (2) Odobrenje za postavljanje posebnih objekata na putu daje nadležni organ koji upravlja putevima.
- (3) Bliže odredbe o postavljanju posebnih objekata na putu, radi smanjenja brzine, pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s nadležnim organom.

5. Skretanje

Član 48.

- (1) Vozač vozila koje skreće udesno dužan je obaviti skretanje krećući se krajnjom saobraćajnom trakom koja se proteže uz desnu ivicu kolovoza, osim ako saobraćajnim znakom ili oznakom na kolovozu nije drugačije određeno.
- (2) Vozač vozila koje skreće ulijevo dužan je obaviti skretanje krećući se krajnjom lijevom saobraćajnom trakom koja se proteže uz središnju liniju i uz zamišljeni ili obilježeni luk koji spaja dvije središnje linije bočnih kolovoza, odnosno saobraćajnom trakom koja se proteže uz lijevu ivicu puta s jednosmjernim saobraćajem, osim ako saobraćajnim znakom na putu nije drugačije određeno.

6. Prvenstvo prolaza

Član 49.

- (1) Na raskrsnici ili u susretu s drugim vozilom vozač je dužan propustiti vozilo koje dolazi s njegove desne strane, osim ako saobraćajnim znakom na putu nije drugačije određeno.
- (2) Vozač vozila koje na raskrsnici skreće ulijevo dužan je propustiti vozilo koje, dolazeći iz suprotnog smjera, na raskrsnici zadržava pravac svog kretanja ili skreće udesno, osim ako postavljenim saobraćajnim znakom nije drugačije određeno.
- (3) Izuzetno od odredbi st. (1) i (2) ovog člana, vozilo koje se kreće po šinama ima prvenstvo prolaza na raskrsnici ili u susretu s drugim vozilom, bez obzira na to s koje mu strane ono nailazi, osim ako postavljenim saobraćajnim znakom nije drugačije određeno.
- (4) Vozač koji ulazi vozilom na put koji je saobraćajnim znakom označen kao put s prvenstvom prolaza, dužan je propustiti sva vozila koja se kreću tim putem.
- (5) Vozač je dužan propustiti sva vozila koja se kreću putem na koji ulazi i kad taj put nije saobraćajnim znakom označen kao put s prvenstvom prolaza ako vozilom ulazi sa zemljanog puta na put s kolovoznim zastorom, ili ako na put ulazi s površine na kojoj se ne odvija saobraćaj.
- (6) Vozač koji pri skretanju vozila presijeca biciklističku stazu ili traku koja se pruža uzduž kolovoza kojim se kreće, dužan je propustiti bicikl i moped koji se kreće biciklističkom stazom ili trakom u istom ili suprotnom smjeru..

7. Saobraćaj na raskrsnici

Član 50.

- (1) Vozač koji se približava raskrsnici mora voziti s povećanim oprezom, koji odgovara uvjetima saobraćaja na raskrsnici.

(2) Vozač koji se približava raskrsnici dužan je voziti takvom brzinom da se može zaustaviti i propustiti vozila koja na raskrsnici imaju prvenstvo prolaza.

(3) Vozač je dužan, pred raskrsnicom, vozilom zauzeti položaj na dovoljnoj udaljenosti na onoj saobraćajnoj traci kojom mora proći kroz raskrnicu.

Član 51.

(1) Na raskrsnici i na drugom mjestu na kome je saobraćaj reguliran uređajima za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova za učesnike u saobraćaju, svjetlosni saobraćajni znakovi imaju sljedeća značenja:

1) crveno svjetlo - zabrana prolaza;

2) žuto svjetlo - zabrana prolaza osim za vozila koja se u trenutku kad se žuto svjetlo pojavi nalaze na tolikoj udaljenosti od svjetlosnog znaka da se ne mogu sigurno zaustaviti a da ne prođu taj znak, a za ostale učesnike - zabrana prolaza;

3) zeleno svjetlo - slobodan prolaz.

(2) Žuto svjetlo upaljeno istovremeno s crvenim svjetlom služi za upozoravanje učesnika u saobraćaju na skori prestanak zabrane prolaza i na pojavu zelenog svjetla.

(3) Žuto trepćuće svjetlo obavezuje sve učesnike u saobraćaju na kretanje s povećanim oprezom, i da uređaj za davanje svjetlosnih znakova nije u funkciji regulisanja saobraćaja.

(4) Zeleno trepćuće svjetlo služi za upozoravanje učesnika u saobraćaju na skori prestanak slobodnog prolaza i na pojavu žutog, odnosno crvenog svjetla.

Član 52.

(1) Ako je uređaju za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova za reguliranje saobraćaja na raskrsnici dodat jedan ili više dopunskih znakova u obliku zelene svijetleće strelice, vozač može vozilom proći svjetlosni znak i kretati se u pravcu označenom zelenom svijetlećom strelicom i za vrijeme dok je upaljeno crveno ili žuto svjetlo pri čemu ne smije ometati saobraćaj vozila koja se kreću po putu na koji ulazi i mora propustiti pješake koji prelaze preko kolovoza.

(2) Ako zeleno svjetlo na uređaju za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova ima oblik strelice, vozač se vozilom smije kretati samo u pravcu koji pokazuje ta strelica.

Član 53.

Vozač koji je vozilom ušao u raskrnicu na kojoj je saobraćaj reguliran uređajima za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova, može napustiti raskrnicu ne čekajući da svjetlosnim saobraćajnim znakom saobraćaj bude otvoren u smjeru kojim namjerava produžiti kretanje pod uvjetom da propusti sve učesnike u saobraćaju koji se kreću u smjeru u kojem je saobraćaj dozvoljen.

Član 54.

Vozač kome je svjetlosnim saobraćajnim znakom dozvoljen ulazak u raskrnicu, ne smije ući vozilom u raskrnicu ako je gustina saobraćaja takva da on vozilo očigledno mora zaustaviti u raskrsnici i na taj način, pri promjeni svjetlosnog znaka, ometati ili onemogućiti saobraćaj vozila koja dolaze s bočnih kolovoza.

8. MIMOILAŽENJE

Član 55.

(1) Pri mimoilaženju vozač je dužan sa svoje lijeve strane ostaviti dovoljno rastojanja između vozila kojim upravlja i vozila s kojim se mimoilazi a, po potrebi, i da vozilo pomjeri ka desnoj ivici kolovoza.

(2) Ako zbog neke prepreke na putu ili zbog drugih učesnika u saobraćaju vozač ne može postupiti prema odredbi stava (1) ovog člana, dužan je usporiti kretanje svog vozila i, po potrebi, zaustaviti ga da bi propustio vozilo iz suprotnog smjera.

(3) Kad na raskrsnici vozila dolaze iz suprotnih smjerova i skreću ulijevo, vozači se mimoilaze sa svoje desne strane.

(4) Ako je zbog nedovoljne širine puta ili zbog neke prepreke na putu mimoilaženje onemogućeno, vozač kojem je to lakše izvesti, s obzirom na karakteristike puta i okolnosti u saobraćaju, dužan se prvi zaustaviti i, po potrebi, kretanjem unazad ili na drugi način, pomjeriti svoje vozilo i zauzeti na putu položaj koji omogućava mimoilaženje.

Član 56.

(1) Na dijelu puta s velikim uzdužnim nagibom na kome je mimoilaženje vozila nemoguće ili je veoma otežano, vozač vozila koje se kreće niz nagib dužan je zaustaviti svoje vozilo na pogodnom mjestu ako primijeti da mu drugo vozilo ide u susret uz nagib.

(2) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, vozač vozila koje se kreće uz nagib dužan je zaustaviti vozilo ako ispred sebe ima pogodno mjesto za zaustavljanje koje omogućava sigurno mimoilaženje i ako bi, u slučaju da tako ne postupi, mimoilaženje zahtijevalo kretanje unazad jednog od vozila.

(3) Na putu iz stava (1) ovog člana, kad se jedno od vozila koja se mimoilaze mora kretati unazad, kretat će se unazad: svako vozilo koje se susrelo s vozilom koje vuče priključno vozilo; teretno motorno vozilo koje se susrelo s autobusom; lahko vozilo koje se susrelo s vozilom više kategorije, a ako se mimoilaze vozila iste

kategorije - vozilo koje se kreće niz nagib osim ako je, s obzirom na uvjete i položaj vozila na putu, lakše da to učini vozač vozila koje se kreće uz nagib.

9. Preticanje i obilaženje

Član 57.

(1) Preticanje i obilaženje vozač smije vršiti samo ako time ne ometa normalno kretanje vozila koja dolaze iz suprotnog smjera i ako na putu ima dovoljno prostora za sigurno izvođenje tih radnji.

(2) Vozač ne smije preticati i obilaziti kad time, s obzirom na karakteristike puta i postojeće okolnosti na putu i u saobraćaju ili s obzirom na tehnička svojstva vozila kojim upravlja, ugrožava druge učesnike u saobraćaju.

Član 58.

(1) Preticanje i obilaženje vrši se s lijeve strane.

(2) Preticanje se mora vršiti s desne strane ako se vozilo na kolovozu nalazi u takvom položaju i njegov vozač daje takav znak da se sa sigurnošću može zaključiti da to vozilo skreće ulijevo.

(3) Vozilo koje se kreće po šinama postavljenim na sredini kolovoza ne smije se preticati s lijeve strane. To vozilo može se preticati s desne strane ako između njega i desne ivice kolovoza postoji saobraćajna traka.

Član 59.

(1) Ako se na sredini kolovoza nalazi pješačko ostrvo, ili obilježen ili na drugi način označen prostor za parkiranje vozila, ili neka druga površina koja nije namijenjena za saobraćaj vozila ili neki objekat ili uređaj, vozila ih moraju obilaziti s desne strane.

(2) Ako se površine, objekti ili uređaji iz stava (1) ovog člana nalaze na sredini puta s jednosmjernim saobraćajem a postavljenim saobraćajnim znakom nije drugačije određeno, oni se mogu obilaziti s obje strane.

Član 60.

(1) Vozač kome je dat znak za preticanje s njegove lijeve strane dužan je pomjeriti vozilo ka desnoj ivici kolovoza.

(2) Vozač ne smije povećavati brzinu kretanja vozila dok ga drugo vozilo pretiče.

(3) Ako zbog nedovoljne širine kolovoza ili njegovog stanja preticanje nije moguće bez ugrožavanja sigurnosti saobraćaja, vozač vozila koje se kreće sporije nego vozila koja se kreću neposredno iza njega dužan je pomjeriti svoje vozilo što više udesno, a ako to nije dovoljno, čim mu to bude moguće, zaustaviti svoje vozilo na pogodnom mjestu da bi propustio brža vozila.

Član 61.

Vozač ne smije vozilom početi preticanje ili obilaženje:

1) kolone vozila;

2) ako je vozač koji se kreće iza njega počeo preticanje;

3) ako je vozač koji je ispred njega na istoj saobraćajnoj traci dao znak da namjerava da pretekne ili obiđe vozilo koje je ispred njegovog vozila, ili da obiđe drugu prepreku na putu;

4) ako saobraćajna traka kojom namjerava izvršiti preticanje nije slobodna na dovoljnom rastojanju tako da bi, vodeći računa o razlici između brzine kretanja svog vozila za vrijeme preticanja i brzine kretanja vozila drugih učesnika u saobraćaju koje namjerava preteći, preticanjem ugrozio sigurnost saobraćaja, ili omeo saobraćaj iz suprotnog smjera;

5) ako po izvršenom preticanju ili obilaženju ne bi ponovo mogao zauzeti položaj na saobraćajnoj traci kojom se kretao prije preticanja ili obilaženja, i to bez ometanja ili ugrožavanja ostalih učesnika u saobraćaju, osim kad za preticanje ili obilaženje koristi saobraćajnu traku koja je zabranjena za saobraćaj vozila iz suprotnog smjera;

6) saobraćajnom trakom koja je namijenjena za prinudno zaustavljanje vozila;

7) neposredno ispred tunela i u tunelu koji po smjeru kretanja ima samo jednu saobraćajnu traku.

Član 62.

(1) Vozač koji pretiče dužan je držati vozilo na potrebnom rastojanju i razmaku od vozila koje pretiče, tako da ga ne ometa i ne ugrožava u saobraćaju.

(2) Poslije izvršenog preticanja ili obilaženja vozač je dužan, čim to bude moguće, bez ometanja ili ugrožavanja ostalih učesnika u saobraćaju, vozilom ponovo zauzeti položaj na saobraćajnoj traci kojom se kretao prije preticanja, odnosno obilaženja.

Član 63.

Na kolovozu na kome se saobraćaj odvija u dva smjera vozač ne smije vozilom preticati drugo vozilo ispred vrha prijevoja puta ili u krivini kad je preglednost puta nedovoljna, osim ako na tim mjestima ne postoji više saobraćajnih traka obilježenih uzdužnim oznakama na kolovozu i namijenjenih isključivo za kretanje vozila u smjeru kretanja njegovog vozila.

Član 64.

(1) Vozač ne smije preticati drugo vozilo, osim bicikla, mopeda, lahkog motocikla i motocikla bez bočne prikolice, neposredno ispred raskrsnice, ili na raskrsnici koja nije s kružnim tokom saobraćaja, ili neposredno ispred i na prijelazu puta preko željezničke ili tramvajske pruge u nivou bez branika ili polubranika.

(2) Neposredno ispred raskrsnice i na raskrsnici vozač smije preticati: vozilo koje skreće ulijevo, a pretiče se s desne strane (član 58. stav (2)); vozilo koje skreće udesno, ali da pritom svojim vozilom ne prelazi na dio kolovoza namijenjen za saobraćaj vozila iz suprotnog smjera; vozilo koje se kreće na putu s pravom prvenstva prolaza, kao i kad je saobraćaj na raskrsnici reguliran svjetlosnim saobraćajnim znakovima ili znakovima koje daje ovlašteno lice.

(3) Neposredno ispred i na prijelazu puta preko željezničke ili tramvajske pruge u istom nivou bez branika ili polubranika vozač smije preticati drugo vozilo kad je saobraćaj na tom prijelazu reguliran uređajima za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova.

Član 65.

Vozač ne smije preticati drugo vozilo koje se približava obilježenom pješačkom prijelazu, ili koje prelazi pješački prijelaz, ili koje je stalo radi propuštanja pješaka na tom prijelazu.

Član 66.

(1) Na putu na kojem postoje najmanje dvije saobraćajne trake namijenjene za saobraćaj vozila u istom smjeru i na kojoj su kolone vozila, vozač može napustiti traku na kojoj se nalazi samo radi skretanja ulijevo ili udesno, ili radi parkiranja vozila.

(2) Na putevima i pod uvjetom iz stava (1) ovog člana, brže kretanje vozila na jednoj traci od kretanja na drugoj traci ne smatra se preticanjem.

(3) Ne smatra se preticanjem ni prolaženje s desne strane vozila koje prema odredbi člana 39. stav (3) ovog Zakona za svoje kretanje ne koristi saobraćajnu traku uz desnu ivicu kolovoza.

10. Zvučni i svjetlosni znaci upozorenja

Član 67.

(1) Vozač je dužan upotrijebiti zvučni znak upozorenja kad god je u pitanju sigurnost saobraćaja a naročito:

1) na putu van naselja radi upozorenja drugog učesnika u saobraćaju da ga želi preteći ili obići ako bi nedavanjem tog znaka postojala opasnost od saobraćajne nezgode;

2) ako se pored kolovoza nalaze djeca koja ne obraćaju pažnju na kretanje vozila;

3) na putu van naselja, prije ulaska u nepreglednu krivinu ili prije dolaska na prijevaj na kojem je otežano mimoilaženje.

(2) Vozač je dužan davanje zvučnog znaka upozorenja svesti na neophodnu mjeru.

Član 68.

(1) Od prvog sumraka do potpunog svanuća vozač, prema pravilu, umjesto zvučnog znaka upozorenja upotrebljava svjetlosni znak upozorenja. Taj znak vozač može upotrijebiti i u naselju prilikom preticanja drugog vozila.

(2) Svjetlosni znak upozorenja vozač može upotrijebiti i danju ako takav način upozorenja drugim učesnicima u saobraćaju više odgovara uvjetima na putu.

(3) Svjetlosni znak upozorenja daje se kratkim uzastopnim paljenjem dugih svjetala, ili uzastopnim paljenjem kratkih svjetala za osvjjetljenje puta, ili naizmjeničnim paljenjem, u kratkim razmacima, dugih i kratkih svjetala, vodeći računa pri tome da se time ne zaslijepljuju vozači koji dolaze iz suprotnog smjera.

11. Zaustavljanje i parkiranje

Član 69.

Vozač ne smije zaustaviti ili parkirati vozilo na mjestu na kome bi ono ugrožavalo sigurnost drugih učesnika u saobraćaju ili predstavljalo smetnju za normalno odvijanje saobraćaja ili kretanje pješaka.

Član 70.

(1) Na javnom putu van naselja vozač je dužan, u slučaju potrebe zaustavljanja ili parkiranja vozila, kada za to postoji mogućnost, zaustaviti ili parkirati vozilo van kolovoza.

(2) Vozač koji je zbog neispravnosti na vozilu, saobraćajne nezgode ili drugog opravdanog razloga prinuđen zaustaviti vozilo na kolovozu dužan je za vrijeme kretanja izvan vozila označiti se svjetloodbojnim prslukom i preduzeti sve mjere da zaustavljeno vozilo ne dovede u opasnost druga vozila i što prije ga ukloniti s kolovoza.

(3) Ako je vozač zbog neispravnosti na vozilu, saobraćajne ili drugog opravdanog razloga prinuđen zaustaviti vozilo na šinama, dužan ga je sa šina odmah ukloniti a, ako je to nemoguće, odmah preduzeti potrebne mjere da lica koja upravljaju vozilima koja se kreću po šinama na vrijeme budu upozorena na opasnost.

Član 71.

- (1) Vozač koji zaustavlja ili parkira vozilo na javnom putu gdje je ta radnja dozvoljena dužan je zaustaviti, odnosno parkirati vozilo neposredno uz desnu ivicu kolovoza, a na javnom putu na kojem se saobraćaj odvija samo u jednom smjeru vozilo može zaustaviti, odnosno parkirati uz desnu ili lijevu ivicu kolovoza.
- (2) Ako se uz desnu ivicu kolovoza nalaze tramvajske ili druge šine, vozač mora zaustaviti ili parkirati vozilo uz lijevu ivicu kolovoza.
- (3) Vozač može zaustaviti ili parkirati vozilo na mjestima koja se nalaze na sredini kolovoza samo ako su ta mjesta obilježena odgovarajućim saobraćajnim znakom ili oznakom na kolovozu.

Član 72.

Na zaustavljenom ili parkiranom vozilu ne smiju se otvarati vrata ako se time ometa kretanje drugih učesnika u saobraćaju ili ako se ugrožava sigurnost saobraćaja.

Član 73.

Vozač ne smije zaustaviti ili parkirati vozilo naročito:

- 1) na obilježenom pješačkom prijelazu i na udaljenosti manjoj od 5 m od tog prijelaza, kao i na prijelazu biciklističke staze preko kolovoza;
- 2) na prijelazu puta preko željezničke ili tramvajske pruge u istom nivou;
- 3) na željezničkim ili tramvajskim prugama ili u blizini tih pruga ako se time sprečava ili ometa saobraćaj vozila koja se kreću po šinama;
- 4) na raskrsnici i na udaljenosti manjoj od 5 m od najbliže ivice popriječnog kolovoza;
- 5) u tunelima, na mostovima, u podvožnjacima i na nadvožnjacima, kao i na dijelovima puta ispod mostova i nadvožnjaka i na udaljenosti manjoj od 15 m od tih objekata;
- 6) na dijelu puta u blizini vrha prijevoja i u krivini gdje je preglednost puta nedovoljna i gdje se obilaženje vozila ne bi moglo izvršiti bez opasnosti;
- 7) na dijelu puta na kojem bi širina slobodnog prolaza od zaustavljenog ili parkiranog vozila do neisprekidane uzdužne linije na kolovozu, ili do suprotne ivice kolovoza, ili do neke prepreke na putu, bila manja od 3 m;
- 8) na mjestu na kome bi vozilo zaklanjalo postavljeni saobraćajni znak ili uređaj za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova;
- 9) na biciklističkoj stazi, odnosno traci;
- 10) na dijelu kolovoza koji je kao stajalište za vozila javnog saobraćaja obilježen saobraćajnim znakom i oznakama na kolovozu;
- 11) na svim uređenim zelenim površinama, parkovima i sl.;
- 12) na mjestu koje je označeno kao parking-prostor za lica sa invaliditetom ako vozilo nije obilježeno znakom iz člana 29. stav (2) i (3) ovog Zakona;

Član 74.

Osim u slučajevima iz člana 73. ovog Zakona, vozač ne smije parkirati vozilo naročito na:

- 1) dijelu puta ispred prijelaza puta preko željezničke ili tramvajske pruge u istom nivou, i to na udaljenosti manjoj od 15 m od tih prijelaza;
- 2) udaljenosti manjoj od 15 m ispred i iza znaka kojim je obilježeno stajalište za vozila javnog saobraćaja;
- 3) prolazima i ulazima škola, ustanova, preduzeća, stambenih zgrada i drugih objekata i iznad priključka na vodovodnu mrežu i ulaza u kanalizacionu ili drugu mrežu komunalnih organizacija;
- 4) mjestu na kome bi parkirano vozilo onemogućilo pristup drugom vozilu radi parkiranja ili izlazak nekom već parkiranom vozilu;
- 5) trotoaru, odnosno na pješačkoj stazi, ako to nije izričito regulirano saobraćajnim znakom, a ako je parkiranje dozvoljeno, mora se ostaviti najmanje 1,6 m širine na površini za kretanje pješaka s tim da ta površina ne može biti uz ivicu kolovoza.
- 6) na kolovozu sa dvije saobraćajne trake na kojem se saobraćaj odvija u oba smjera.

Član 75.

- (1) Ovlašteno službeno lice odredit će da se vozilo premjesti na drugo mjesto ako je zaustavljeno ili parkirano na mjestima iz čl. 73. i 74. ovog Zakona, vozilo parkirano u pješačkoj zoni, kao i vozilo parkirano na mjestu rezerviranom za vozila invalida.
- (2) Ovlašteno službeno lice odredit će da se vozilo premjesti na drugo mjesto i u svim drugim slučajevima kada je zaustavljeno ili parkirano na mjestu na kojem ugrožava sigurnost saobraćaja, ili ometa normalan tok saobraćaja.

Član 76.

- (1) Premještanje vozila iz člana 75. ovog Zakona obavlja nadležno ministarstvo unutrašnjih poslova.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, uz prethodnu saglasnost nadležnog ministarstva unutrašnjih poslova, premještanje vozila obavljaju organizacija, pravno ili fizičko lice koje ovlasti nadležno ministarstvo unutrašnjih poslova.
- (3) Troškove premještanja vozila u slučajevima iz člana 75. ovog Zakona snosi vlasnik ili vozač vozila.

(4) Radi osiguranja plaćanja troškova premještanja vozila, od vlasnika vozila koji nije državljanin Bosne i Hercegovine pravno ili fizičko lice koje je premjestilo vozilo može zatražiti garanciju, a ako vlasnik neće ili ne može položiti garanciju, može zadržati vozilo.

(5) Premještanje vozila na drugo mjesto uređuje se propisima entiteta, kantona i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Član 77.

(1) Vozač je dužan motorno vozilo, traktor ili priključno vozilo, osim motocikla bez bočne prikolice, koje je zaustavljeno na kolovozu, obilježiti posebnim znakom kojim se označava zaustavljeno vozilo na kolovozu, i to:

1) kad je bio prinuđen da zaustavi vozilo na mjestu ili dijelu puta iz člana 70. stav (2) člana 73. ovog Zakona;

2) kad je vozilo zaustavljeno na kolovozu na takvom mjestu da vozači vozila koja nailaze istim smjerom ne mogu ili ga teško mogu pravovremeno uočiti;

3) noću i u slučaju smanjene vidljivosti na autoputu i putu rezerviranom za saobraćaj motornih vozila, kao i na dijelu puta koji nije dovoljno pregledan.

(2) Znak iz stava (1) ovog člana postavlja se na kolovoz iza zaustavljenog vozila, u vertikalnom položaju i na dovoljnom odstojanju koja na putu van naselja ne smije biti manja od 50 m, a u naselju 10 m, tako da vozači motornih vozila koji nailaze iz smjera na kojem je znak postavljen mogu pravovremeno zaustaviti svoja vozila, odnosno sigurno obići zaustavljeno vozilo.

(3) Na isti način taj znak postavlja se i kad je na putu zaustavljena kolona motornih vozila s tim što se umjesto jednog znaka na kolovoz postavljaju dva znaka, jedan pored drugog.

(4) Ako je u motornom vozilu ugrađen uređaj za istovremeno uključivanje svih pokazivača pravca, u slučaju iz stava (1) ovog člana taj uređaj mora biti uključen.

Član 78.

Prije nego što parkira i napusti vozilo, vozač je dužan preduzeti sve mjere kojima se sprečava da vozilo samo krene s mjesta i da se osigura od neovlaštene upotrebe.

Član 79.

(1) Za nepravilno parkirano ili zaustavljeno vozilo na trotoarima ili bilo kojim drugim mjestima iz čl. 69. do 78. ovog Zakona, u kojem nije prisutan vozač, ovlaštena službena lica ostavit će pisano obavještenje da vozač koji je parkirao ili zaustavio vozilo u roku od osam dana kod nadležnog organa na ime novčane kazne uplati zakonom propisani iznos.

(2) Vlasnik ili korisnik vozila dužan je ovlaštenom službenom licu nadležne službe dati podatke o vozaču koji je upravljao vozilom u vrijeme izvršenja prekršaja iz stava (1) ovog člana, kao i u slučaju drugih prekršaja propisanih ovim Zakonom u kojima je učestvovalo njegovo vozilo.

12. Presijecanje kolone pješaka

Član 80.

Vozač ne smije vozilom presijecati kolonu djece, vojnika, pogrebnu povorku i svaku drugu organiziranu kolonu pješaka koja se kreće po kolovozu.

13. Vuča vozila

Član 81.

(1) U saobraćaju na javnom putu motornom vozilu mogu se pridodati najviše dva priključna vozila za prijevoz tereta, odnosno jedno priključno vozilo za prijevoz lica, a na autoputu i putu rezerviranom za saobraćaj motornih vozila samo jedno priključno vozilo.

(2) Motornim vozilom smije se vući samo priključno vozilo koje značajno ne umanjuje njegovu stabilnost.

(3) Zabranjena je vuča neispravnih vozila na autoputu i putu rezerviranom za saobraćaj motornih vozila.

(4) Izuzetno od odredbe stava (3) ovog člana, vuča drugog motornog vozila autoputem dozvoljena je ako je razlog za vuču nastao za vrijeme kretanja motornog vozila autoputem, ali samo krajnjom desnom saobraćajnom trakom do prvog priključnog puta kojim se vučeno vozilo može isključiti iz saobraćaja na autoputu.

(5) U saobraćaju na javnom putu radnom mašinom smiju se vući samo priključci za izvođenje radova.

Član 82.

(1) Motornim vozilom smije se vući drugo motorno vozilo samo ako se ono zbog neispravnosti ili nedostataka pojedinih dijelova ne može samo kretati i ako se pritom značajno ne umanjuje stabilnost vučnog vozila.

(2) Motornim vozilom ne smije se vući motocikl bez bočne prikolice ili drugo vozilo na dva točka.

Član 83.

Motorno vozilo smije se vući noću, kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti, samo ako na svojoj zadnjoj strani ima upaljena crvena svjetla za označavanje vozila, ili ako ga vuče motorno vozilo koje ima i pri vući koristi žuto rotaciono svjetlo.

Član 84.

(1) Za vrijeme vuče vozila iz člana 82. stav (1), oba vozila moraju imati znak kojim se označava zaustavljeno vozilo na kolovozu (sigurnosni trokut).

(2) Na motornom vozilu koje vuče drugo vozilo trokut se postavlja s prednje, a na vučenom vozilu sa zadnje strane.

(3) Za vrijeme vuče неисправnog vozila, na vozilima moraju biti uključeni uređaji za istovremeno paljenje svih pokazivača pravca.

Član 85.

(1) Motorno vozilo na putu dozvoljeno je vući pomoću užeta, krute veze (rude), automatskih vučnih kuka s višestepenovanom regulacijom i oslanjanjem ili vješanjem vozila na vučno vozilo.

(2) Pomoću užeta ne smije se vući motorno vozilo na kojem su неисправni uređaji za upravljanje ili uređaji za zaustavljanje, niti teretno motorno vozilo i autobus.

(3) Krutom vezom ne smije se vući motorno vozilo koje nema ispravan uređaj za upravljanje, niti motorno vozilo teže od vučnog vozila ako mu je неисправna pomoćna kočnica.

Član 86.

Ako se motorno vozilo vuče pomoću užeta, automatskih vučnih kuka s višestepenovanom regulacijom ili krute veze, vozač koji upravlja vučenim vozilom mora imati odgovarajuću dozvolu za upravljanje vozilom one kategorije kojoj pripada vozilo koje se vuče.

Član 87.

Vuča natovarenog teretnog vozila s priključnim vozilom ili bez priključnog vozila, odnosno traktora s priključnim vozilom, dozvoljena je samo do prvog mjesta pogodnog za pretovar tereta a, izuzetno, i do prvog mjesta na kojem se može otkloniti kvar na vozilu.

Član 88.

(1) Odstojanje između vučnog i vučenog motorna vozila, ako se vuče užetom, mora iznositi tri do pet metara, a ako se vuče pomoću kuke ili krute veze (rude), može iznositi i manje od tri metra.

(2) Kuka i kruta veza (ruda) iz stava (1) ovog člana moraju biti certificirane prema procedurama definiranim posebnim propisom iz stava (3) člana 6. ovog Zakona a vozač mora imati dokaz o izvršenom certificiranju.

Član 89.

(1) Vučenim vozilom zabranjeno je prevoziti lica osim lica koje upravlja vučenim vozilom.

(2) Vozila koja prevoze opasne materije ne smiju se vući, niti koristiti za vuču drugih vozila.

(3) Izuzetno od odredbi iz stava (2) ovog člana, u slučaju неисправnosti vozila koje je natovareno opasnim materijama, takvo vozilo može se prevući samo do najbližeg mjesta pogodnog za pretovar ili popravku a takvo vozilo vuče se krutom vezom (rudom).

14. Upotreba svjetala u saobraćaju

Član 90.

(1) Za vrijeme upravljanja motornim vozilom danju na vozilu moraju biti upaljena kratka svjetla.

(2) U vremenu od prvog sumraka do potpunog svanuća (noću), kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti, na vozilu u saobraćaju na putu, osim svjetla iz stava (1) ovog člana, moraju biti upaljena svjetla za osvjetljavanje puta, i to na:

1) motornom vozilu - osim na biciklu s motorom, lahkome motociklu i na motociklu bez bočne prikolice - najmanje dva bijela ili žuta svjetla na prednjoj strani i najmanje dva crvena svjetla na zadnjoj strani;

2) biciklu s motorom, lahkome motociklu i na motociklu bez bočne prikolice - najmanje jedno bijelo ili žuto svjetlo na prednjoj strani i najmanje jedno crveno svjetlo na zadnjoj strani;

3) biciklu - jedno bijelo svjetlo na prednjoj strani i jedno crveno svjetlo na zadnjoj strani;

4) zaprežnom vozilu - najmanje jedno bijelo svjetlo na prednjoj strani i najmanje jedno crveno svjetlo na zadnjoj strani, ili samo jedna svjetiljka koja je izrađena tako da se s prednje strane vozila vidi bijelo svjetlo, a sa zadnje strane vozila crveno svjetlo.

(3) Ako se na zaprežnom vozilu jedno svjetlo nalazi na prednjoj strani, a drugo na zadnjoj strani, ta svjetla moraju biti postavljena na uzdužnoj osi vozila ili na njegovoj lijevoj strani, a ako se na zaprežnom vozilu nalazi samo jedna svjetiljka, ona mora biti postavljena na lijevoj strani vozila.

(4) U uvjetima iz stava (2) ovog člana, zaprežno vozilo mora imati i dva katadioptera crvene boje, simetrično postavljena na zadnjoj strani vozila, a bicikl - jedan katadiopter crvene boje na zadnjoj strani i po jedan katadiopter žute ili narandžaste boje na svakoj strani pedale.

(5) Kad motorno vozilo vuče jedno ili dva priključna vozila, na zadnjoj strani posljednjeg priključnog vozila moraju biti upaljena najmanje dva crvena svjetla, a ako širina priključnog vozila iznosi više od 1,60 m, na prednjoj strani prvog priključnog vozila moraju biti uključena dva bijela svjetla.

(6) Na traktoru za vrijeme vožnje javnim putem mora biti upaljeno žuto rotacijsko svjetlo.

Član 91.

(1) Izuzetno od odredbi člana 90. ovog Zakona, ne mora imati upaljena svjetla:

1) vozilo koje je zaustavljeno ili parkirano na osvijetljenom dijelu puta, tako da se jasno vidi s dovoljne udaljenosti;

2) vozilo koje je zaustavljeno ili parkirano na za to posebno određenim mjestima na kolovozu ili van njega ili na ulicama sa slabijim saobraćajem;

3) bicikl, lahki motocikl i motocikl bez bočne prikolice koji nema akumulator - kad su zaustavljeni ili parkirani u naselju uz samu ivicu kolovoza.

(2) Motorno vozilo čija dužina nije veća od osam metara, a širina od dva metra, i kojem nije pridodato priključno vozilo, kad je zaustavljeno ili parkirano na ulici u naselju, umjesto svjetala iz člana 90. stav (1) tačka 1) može imati upaljeno samo jedno svjetlo koje se s prednje strane vidi kao bijelo svjetlo i sa zadnje strane kao crveno svjetlo i koje je postavljeno na strani suprotnoj od ivice kolovoza uz koju je vozilo zaustavljeno ili parkirano.

Član 92.

(1) Od prvog sumraka do potpunog svanuća, kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti, moraju nositi upaljena svjetla kad se kreću po kolovozu van naselja:

1) grupa pješaka koja se kreće u organiziranoj koloni ili povorci - najmanje jedno bijelo ili žuto svjetlo na čelu kolone, odnosno povorke, i najmanje jedno crveno svjetlo na njenom začelju;

2) vodiči teglećih, tovarnih i jahaćih životinja i goniči stoke - najmanje jedno bijelo ili žuto svjetlo naprijed i najmanje jedno crveno svjetlo pozadi.

(2) Umjesto svjetala iz stava (1) ovog člana mogu se upotrebljavati reflektujuće materije.

Član 93.

(1) Za osvijetljavanje puta vozač motorna vozila, u pravilu, upotrebljava duga svjetla.

(2) Vozač motornog vozila dužan je upotrebljavati za osvijetljavanje puta kratka svjetla umjesto dugih svjetala:

1) prije mimoilaženja s drugim vozilom na udaljenosti s koje ocijeni da svjetlom svog vozila zaslepljuje vozača vozila koje mu dolazi u susret, a pri mimoilaženju s drugim vozilom - kad vozač tog vozila upali kratka svjetla ili kad naizmjeničnim paljenjem i gašenjem svjetala upozorava da mu duga svjetla smetaju, uvijek na udaljenosti manjoj od 200 m;

2) za vrijeme kretanja za drugim vozilom na odstojanju od najmanje 100 m da dugim svjetlima svog vozila ne zaslepljuje vozača vozila ispred sebe;

3) za vrijeme dok vozilom prolazi pored organizirane kolone ili povorke pješaka;

4) kada se kreće putem koji se pruža neposredno pored plovnog puta ili pored željezničke ili tramvajske pruge - u susretu s plovilom, odnosno s vozilom koje se kreće po šinama a koje nailazi iz suprotnog smjera.

(3) Noću, kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti, vozač motorna vozila za vrijeme vožnje mora imati na vozilu upaljena najmanje kratka svjetla za osvijetljavanje puta.

Član 94.

(1) Svjetla za označavanje motorna vozila upotrebljavaju se u uvjetima iz člana 90. stav (1) ovog Zakona kada je vozilo zaustavljeno ili parkirano na putu.

(2) Svjetla za označavanje motorna vozila moraju biti upaljena za vrijeme dok su upaljena bilo koja svjetla za osvijetljavanje puta ili posebna svjetla za maglu.

Član 95.

(1) Po magli vozač motornog vozila na vozilu treba imati upaljena kratka svjetla za osvijetljavanje puta ili svjetla za maglu ili oba svjetla istovremeno.

(2) Svjetla za maglu mogu se upotrebljavati samo za vrijeme magle ili u slučaju smanjene vidljivosti i ne mogu se istovremeno koristiti s dugim svjetlima.

(3) Svjetla za maglu koja se nalaze na prednjoj strani vozila moraju biti bijele ili žute boje, a na zadnjoj strani crvene boje.

15. Odstojanje između vozila

Član 96.

Vozač je dužan držati potrebno odstojanje kad se kreće iza drugog vozila, tako da ne ugrožava sigurnost saobraćaja.

Član 97.

(1) Kad se na javnom putu van naselja, koji ima samo jednu saobraćajnu traku namijenjenu za saobraćaj vozila u jednom smjeru, kreću jedno za drugim motorna vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg ili čija je dužina veća od sedam metara, vozači su dužni između svakog od tih vozila držati odstojanje od najmanje 100 m.

(2) Odredba stava (1) ovog člana ne odnosi se na dio puta na kojem je preticanje zabranjeno.

(3) Ako se na putu kreću dva ili više vozila koja prevoze opasne materije, odstojanje između tih vozila ne smije biti manje od 200 metara.

16. Saobraćaj tramvaja i drugih vozila na šinama

Član 98.

Odredbe čl. od 25. do 97. ovog Zakona primjenjuju se i na saobraćaj tramvaja i drugih vozila koja se na putu kreću po šinama, osim ako to ne isključuju konstrukcione karakteristike tih vozila ili način njihovog kretanja.

17. Saobraćaj bicikala, mopeda, lakih motocikala i motocikala

Član 99.

(1) Biciklom na javnom putu smije upravljati lice koje je navršilo 12 godina, a mopedom na javnom putu smije upravljati lice koje je navršilo 14 godina i posjeduje odgovarajuću ispravu o poznavanju propisa o sigurnosti saobraćaja.

(2) Vozač bicikla i vozač mopeda ukoliko je pokretan snagom vozača dužni su se kretati što bliže desnoj ivici kolovoza, a ako postoji biciklistička staza, po biciklističkoj stazi, odnosno traci.

(3) Ako se dva ili više vozača bicikala ili mopeda kreću u grupi, dužni su se kretati jedan za drugim.

(4) Ako na putu postoji posebno uređena biciklistička staza, vozač mopeda ukoliko je pokretan snagom vozača i vozač bicikla moraju se kretati desnom biciklističkom stazom u odnosu na smjer kretanja saobraćaja.

(5) Na biciklističkim stazama uređenim i obilježenim za saobraćaj bicikla i mopeda u oba smjera, vozila se moraju kretati desnom stranom u smjeru kretanja vozila.

(6) Vozač bicikla i vozač mopeda smiju se kretati samo po onim saobraćajnim površinama po kojima je kretanje takvim vozilima dozvoljeno.

Član 100.

Vozač bicikla, mopeda, lakog motocikla i motocikla treba upravljati vozilom na način kojim se ne umanjuje stabilnost vozila i ne ometaju drugi učesnici u saobraćaju, a naročito ne smije skidati ruke s upravljača, pridržavati se za drugo vozilo, prevoziti, vući ili gurati predmete koji ga mogu ometati u upravljanju vozilom, ili ugrožavati druge učesnike u saobraćaju.

Član 101.

Vozač bicikla, mopeda, lakog motocikla i motocikla može prevoziti druga lica samo ako na vozilu postoje posebna sjedišta i oslonci za noge, a vozač motocikla može to činiti i u bočnoj prikolici.

Član 102.

Vozač bicikla, mopeda, lakog motocikla, motocikla, triciklalog četverocikla ili četverocikla i lica koja se prevoze tim vozilima moraju pravilno da koriste zaštitnu kacigu za vrijeme vožnje, a u periodu od prvog sumraka do potpunog svanuća, kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti, vozač bicikla mora pravilno koristiti i svjetloodbojni prsluk.

18. Saobraćaj zaprežnih vozila i kretanje stoke

Član 103.

(1) Zaprežnim vozilom na javnom putu može upravljati lice sa navršenih 16 godina života.

(2) Vozač zaprežnog vozila treba upravljati vozilom sve vrijeme dok se vozilo kreće putem i dužan je vozilo držati što bliže desnoj ivici kolovoza.

(3) Zaprežno vozilo ne smije se ostavljati bez nadzora na putu ili uz put.

(4) Lica koja se voze zaprežnim vozilom za vrijeme kretanja vozila ne smiju stajati na vozilu, sjediti na stranicama vozila, sjediti na platou vozila sa strane, niti se nalaziti na rudi vozila dok je vozilo u pokretu.

(5) Vozač zaprežnog vozila mora voditi zapregu na nepreglednom i nebezbednom prelazu puta preko željezničke pruge, kao i pri uključivanju u saobraćaj sa kolskog ulaza.

U putnom saobraćaju za zaprežno vozilo sa zadnje desne strane može se privezati jedno grlo stoke. Dok vozi ili vodi zapregu, vozač zaprežnog vozila mora nositi i svjetloodbojni prsluk u periodu od prvog sumraka do potpunog svanuća, kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti.

Zaprežna vozila koja se kreću jedno iza drugog moraju držati odstojanje od najmanje 50m.

Član 104.

(1) Gonič stoke, ukoliko stoku goni javnim putem, može biti lice sa navršenih 16 godina života.

(2) Stoku koja se kreće javnim putem gonič stoke mora držati što je moguće bliže desnoj ivici puta.

(3) Stoka se ne smije ostavljati na putu ili uz put bez nadzora goniča stoke.

(4) Na javnom putu stoka se smije goniti u grupama i na takvom odstojanju između grupa da takvo kretanje bitno ne utiče na prohodnost puta i bezbednost saobraćaja koji se odvija tim putem.

19. Kretanje pješaka

Član 105.

- (1) Pješak se ne smije, po pravilu, kretati i zadržavati na kolovozu.
- (2) Ako se pješak kreće po kolovozu, on se mora kretati što bliže ivici kolovoza, i to veoma pažljivo i na način kojim ne ometa ili ne sprečava saobraćaj vozila.

Član 106.

- (1) Na putu koji ima trotoar ili drugu površinu određenu za kretanje pješaka, odnosno površinu pored kolovoza pogodnu za kretanje pješaka, pješak je dužan kretati se tim površinama.
- (2) Na putu na kojem ne postoji trotoar ili druga površina određena za kretanje pješaka, odnosno pogodna za kretanje pješaka, a koju pješaci ne mogu koristiti iz bilo kojeg razloga, pješaci se mogu kretati kolovozom.
- (3) Na kolovozu puta zabranjeno je igranje, vožnja dječijim biciklom, romobilom, koturaljkama i slično, kao i sankanje, skijanje i drugo, osim ako je to posebno dozvoljeno.

Član 107.

- (1) Kada se pješak kreće kolovozom na javnom putu izvan naselja, dužan je kretati se uz lijevu ivicu kolovoza u smjeru kretanja, a noću i danju u uslovima smanjene vidljivosti mora biti osvijetljen ili označen svjetloodbojnim prslukom, kao i kretanje u grupi izvoditi krećući se jedan iza drugog.
- (2) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, pješak se može kretati uz desnu ivicu kolovoza samo kad je takvo kretanje za njega sigurnije (nepregledna krivina, provalija, usjek, zasjek, odron i sl.).
- (3) Pješak koji gura ručna kolica, bicikl, lahki motocikl ili motocikl, lica koja se kreću pomoću pokretnih stolica za nemoćna lica, kao i organizirana kolona pješaka, moraju se kretati uz desnu ivicu kolovoza u smjeru kretanja.

Član 108.

- (1) Pješak je dužan prelaziti preko kolovoza i biciklističke staze pažljivo i najkraćim putem pošto se prije stupanja na kolovoz uvjeri da to može učiniti na siguran način.
- (2) Na putu koji ima obilježene pješačke prijelaze ili posebno izgrađene prijelaze, odnosno prolaze za pješake, pri prelaženju puta pješak je dužan kretati se tim prijelazima, odnosno prolazima, ako oni nisu od njega udaljeni više od 100 m.

Član 109.

- (1) Na obilježenom pješačkom prijelazu, na kome je saobraćaj pješaka reguliran svjetlosnim saobraćajnim znakovima za pješake, pješak je dužan postupati prema tim znakovima.
- (2) Na obilježenom pješačkom prijelazu na kome saobraćaj pješaka nije reguliran posebnim svjetlosnim saobraćajnim znakovima za pješake, ali je saobraćaj vozila reguliran svjetlosnim saobraćajnim znakovima za vozila ili znakovima koje daju ovlaštena lica, pješaci mogu prelaziti kolovoz samo dok im je datim znakom dozvoljen prijelaz kolovoza.
- (3) Na obilježenom pješačkom prijelazu na kome saobraćaj nije reguliran svjetlosnim saobraćajnim znakovima, ni znakovima koje daje ovlašteno lice, prije stupanja na pješački prijelaz pješak je dužan obratiti pažnju na udaljenost i brzinu vozila koja mu se približavaju.

Član 110.

Pješak koji namjerava prijeći kolovoz na mjestu na kojem ne postoji obilježen pješački prijelaz ne smije stupiti na kolovoz ako time ometa saobraćaj vozila.

20. Obaveze vozača prema pješacima

Član 111.

- (1) Ako je saobraćaj na obilježenom pješačkom prijelazu reguliran svjetlosnim saobraćajnim znakovima ili znakovima ovlaštenog lica, vozač je dužan zaustaviti vozilo ispred pješačkog prijelaza kad mu je datim znakom zabranjen prolaz, a ako mu je na takvom prijelazu datim znakom dozvoljen prolaz, vozač ne smije ometati prolaz pješaka koji su već stupili na pješački prijelaz.
- (2) Ako se obilježeni pješački prijelaz iz stava (1) ovog člana nalazi na ulazu na bočni put, vozač koji skreće na taj put dužan je skretanje vršiti smanjenom brzinom i propustiti pješake koji su već stupili ili stupaju na pješački prijelaz i, po potrebi, zaustaviti vozilo kojim upravlja da bi propustio pješake.
- (3) Ako na obilježenom pješačkom prijelazu saobraćaj nije reguliran uređajima za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova ni znakovima ovlaštenog lica, vozač je dužan zaustaviti vozilo pred takvim pješačkim prijelazom, kako bi propustio pješake koji prelaze ili stupaju na pješački prijelaz, ili nedvosmisleno pokazuju namjeru da pređu preko pješačkog prijelaza.
- (4) U slučaju iz stava (3) ovog člana na kolovozu sa dvije ili više saobraćajnih traka za saobraćaj u istom smjeru, zabranjeno je prolaznje pored vozila koje je zaustavljeno ili usporava ispred pješačkog prelaza da bi propustilo pješake.

Član 112.

- (1) Vozač koji skreće na bočni put na čijem ulazu ne postoji obilježen pješački prijelaz dužan je skretanje izvršiti smanjenom brzinom i ne smije ugroziti pješake koji su već stupili na kolovoz.

(2) Vozač koji se kreće po mokrom kolovozu u naseljenom mjestu dužan je prilagoditi brzinu kretanja vozila tako da izbjegne prskanje pješaka koji se kreću ivicom kolovoza ili trotoara.

21. Saobraćaj na prijelazu puta preko željezničke pruge

Član 113.

Vozač koji se vozilom približava prijelazu puta preko željezničke pruge u istom nivou dužan je kretanje vozila podesiti tako da ga može zaustaviti pred uređajem za zatvaranje saobraćaja na prijelazu, ili pred uređajem za davanje znakova kojima se najavljuje približavanje vozila koja se kreću po šinama, odnosno da može zaustaviti vozilo prije nego što stupi na željezničku prugu.

Član 114.

Učesnici u saobraćaju dužni su zaustaviti se pred prijelazom puta preko željezničke pruge u istom nivou ako je uređaj za zatvaranje saobraćaja spušten, ili ako se taj uređaj već počeo spuštati, ili ako se daju svjetlosni ili zvučni znakovi koji upozoravaju da će se taj uređaj početi spuštati, odnosno da se prijelazu puta preko željezničke pruge približava vozilo koje se kreće šinama.

Član 115.

(1) Pred prijelazom puta preko željezničke pruge u istom nivou na kome su postavljeni svjetlosni saobraćajni znakovi, učesnici u saobraćaju dužni su se zaustaviti kad se pojavi crveno trepćuće svjetlo ili crveno neprekidno svjetlo.

(2) Učesnici u saobraćaju koji prelaze preko željezničke pruge u istom nivou dužni su to činiti s pojačanim oprezom i kad svjetla na prijelazu nisu upaljena.

(3) Na prijelazu puta preko željezničke pruge u istom nivou na kome nema uređaja za zatvaranje saobraćaja, niti uređaja za davanje znakova kojima se najavljuje približavanje voza, učesnici u saobraćaju mogu preći preko željezničke pruge tek pošto se prethodno uvjere da prugom ne nailazi voz ili neko drugo vozilo koje se kreće po šinama.

22. Saobraćaj na autoputu, putu rezerviranom za saobraćaj motornih vozila i brzom putu

Član 116.

(1) Autoputem se ne smiju kretati pješaci, stoka ni vozila koja se, prema odredbama ovog Zakona, ne smatraju motornim vozilima.

(2) Autoputem se ne smiju kretati ni motorna vozila koja se prema svojim konstrukcionim karakteristikama ne mogu kretati brzinom većom od 40 km/h.

(3) Odredba stava (2) ovog člana ne odnosi se na vojna vozila i na vozila organa unutrašnjih poslova, te vozila za održavanje puta kada daju posebne svjetlosne znakove.

Član 117.

(1) Na autoputu vozač ne smije zaustavljati motorno vozilo osim na površinama van kolovoza koje su za to posebno uređene i obilježene.

(2) Vozač koji je zbog neispravnosti vozila ili zbog drugih razloga prinuđen zaustaviti vozilo na kolovozu autoputa, dužan je zaustaviti ga na posebnoj traci za prinudno zaustavljanje vozila, ako ona na tom mjestu postoji, i preduzeti potrebne mjere da se vozilo što prije ukloni s kolovoza.

(3) Na autoputu vozač ne smije vršiti polukružno okretanje, niti se kretati vozilom unazad.

Član 118.

Na autoput se ne smije uključiti motorno vozilo koje vuče drugo motorno vozilo koje se zbog neispravnosti ne može kretati.

Član 119.

(1) Autoputem se motorna vozila moraju kretati krajnjom desnom saobraćajno trakom koja nije zauzeta vozilima u koloni.

(2) Odredba člana 39. stav (3) ovog Zakona ne primjenjuje se na vozila koja se kreću dijelom autoputa koji prolazi kroz naselje.

Član 120.

Na autoputu sa tri ili više saobraćajnih traka, namijenjenih za saobraćaj vozila u jednom smjeru, vozači teretnih motornih vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od 7.500 kg i skupova vozila čija je dužina veća od sedam metara, smiju koristiti samo dvije saobraćajne trake koje se nalaze uz desnu ivicu kolovoza.

Član 121.

(1) Vozač koji se motornim vozilom uključuje u saobraćaj na autoputu dužan je:

1) koristiti posebnu traku za ubrzavanje, kad takva traka postoji u produženju priključnog puta, i da se u saobraćaj na autoputu uključi dajući odgovarajući znak, na način kojim ne ugrožava saobraćaj vozila koja se kreću autoputem;

2) propustiti vozila koja se kreću autoputem ako na mjestu na kome se uključuje u saobraćaj na autoputu ne postoji posebna traka za ubrzavanje.

(2) Vozač koji se vozilom isključuje iz saobraćaja na autoputu dužan je pravovremeno zauzeti položaj vozilom na krajnjoj desnoj saobraćajnoj traci i što prije preći na posebnu traku za usporavanje, ako takva traka postoji na ulazu u priključni put.

Član 122.

Odredbe čl. od 116. do 121. ovog Zakona primjenjuju se i na saobraćaj na putu rezerviranom za saobraćaj motornih vozila i brzom putu.

23. Saobraćaj u tunelu

Član 123.

Vozač koji se vozilom kreće kroz tunel ne smije zaustavljati niti parkirati vozilo, polukružno okretati vozilo ili se kretati unazad u tunelu.

Član 124.

Na morornim vozilima za vrijeme kretanja kroz tunel moraju biti upaljena kratka svjetla za osvijetljavanje puta.

24. Vozila pod pratnjom

Član 125.

(1) Vozilima pod pratnjom, u skladu s ovim Zakonom, podrazumijevaju se vozila kojima je dodijeljena pratnja policije ili vojne policije, s motornim vozilima opremljenim uređajima za davanje posebnih zvučnih i svjetlosnih znakova crvene i plave boje, i to za vrijeme dok se ti znakovi daju.

(2) Vozač koji na putu susretne vozilo ili kolonu vozila pod pratnjom i vozač kojeg sustigne vozilo ili kolona vozila pod pratnjom dužni su ustupiti prvenstvo prolaza, omogućiti nesmetan prolaz, a, po potrebi, zaustaviti vozilo, umjesto dugih svjetala noću upotrijebiti kratka svjetla za osvijetljavanje puta, strogo se pridržavati naredbi koje im daju lica iz pratnje i kretanje nastaviti tek pošto prođu sva vozila pod pratnjom.

(3) Vozila pod pratnjom imaju pravo prvenstva prolaza u odnosu na sva druga vozila (član 49.), osim u odnosu na vozila koja se kreću raskrslom na kojoj je saobraćaj reguliran svjetlosnim saobraćajnim znakovima ili znakovima ovlaštenog lica, i na njih se ne primjenjuju odredbe o ograničenju brzine (čl. 44. i 46.), zabrani preticanja i obilaženja kolone vozila (član 61. stav (1) tačka 1.) i zabrani presijecanja kolone pješaka (član 80.), pod uvjetom da ne ugrožavaju sigurnost drugih učesnika u saobraćaju.

(4) Da bi omogućili nesmetan prolaz vozilima iz stava (1) ovog člana, pješaci su se dužni skloniti s kolovoza dok ta vozila prođu.

25. Vozila s pravom prvenstva prolaza

Član 126.

(1) Na vozila službe hitne pomoći, vatrogasna vozila i vozila policije i sudske policije, vojna vozila i vozila Granične policije Bosne i Hercegovine, kad posebnim uređajima daju svjetlosne i zvučne znakove, ne primjenjuju se odredbe o ograničenju brzine (čl. 44. i 46.), zabrani preticanja i obilaženja kolone vozila (član 61. stav (1) tačka 1.) i zabrani presijecanja kolone pješaka (član 80.). Ta vozila imaju pravo prvenstva prolaza u odnosu na sva druga vozila (član 49.) osim u odnosu na vozila pod pratnjom (član 125.) i vozila koja se kreću raskrslom na kojoj je saobraćaj reguliran svjetlosnim saobraćajnim znakovima ili znakovima ovlaštenog lica, pod uvjetom da ne ugrožavaju sigurnost drugih učesnika u saobraćaju.

(2) Kako bi omogućili prolaz vozilima iz stava (1) ovog člana, pješaci su se dužni skloniti s kolovoza, a ostala vozila propustiti ih i, prema potrebi, zaustaviti se dok ta vozila prođu.

(3) Kad vozilo policije ili vojno vozilo upotrebom plavih svjetala osigurava prolaz jednom vozilu ili koloni vozila koja se kreću iza njega, vozači su dužni obratiti pažnju i na vozila kojima se osigurava prolaz, propustiti ih i, prema potrebi, zaustaviti svoja vozila dok ta vozila prođu.

(4) U pogledu međusobnog prava prvenstva prolaza, za vozila iz stava (1) ovog člana važe odredbe o prvenstvu prolaza.

(5) Uređaji za davanje posebnih svjetlosnih i zvučnih znakova ne smiju se ugrađivati, osim na vozila iz stava (1) ovog člana.

26. Teret na vozilu

Član 127.

(1) Vozilo u saobraćaju na putu ne smije se opteretiti preko svoje nosivosti koja je upisana u potvrdu o registraciji, ili preko dozvoljenog osovinskog opterećenja, ili preko najveće dozvoljene mase, ili preko mogućnosti koje dozvoljavaju karakteristike puta utvrđene propisima ili saobraćajnim znakom.

(2) Teret na vozilu treba biti tako raspoređen i, prema potrebi, pričvršćen i pokriven da:

1) ne ugrožava sigurnost učesnika u saobraćaju i ne nanosi štetu putu i objektima na putu;

- 2) ne umanjuje u većoj mjeri stabilnost vozila i ne otežava upravljanje vozilom;
- 3) ne umanjuje vozaču preglednost puta;
- 4) ne stvara suvišnu buku i ne rasipa se po putu;
- 5) ne zaklanja svjetlosne i svjetlosno-signalne uređaje na vozilu, registarske tablice i druge propisane oznake na vozilu.

Član 128.

- (1) Teret na vozilu ne smije preći najudaljeniju tačku na prednjoj strani vozila više od jednog metra.
- (2) Teret koji se prevozi na vozilu i priključnom vozilu može preći najudaljeniju tačku na zadnjoj strani vozila najviše za jednu šestinu svoje dužine koja je kao kontinuiran teret oslonjena na tovarni prostor.
- (3) Ako se vozilom prevozi teret u kombinaciji koja se sastoji od vučnog vozila i jednoosovinske prikolice, pod dužinom vozila podrazumijeva se ukupna dužina vučnog vozila i jednoosovinske prikolice.
- (4) Ako teret na vozilu prelazi za više od jednog metra najudaljeniju tačku na zadnjoj strani vozila, najisturenija tačka tereta mora biti označena crvenom tkaninom.
- (5) Najisturenija tačka tereta koji se prevozi teretnim motornim ili priključnim vozilom u slučaju iz stava (4) ovog člana mora biti označena tablom. Ta tabla je kvadratnog oblika, dimenzija 50 x 50 cm, obojena naizmjenično kosim trakama reflektujuće narandžaste i bijele boje i postavljena uspravno na uzdužnu osu vozila.
- (6) Kada se javnim putem prevozi teret u rasutom stanju, on mora biti prekriven na odgovarajući način tako da se spriječi rasipanje tereta.

Član 129.

Noću, kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti, najisturenija tačka na teretu koji se prevozi vozilom mora biti označena:

- 1) u slučaju iz člana 128. stav (4) ovog Zakona - svjetlom i reflektujućom materijom crvene boje;
- 2) kad teret na motornom vozilu ili na priključnom vozilu bočno prelazi za više od 20 cm vanjsku ivicu prednjeg ili zadnjeg svjetla za označavanje vozila - svjetlom i katadiopterom koji s prednje strane daju bijelo svjetlo, a sa zadnje strane - crveno svjetlo.

27. Prevoz lica vozilima

Član 129.a

- (1) U motornom vozilu, odnosno na vozilu i priključnom vozilu u saobraćaju na putu, osim u teretnom vozilu policije i oružanih snaga, dozvoljeno je prevoziti onoliko lica koliko je označeno u potvrdi o registraciji na mjestima koja su za to predviđena.
- (2) Na teretnom vozilu u prostoru za smještaj tereta i priključnom vozilu koje vuče traktor može se prevoziti najviše 5 lica, a u tovarnom prostoru motokultivatora mogu se prevoziti najviše 3 lica, koja utovaraju ili istovaraju teret ili obavljaju poljoprivredne ili druge radnje.
- (3) Lica iz stava (2) ovog člana koja se prevoze u tovarnom prostoru ne smiju stajati, sjediti na stranicama karoserije, na nestabilnom teretu ili teretu koji prelazi visinu tovarnog sanduka.
- (4) U zatvorenom prostoru vozila koje se ne može iznutra otvoriti, ne smiju se prevoziti lica.
- (5) Vozilima organa za izvršenje krivičnih i prekršajnih sankcija, smiju se prevoziti lica i to samo za službene potrebe.
- (6) U priključnom vozilu za stanovanje (kamp prikolica) ne smiju se prevoziti lica.
- (7) Vozač ne smije pokrenuti vozilo dok putnici bezbjedno ne uđu odnosno izađu iz vozila i dok vrata ne budu zatvorena.
- (8) Za vrijeme kretanja vozila ne smije se uskakati u vozilo, iskakati iz vozila, otvarati vrata, naginjati se van vozila, isturati dijelove tela iz vozila i voziti se na spoljnim dijelovima vozila ili na traktorskim prikolicama.
- (9) Izuzetno od stava (8) ovog člana, na spoljnim dijelovima vozila i priključnog vozila mogu se voziti lica koja obavljaju poslove svog radnog mjesta u vezi s namjenom vozila (na vozilima vatrogasne službe, komunalne službe, elektrodistribucije i drugih djelatnosti), dok su na dužnosti, ako su na tim vozilima ugrađeni platforma za stajanje i držači.

Član 129.b

- (1) Vozač bicikla stariji od 18 godina može na biciklu prevoziti dijete do osam godina starosti ako je na biciklu ugrađeno posebno sjedište, prilagođeno djetetovom uzrastu i čvrsto spojeno sa biciklom.
- (2) Dijete mlađe od 12 godina ne smije se prevoziti mopedom, triciklom, motociklom i četvorociklom.
- (3) U prostoru za smještaj tereta vozila iz člana 129.a stav (2) ovog Zakona zabranjeno je prevoziti lica mlađa od 15 godina.

IV. SAOBRAĆAJNI ZNAKOVI

1. Opće odredbe

Član 130.

- (1) Javni putevi moraju se obilježiti propisanim saobraćajnim znakovima, kojima se učesnici u saobraćaju upozoravaju na opasnost koja im prijete na određenom javnom putu ili dijelu tog puta, stavljaju do znanja ograničenja, zabrane i obaveze kojih se učesnici u saobraćaju moraju pridržavati i daju potrebna obavještenja za sigurno i nesmetano odvijanje saobraćaja.

(2) Saobraćajnim znakovima moraju se obilježiti i opasnosti privremenog karaktera, naročito one koje nastanu usljed iznenadnog oštećenja ili onesposobljavanja puta, kao i privremena ograničenja i privremene zabrane u saobraćaju i ti znakovi moraju se ukloniti čim prestanu razlozi zbog kojih su postavljeni.

(3) Saobraćajni znakovi su: znakovi opasnosti, znakovi izričitih naredbi i znakovi obavještenja s dopunskom tablom koja je sastavni dio saobraćajnog znaka i koja bliže određuje značenje saobraćajnog znaka ili bez nje, svjetlosni saobraćajni znakovi, oznake na kolovozu, trotoaru i sl. te svjetlosne i druge oznake na putu.

(4) Učesnici u saobraćaju dužni su pridržavati se ograničenja, zabrana i obaveza izraženih pomoću postavljenih saobraćajnih znakova.

Član 131.

(1) Saobraćajne znakove i opremu na putu postavljaju i održavaju institucije koje upravljaju putevima na osnovu rješenja nadležnog organa.

(2) Saobraćajni znakovi postavljaju se i održavaju tako da ih učesnici u saobraćaju i danju i noću na vrijeme i lahko mogu uočiti i pravovremeno postupiti u skladu s njihovim značenjem.

(3) Saobraćajni znakovi moraju se ukloniti, dopuniti ili zamijeniti ako njihovo značenje ne odgovara izmijenjenim uvjetima za saobraćaj na putu ili zahtjevima sigurnosti u saobraćaju.

Član 132.

(1) Na saobraćajni znak i na stub na koji je znak postavljen zabranjeno je stavljati bilo šta što nije u vezi sa značenjem saobraćajnog znaka.

(2) Zabranjeno je neovlašteno uklanjanje i oštećivanje saobraćajnih znakova i opreme puta ili izmjena značenja saobraćajnih znakova.

Član 133.

Na putu se ne smiju postavljati table, znakovi, svjetla, stubovi ili drugi slični predmeti kojima se zaklanja ili umanjuje vidljivost postavljenih saobraćajnih znakova, ili koji svojim oblikom, bojom, izgledom ili mjestom postavljanja podražavaju ili liče na neki saobraćajni znak, ili zaslijepljuju učesnike u saobraćaju, ili odvrću njihovu pažnju u mjeri koja može biti opasna za sigurnost saobraćaja na putu.

2. ZNAKOVI OPASNOSTI, ZNAKOVI IZRIČITIH NAREDBI I ZNAKOVI OBAVJEŠTENJA

Član 134.

(1) Znakovi opasnosti služe da se učesnici u saobraćaju na putu upozore na opasnost koja prijete na određenom mjestu, odnosno dijelu puta, i da se obavijeste o prirodi te opasnosti.

(2) Znakovi izričitih naredbi stavljaju do znanja učesnicima u saobraćaju na putu zabrane, ograničenja i obaveze kojih se moraju pridržavati.

(3) Znakovi obavještenja pružaju učesnicima u saobraćaju potrebna obavještenja o putu kojim se kreću i druga obavještenja koja im mogu biti korisna.

Član 135.

Znakovi opasnosti i znakovi izričitih naredbi na autoputu, putu rezerviranom za saobraćaj motornih vozila, magistralnom i regionalnom putu i u naseljenim mjestima moraju biti presvučeni reflektujućim materijama ili osvijetljeni vlastitim izvorom svjetlosti.

3. Svjetlosni saobraćajni znakovi i svjetlosne oznake

Član 136.

(1) Za reguliranje saobraćaja upotrebljavaju se uređaji kojima se daju svjetlosni saobraćajni znakovi crvene, žute i zelene boje.

(2) Na uređajima za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova trobojnim svjetlima svjetla se postavljaju po vertikalnoj osi, jedno ispod drugog, i to: crveno gore, žuto u sredini, a zeleno dolje. Ako je uređaj za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova postavljen i iznad saobraćajne trake, svjetla mogu biti postavljena po horizontalnoj osi, jedno pored drugog, i to: crveno lijevo, žuto u sredini, a zeleno desno. Ta svjetla imaju oblik kruga, a zeleno svjetlo može biti i u obliku jedne ili više strelica smještenih u krugu crne boje.

Član 137.

(1) Na uređajima za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova trobojnim svjetlima:

1) crveno i zeleno svjetlo ne smiju biti upaljeni istovremeno;

2) žuto svjetlo može biti upaljeno kao samostalno svjetlo u vremenskom razmaku od prestanka zelenog do pojave crvenog svjetla ili istovremeno sa crvenim svjetlom, prije pojave zelenog svjetla;

3) žuto svjetlo može biti upaljeno kao trepćuće svjetlo kada ne rade ostali svjetlosni signali na raskrsnici.

(2) Pri projektiranju novih ili rekonstrukciji postojećih saobraćajnih znakova obavezno treba ugraditi zeleno trepćuće svjetlo, kao najavu prestanka slobodnog prolaza.

Član 138.

(1) Uređaju za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova trobojnim svjetlima može se dodati dopunski svjetlosni znak u obliku zelene svijetleće strelice ili više takvih znakova.

(2) Dopunski svjetlosni znakovi iz stava (1) ovog člana postavljaju se s odgovarajuće strane svjetlosnog saobraćajnog znaka, i to na visini na kojoj se nalazi zeleno svjetlo.

Član 139.

(1) Na uređajima za davanje saobraćajnih znakova kojima se regulira saobraćaj na kolovozu s više od dvije saobraćajne trake, obilježene uzdužnim linijama, za svaku saobraćajnu traku posebno i koji se nalazi iznad saobraćajne trake, crveno svjetlo znači zabranu saobraćaja duž saobraćajne trake iznad koje je postavljeno, a zeleno svjetlo znači slobodan prolaz tom saobraćajnom trakom.

(2) Crveno svjetlo iz stava (1) ovog člana ima oblik ukrštenih linija, a zeleno svjetlo ima oblik strelice s vrhom okrenutim nadolje.

Član 140.

(1) Za reguliranje saobraćaja pješaka mogu se upotrebljavati i posebni uređaji za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova crvene i zelene boje i uređaji za davanje zvučnih signala.

(2) Ta svjetla moraju biti postavljena po vertikalnoj osi, jedno ispod drugog, i to: crveno svjetlo gore, a zeleno svjetlo dolje.

(3) Svjetla iz stava (1) ovog člana sastoje se od svijetleće površine crvene ili zelene boje na kojoj se nalazi tamna silueta pješaka, ili od tamne površine na kojoj se nalazi svijetleća silueta pješaka crvene ili zelene boje. Ta svjetla ne smiju biti upaljena istovremeno.

Član 141.

(1) Ako se ivice kolovoza na javnom putu obilježavaju svjetlosnim saobraćajnim oznakama, one se obilježavaju svjetlima, refleksnim staklima ili reflektujućim materijama, i to desna strana kolovoza oznakama crvene boje, a lijeva strana oznakama bijele boje.

(2) Ivice kolovoza na dijelu puta kroz tunel moraju biti obilježene oznakama iz stava (1) ovog člana.

(3) Ako vrhovi pješačkih ostrva, ostrva za usmjeravanje saobraćaja i drugi objekti na kolovozu noću nisu osvijetljeni, moraju se obilježiti svjetlima, refleksnim staklima ili reflektujućim materijama žute boje.

4. Oznake na kolovozu

Član 142.

(1) Oznake na kolovozu služe za reguliranje saobraćaja na putevima i za obavještanje i vođenje učesnika u saobraćaju.

(2) Oznake na kolovozu mogu biti postavljene same ili uz druge saobraćajne znakove ako je potrebno da se značenje tih znakova jače istakne, odnosno potpunije odredi ili objasni.

(3) Oznake na kolovozu čine linije, strelice, natpisi i druge oznake.

(4) Oznake na kolovozu mogu imati i reflektujuće karakteristike.

Član 143.

(1) Oznake na kolovozu postavljaju se na putevima sa savremenim kolovozom.

(2) Na javnom putu van naselja sa savremenim kolovozom za saobraćaj u oba smjera, na kome postoje samo dvije saobraćajne trake, te trake moraju biti odvojene odgovarajućom uzdužnom linijom na kolovozu, a na magistralnom putu obilježene i ivičnim linijama.

5. Turistička i ostala signalizacija na putu

Član 144.

(1) Turistička i ostala signalizacija na putu namijenjena je obavještanju učesnika u saobraćaju o kulturnim, historijskim, prirodnim i turističkim znamenitostima, te ostalim objektima i sadržajima.

(2) Bliže propise o turističkoj i ostaloj signalizaciji na putu donosi ministar u saradnji s nadležnim organom.

6. Obilježavanje prijelaza puta preko željezničke pruge

Član 145.

Na dijelu puta ispred prijelaza puta preko željezničke pruge u istom nivou moraju biti postavljeni odgovarajući saobraćajni znakovi.

Član 146.

(1) Na prijelazima puta preko željezničke pruge u istom nivou, osim saobraćajnih znakova iz člana 145. ovog Zakona, postavljaju se i branici ili polubranici, odnosno uređaji za davanje znakova kojima se najavljuje približavanje voza ako to zahtijeva gustina saobraćaja ili drugi uvjeti na prijelazu puta preko željezničke pruge u istom nivou.

(2) Uslovi u kojima uređaji iz stava (1) ovog člana moraju biti postavljeni utvrđuju se posebnim zakonom ili propisom donesenim na osnovu zakona.

Član 147.

Svjetlosni znakovi kojima se najavljuje približavanje voza na prijelazu puta preko željezničke pruge u istom nivou daju se naizmjeničnim paljenjem dva crvena trepćuća svjetla koja imaju oblik kruga.

Član 148.

(1) Na prijelazu puta preko željezničke pruge u istom nivou na kome postoji uređaj za davanje svjetlosnih znakova kojima se najavljuje približavanje voza, odnosno spuštanje branika ili polubranika, tom uređaju može se dodati i uređaj za davanje zvučnih znakova.

(2) Na prijelazima zemljanog puta s manjim saobraćajem i pješačke staze preko željezničke pruge u istom nivou učesnici u saobraćaju mogu se osigurati samo uređajem za davanje zvučnih znakova.

Član 149.

(1) Na prijelazima puta preko željezničke pruge u istom nivou branici ili polubranici moraju biti naizmjenično obojeni crvenom i žutom bojom.

(2) Branici i polubranici, kao i saobraćajni znakovi postavljeni na dijelu puta ispred prijelaza puta preko željezničke pruge u istom nivou, moraju imati refleksna stakla ili biti presvučeni reflektujućim materijama odgovarajuće boje.

(3) Branici i polubranici moraju biti opremljeni trepćućim crvenim svjetlom.

Član 150.

Na prijelazu puta preko željezničke pruge u istom nivou na kome se prilikom nailaska voza branici ili polubranici automatski spuštaju, kao i na prijelazu puta preko željezničke pruge u istom nivou na kome se branicama ili polubranicama rukuje ručno, i to s mjesta s kojeg se oni ne vide, mora se postaviti uređaj za davanje svjetlosnih znakova ili uređaj za davanje zvučnih znakova kojima se učesnici u saobraćaju obavještavaju o spuštanju branika ili polubranika.

7. Obilježavanje radova i prepreka na putu

Član 151.

(1) Dio puta na kome su nastale prepreke koje se ne mogu odmah otkloniti ili na kome se izvode radovi, mora se vidno obilježiti i učiniti sigurnim za učesnike u saobraćaju.

(2) Obilježavanje dijela puta iz stava (1) ovog člana vrši se postavljanjem odgovarajućih saobraćajnih znakova, a osiguranje učesnika u saobraćaju - postavljanjem branika.

(3) Branici moraju biti obojeni naizmjenično crvenom i bijelom bojom, opremljeni refleksnim staklima ili presvučeni reflektujućim materijama odgovarajuće boje, a noću, kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti, na njima moraju biti postavljena i trepćuća svjetla narandžaste boje.

8. Znakovi koje daju ovlaštena lica

Član 152.

(1) Učesnici u saobraćaju moraju postupati po zahtjevima izraženim pomoću znakova ili po naredbi policajca ili drugog lica koje na osnovu ovlaštenja iz zakona obavlja kontrolu i reguliranje saobraćaja na putevima (u daljnjem tekstu: ovlašteno lice).

(2) Ovlašteno lice pri davanju znakova dužno se postaviti na putu tako da ga učesnici u saobraćaju, kojima su znakovi namijenjeni, mogu jasno i s dovoljne udaljenosti uočiti.

(3) Znakovi iz stava (1) ovog člana mogu se davati i iz vozila.

Član 153.

(1) Znakovi koje učesnicima u saobraćaju daje ovlašteno lice su znakovi koji se daju rukama i položajem tijela, zvučni znakovi i svjetlosni znakovi.

(2) Znakovi iz stava (1) ovog člana moraju se davati tako da njihovo značenje učesnicima u saobraćaju bude jasno i nedvosmisleno.

(3) Bliže odredbe o saobraćajnim znakovima i signalizaciji na putevima, načinu obilježavanja radova i prepreka na putu i znakovima koje učesnicima u saobraćaju daje ovlašteno lice pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s organom nadležnim za unutrašnje poslove.

V. DUŽNOSTI U SLUČAJU SAOBRAĆAJNE NEZGODE

Član 154.

(1) Učesnik u saobraćajnoj nezgodi u kojoj je neko izgubio život ili bio povrijeđen, ili je nastala veća materijalna šteta, dužan je:

1) ostati na mjestu saobraćajne nezgode tim što se može privremeno udaljiti samo radi pružanja pomoći povrijeđenim u saobraćajnoj nezgodi, ili ako mu je samom potrebna ljekarska pomoć;

2) preduzeti sve što je u njegovoj moći da se otklone nove opasnosti koje mogu nastati na mjestu saobraćajne nezgode i omogućiti normalno odvijanje saobraćaja i nastojati da se ne mijenja stanje na mjestu nezgode i sačuvaju postojeći tragovi pod uvjetom da preduzimanje tih mjera ne ugrožava sigurnost saobraćaja;

3) obavijestiti najbližu policijsku stanicu o saobraćajnoj nezgodi i vratiti se na mjesto saobraćajne nezgode i sačekati dolazak službenog lica koje obavlja uviđaj.

(2) Nadležni organ i druga pravna ili fizička lica koji su obaviješteni o saobraćajnoj nezgodi u kojoj je neko lice bilo povrijeđeno dužni su o tome odmah obavijestiti najbližu zdravstvenu ustanovu.

Član 155.

Lice koje se zatekne ili naiđe na mjesto saobraćajne nezgode u kojoj ima povrijeđenih, dužno je ukazati pomoć licima povrijeđenim u saobraćajnoj nezgodi.

Član 156.

(1) Vozač koji se zatekne ili naiđe na mjesto saobraćajne nezgode dužan je, na zahtjev ovlaštenog lica, prevesti lice povrijeđeno u saobraćajnoj nezgodi do najbliže zdravstvene ustanove.

(2) Vozač je dužan postupiti prema odredbi stava (1) ovog člana i prije dolaska ovlaštenog lica, osim ako se nezgoda dogodila na mjestu na kome se može očekivati brzi dolazak vozila hitne pomoći, ili ako vozač zaključuje da se nestručnim i neodgovarajućim prijevozom stanje povrijeđenog lica može pogoršati.

Član 157.

(1) Ako je zdravstvena ustanova obaviještena o saobraćajnoj nezgodi ili je primila na liječenje lice povrijeđeno u saobraćajnoj nezgodi, dužna je o tome odmah obavijestiti najbližu policijsku stanicu.

(2) Ako lice povrijeđeno u saobraćajnoj nezgodi umre od zadobijenih povreda, ili ako postoji opravdana sumnja da je kod vozača usljed povrede došlo do smanjenja psihičke ili fizičke sposobnosti za upravljanje motornim vozilom ili tramvajem, zdravstvena ustanova dužna je o tome odmah obavijestiti mjesni nadležni organ za izdavanje vozačke dozvole ili najbližu policijsku stanicu.

Član 158.

(1) Policija i druga ovlaštena lica dužni su izaći na mjesto saobraćajne nezgode u kojoj ima poginulih ili povrijeđenih lica ili je nastala veća materijalna šteta, izvršiti fotografiranje mjesta nezgode, napraviti zapisnik o uviđaju i izvršiti druge potrebne radnje u skladu s ovim Zakonom.

(2) Vozač učesnik u saobraćajnoj nezgodi obavezan je da prijavi i saobraćajnu nezgodu s manjom materijalnom štetom, ako je šteta nastala drugom licu odnosno njegovom vozilu ili na drugoj stvari.

(3) Poslije saobraćajne nezgode u kojoj je prouzrokovana samo manja materijalna šteta, vozači su dužni odmah ukloniti vozila s kolovoza i razmijeniti lične podatke, te popuniti i potpisati obrazac evropskog izvještaja o saobraćajnoj nezgodi. Vozači ne smiju napustiti mjesto saobraćajne nezgode prije nego što popune i potpišu izvještaj i razmijene podatke iz ovog stava.

(4) Ako je u saobraćajnoj nezgodi učestvovalo vozilo strane registarske oznake, prije izdavanja potvrde o oštećenju vozila stranih registarskih oznaka ili potvrde o izvršenom uviđaju na mjestu događaja saobraćajne nezgode, obavezno je: izvršiti fotografiranje štete na vozilu stranih registarskih oznaka, sačiniti zapisnik u koji se, pored ostalog, unose podaci iz pasoša, vozačke dozvole i osiguranja od automobilske odgovornosti - zelena karta.

(5) Nadležni organ unutrašnjih poslova dužan je izaći na mjesto saobraćajne nezgode u kojoj je nastala manja materijalna šteta ako to zahtijeva jedan od učesnika saobraćajne nezgode.

(6) Bliže odredbe o načinu prikupljanja i obradi statističkih podataka o saobraćajnim nezgodama pravilnikom propisuje ministar u saradnji sa organima nadležnim za unutrašnje poslove.

(6) Bliže odredbe o sadržaju obrasca evropskog izvještaja o saobraćajnoj nezgodi donosi ministar, u saradnji s organom nadležnim za unutrašnje poslove.

Član 159.

(1) Lice koje je učestvovalo u saobraćajnoj nezgodi u kojoj ima poginulih ili povrijeđenih lica ili je nastala veća materijalna šteta, ne smije uzimati alkoholna pića, opojne droge ili lijekove na kojima je označeno da se ne smiju upotrebljavati prije i za vrijeme vožnje dok se ne izvrši uviđaj.

(2) Policija je dužna izaći na mjesto saobraćajne nezgode u kojoj je nastala manja materijalna šteta ako dođe do nesporazuma ili neslaganja jednog od učesnika prilikom popunjavanja obrasca evropskog izvještaja ili učesnici u nezgodi nemaju obrazac evropskog izvještaja.

(3) Ovlašteno lice koje vrši uviđaj saobraćajne nezgode u kojoj ima povrijeđenih lica ili je nastala veća materijalna šteta podvrgnut će neposredne učesnike saobraćajne nezgode ispitivanju pomoću odgovarajućih sredstava i aparata, ili će ih uputiti na stručni pregled radi provjere da li imaju alkohola ili drugih opojnih sredstava u organizmu.

(4) Ako se tim ispitivanjima utvrdi da neposredni učesnici saobraćajne nezgode imaju alkohola ili drugih opojnih sredstava u organizmu, ovlašteno lice koje vrši uviđaj odredit će da im se uzme krv ili urin radi analize.

(5) Ako u saobraćajnoj nezgodi ima poginulih, ovlašteno lice koje vrši uviđaj odredit će da se neposrednim učesnicima nezgode uzmu krv i urin radi utvrđivanja da li su pod uticajem alkohola ili drugih opojnih sredstava u organizmu.

(6) Bliže odredbe o načinu i postupku uzimanja uzoraka na analizu radi utvrđivanja koncentracije alkohola ili opojnih sredstava u organizmu pravilnikom propisuje ministar, u saradnji sa organima nadležnim za zdravstvo i organima nadležnim za unutrašnje poslove.

Član 160.

- (1) Ovlašteno lice koje vrši uviđaj dužno je organizirati popis imovine koja na mjestu događaja ostaje iza lica koje je u saobraćajnoj nezgodi poginulo ili teže povrijeđeno, obavijestiti organizaciju koja uklanja vozila i stvari s puta ili zainteresirano lice i pružiti pomoć radi zaštite imovine ako na mjestu događaja nema lica koje tu imovinu može preuzeti.
- (2) Vozač koji je vozilom učestvovao u saobraćajnoj nezgodi u kojoj ima poginulih ili povrijeđenih lica, kao i drugo lice koje je neposredno učestvovalo u nezgodi, imaju pravo tražiti lične podatke i adresu od lica koja su bila prisutna kad se nezgoda dogodila.

Član 161.

- (1) Ako je vozilo zbog saobraćajne nezgode ili neispravnosti onesposobljeno za dalje kretanje na putu, vozač ili vlasnik, odnosno korisnik vozila dužan je vozilo, teret, stvari ili drugi rasuti materijal odmah ukloniti s kolovoza.
- (2) Ako vozač ili vlasnik, odnosno korisnik vozila nije u stanju postupiti prema stavu (1) ovog člana, ovlašteno lice koje se zatekne na mjestu nezgode ili neispravnosti vozila zatražit će od nadležne organizacije koja upravlja putevima ili druge ovlaštene organizacije da na sigurno mjesto ukloni vozilo, teret, stvari ili drugi rasuti materijal s kolovoza.
- (3) Organizacija za održavanje puteva ili druga ovlaštena organizacija za održavanje puta dužna je, na zahtjev ovlaštenog lica, hitno preduzeti sve potrebne mjere radi uklanjanja i čuvanja vozila s teretom, stvari ili drugog rasutog materijala s kolovoza i osigurati prohodnost puta.
- (4) Ako nadležna organizacija koja upravlja putevima ili druga ovlaštena organizacija ne postupi prema odredbi stava (2) ovog člana, ovlašteno službeno lice preduzet će druge mjere da se omogući normalno odvijanje saobraćaja.

VI. SPORTSKE I DRUGE PRIREDBE ILI AKTIVNOSTI NA PUTEVIMA

Član 162.

- (1) Sportske i druge priredbe ili slične aktivnosti na putu ne smiju se održavati bez odobrenja.
- (2) Odobrenje izdaje nadležno ministarstvo unutrašnjih poslova na čijem se području održava priredba ili obavlja aktivnost.
- (3) Ako se zbog održavanja priredbe ili obavljanja aktivnosti na putu zabranjuje saobraćaj, odobrenje se izdaje uz prethodnu saglasnost nadležnog organa za saobraćaj na čijem se području zabranjuje saobraćaj.

Član 163.

- (1) U slučaju iz člana 162. ovog Zakona, ako za druge učesnike u saobraćaju nije osiguran zaobilazni put, zahtjev za izdavanje odobrenja bit će odbijen.
- (2) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, održavanje automobilske, motociklističke ili biciklističke trke na putu može se odobriti i kad u određenom pravcu nema zaobilaznog puta (brdske trke i dr.), ali samo u vrijeme kada se tim putem drugi učesnici u saobraćaju najmanje kreću. U tom slučaju saobraćaj se može zabraniti najduže dva sata.

Član 164.

- (1) Zahtjev za izdavanje odobrenja iz člana 162. ovog Zakona podnosi se najkasnije 15 dana prije održavanja sportske ili druge priredbe ili obavljanja aktivnosti.
- (2) Uz zahtjev za izdavanje odobrenja mora se priložiti program priredbe, odnosno aktivnosti, pravila takmičenja, pregled mjera koje organizator predviđa za osiguranje učesnika u saobraćaju, učesnika i gledalaca sportske i druge priredbe ili aktivnosti i znak kojim će vozila iz pratnje takmičara biti označena.

Član 165.

- (1) Zahtjev za održavanje sportske ili druge priredbe ili za obavljanje aktivnosti na putu bit će odbijen ako organizator, prema procjeni nadležnog organa unutrašnjih poslova, nije u stanju provesti mjere iz člana 164. stav (2) ovog Zakona.
- (2) Ako bi zbog održavanja sportske ili druge priredbe ili obavljanja aktivnosti na putu trebalo obustaviti saobraćaj na važnijim putnim pravcima, ili ako bi održavanje priredbe, odnosno obavljanja aktivnosti u većoj mjeri ugrozilo ili ometalo saobraćaj na putu, zahtjev za izdavanje odobrenja može biti odbijen.

Član 166.

- (1) U odobrenju za održavanje sportske ili druge priredbe ili za obavljanje aktivnosti na putu određuju se mjere osiguranja koje organizator mora preduzeti.
- (2) Kada se saobraćaj na putu ograničava ili zabranjuje zbog održavanja priredbe ili obavljanja aktivnosti, odobrenje sadrži i obavezu organizatora da o mjerama ograničavanja ili zabrane saobraćaja obavijesti javnost putem sredstava javnog informiranja, najkasnije 48 sati prije početka priredbe, odnosno aktivnosti.
- (3) Organizator ne smije početi održavanje sportske ili druge priredbe ili aktivnosti na putu ako nisu preduzete sve mjere osiguranja određene u odobrenju.
- (4) Ako se utvrdi da organizator nije preduzeo sve mjere osiguranja određene u odobrenju, priredba, odnosno aktivnosti bit će zabranjene.

Član 167.

- (1) Organizator je dužan prekinuti održavanje sportske ili druge priredbe, odnosno aktivnosti na putu ako:
 - 1) su ugroženi učesnici ili gledaoci;
 - 2) se u većoj mjeri naruši javni red i mir;
 - 3) nastanu okolnosti zbog kojih priredbe, odnosno aktivnosti ne bi bile odobrene;
 - 4) organizator ne provodi određene mjere osiguranja;
 - 5) to zahtijevaju drugi sigurnosni razlozi.
- (2) Ako organizator ne prekine priredbu, odnosno aktivnosti u slučajevima iz stava (1) ovog člana, nadležno ministarstvo unutrašnjih poslova naredit će organizatoru da priredbu, odnosno aktivnosti prekine i preduzet će potrebne mjere da se naredba izvrši.

Član 168.

Takmičare na sportskoj priredbi na putu mogu pratiti samo vozila označena posebnim znakom koji utvrdi organizator.

Član 169.

- (1) Nakon završetka sportske ili druge priredbe, odnosno aktivnosti na putu organizator je dužan odmah:
 - 1) ukloniti s puta sve saobraćajne znakove i druge oznake, uređaje, predmete i objekte koji su postavljeni radi održavanja priredbe, odnosno obavljanja aktivnosti;
 - 2) postaviti na put sve saobraćajne znakove i druge oznake, predmete i objekte koji su bili uklonjeni radi održavanja priredbe, odnosno obavljanja aktivnosti;
 - 3) popraviti i dovesti u prvobitno stanje put i putne objekte ako su oštećeni pri održavanju priredbe, odnosno obavljanja aktivnosti.
- (2) Ako organizator ne postupi po tač. 1) i 2) stava (1) ovog člana, nadležno ministarstvo unutrašnjih poslova preduzet će odgovarajuće mjere da se o trošku organizatora uklone, odnosno postave saobraćajni znakovi i druge oznake, predmeti i objekti na putu.

VII. OGRANIČENJA SAOBRAĆAJA

Član 170.

- (1) Organ nadležan za unutrašnje poslove, u saglasnosti s organom nadležnim za saobraćaj, može na određenom putu ili dijelu puta, u određene dane ili u određenom vremenskom periodu, propisati zabranu ili ograničenje saobraćaja svih ili pojedinih vrsta vozila, ograničiti brzinu kretanja vozila ako su te zabrane ili ograničenja neophodni radi sprečavanja ili uklanjanja opasnosti za učesnike u saobraćaju, ili ako su u pitanju razlozi za nesmetani saobraćaj, odnosno ako se može opravdano očekivati da će saobraćaj biti posebno gust ili otežan.
- (2) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, ministar u saradnji s organom nadležnim za unutrašnje poslove, može donijeti naredbu o ograničenju saobraćaja u dane vikenda i praznika za pojedine putne pravce.
- (3) Bliže odredbe o saobraćaju u zimskim uvjetima, vrsti vozila kojima je zabranjen ili ograničen saobraćaj, te načinu upotrebe zimske opreme na vozilima u zimskim uvjetima, pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s organom nadležnim za unutrašnje poslove.

Član 171.

U slučaju kada su u pitanju razlozi sigurnosti i nesmetanog odvijanja saobraćaja ili razlozi održavanja javnog reda i mira, policijska uprava, odnosno nadležno ministarstvo unutrašnjih poslova može zabraniti saobraćaj ili odrediti posebno ograničenje saobraćaja na određenim putevima i dijelovima puteva sve dok postoje razlozi zbog kojih se preduzimaju te mjere.

VIII. VOZAČI

1. Uvjeti za upravljanje vozilima

Član 172.

- (1) Motornim vozilom u saobraćaju na putu može upravljati samo lice koje ima važeću vozačku dozvolu, stranu vozačku dozvolu ili međunarodnu vozačku dozvolu, odgovarajuće kategorije.
- (2) Kad upravlja motornim vozilom, vozač mora sa sobom nositi važeću vozačku dozvolu i dužan ju je pokazati na zahtjev ovlaštenog lica.
- (3) Kandidat za vozačomotornih vozila može i prije položenog ispita za vozača upravljati motornim vozilom one kategorije za koju priprema ispit ako vozilom upravlja uz prisustvo instruktora vožnje.
- (4) Izuzetno od odredbi stava (1) ovog člana mopedom, traktorom, radnom mašinom i motokultivatorom može upravljati i lice koje posjeduje odgovarajuću ispravu o poznavanju propisa o sigurnosti saobraćaja.
- (5) Vlasnik, odnosno nosilac prava raspolaganja vozilom ne smije dozvoliti da vozilom u saobraćaju na putu upravlja lice koje nema pravo upravljati tim vozilom, odnosno lice koje nema pravo upravljati kategorijom motornog vozila u koju se ubraja to vozilo i lice iz čl. 173. i 174. ovog Zakona.
- (6) Vlasnik, odnosno nosilac prava raspolaganja vozilom dužan je, na zahtjev ovlaštenog lica, dati podatke o identitetu lica kome je dao vozilo na upravljanje.
- (7) Vozač je dužan za vrijeme upravljanja motornim vozilom u saobraćaju koristiti pomagala koja su mu neophodna za sigurno upravljanje vozilom.

Član 173.

Vozač koji je u tolikoj mjeri umoran ili bolestan ili je u takvom psihičkom stanju da je nesposoban za sigurno upravljanje vozilom, kao i vozač pod djelovanjem opojnih droga, ili drugih opojnih sredstava ili lijekova na kojima je označeno da se ne smiju upotrebljavati prije i za vrijeme vožnje, ne smije upravljati vozilom u saobraćaju na putu.

Član 174.

- (1) Vozač ne smije upravljati vozilom u saobraćaju na putu, niti početi upravljati vozilom ako je pod djelovanjem alkohola.
- (2) Smatrat će se da je pod djelovanjem alkohola lice za koje se analizom krvi ili krvi i urina ili drugom metodom mjerenja količine alkohola u organizmu utvrdi da količina alkohola u krvi iznosi više od 0,3 g/kg, ili ako je prisustvo alkohola u organizmu utvrđeno odgovarajućim sredstvima ili aparatima za mjerenje alkoholiziranosti, što odgovara količinama većim od 0,3 g/kg, ili kod koga se, bez obzira na količinu alkohola u krvi, stručnim pregledom utvrdi da pokazuje znakove poremećenosti izazvane djelovanjem alkohola.
- (3) Smatrat će se da su pod djelovanjem alkohola lica za koja se analizom krvi ili krvi i urina ili drugom metodom mjerenja količine alkohola u organizmu utvrdi da količina alkohola u krvi iznosi više od 0,0 g/kg, ili ako je prisustvo alkohola u organizmu utvrđeno odgovarajućim sredstvima ili aparatima za mjerenje alkoholiziranosti, što odgovara količinama većim od 0,0 g/kg, ili kod kojih se, bez obzira na količinu alkohola u krvi, stručnim pregledom utvrdi da pokazuju znakove poremećenosti izazvane djelovanjem alkohola:
 - 1) vozač motornog vozila kategorije C, CE, D i DE i vozači potkategorije C1, C1E i D1 i D1E - za vrijeme upravljanja vozilom te kategorije;
 - 2) vozač vozila kojim se vrši javni prijevoz - za vrijeme obavljanja javnog prijevoza tim vozilom;
 - 3) vozač vozila kome je upravljanje vozilom osnovno zanimanje - za vrijeme upravljanja vozilom obavljajući poslove tog zanimanja;
 - 4) instruktor vožnje za vrijeme osposobljavanja kandidata za vozača u praktičnom upravljanju vozilom;
 - 5) kandidat za vozača za vrijeme obuke u praktičnom upravljanju vozilom;
 - 6) vozač koji ima manje od 21 godine starosti ili manje od tri godine vozačkog iskustva.

2. Osposobljavanje kandidata za vozača motornih vozila

Član 175.

- (1) Osposobljavanje kandidata za vozače motornih vozila obavljaju autoškole, kao pravna i fizička lica.
- (2) Osposobljavanje kandidata za vozače motornih vozila mogu vršiti i obrazovne ustanove redovnim školovanjem učenika prema obrazovnom školskom programu za profesionalne vozače.
- (3) Autoškole su dužne obuku izvoditi na način kojim će se osigurati da kandidati nauče i usvoje saobraćajna pravila i etičke norme ponašanja u saobraćaju, ovladaju tehnikom upravljanja vozilom i steknu ostalo znanje i vještine potrebne za sigurno učešće u saobraćaju.
- (4) Vozački ispit za vozača motornog vozila može polagati kandidat koji se prethodno pripremio za polaganje vozačkog ispita u autoškoli i ako ispunjava i druge uvjete za sticanje prava na upravljanje motornim vozilom.

Član 176.

Osposobljavanje kandidata za vozače motornih vozila je djelatnost od posebnog društvenog značaja, a obavlja se po posebnom programu koji obuhvata teoretski dio, praktični dio i program prve pomoći:

1. Teoretski dio osposobljavanja kandidata za vozače motornih vozila obuhvata:

osnovne propise o drumskom saobraćaju, uvjete za upravljanje vozilom;

ponašanje učesnika u drumskom saobraćaju, međusobne odnose i sporazumijevanje učesnika u saobraćaju, čuvanje okoline, ofanzivnu i defanzivnu vožnju, uticaj alkohola, djelovanje opojnih droga na sigurno upravljanje vozilom i uticaj drugih nepovoljnih psihofizičkih stanja (umor, bolest i sl.);

saobraćajna pravila na putevima, saobraćajne znakove i njihovo značenje, znakove koje daju ovlaštena lica, uočavanje i predviđanje saobraćajne situacije, opasnosti koje nastaju zbog nepropisnog preduzimanja radnji u saobraćaju i sl.;

vozilo u funkciji sigurnosti saobraćaja, izvođenje radnji značajnih za uspješno i sigurno upravljanje u skladu s pravilima saobraćaja i uvjetima na putu i u saobraćaju, osnove tehničkog funkcioniranja uređaja na motornom vozilu značajnih za sigurnost saobraćaja na putevima (uređaji za zaustavljanje, uređaji za upravljanje, uređaji za davanje svjetlosno-signalnih znakova i za osvjetljavanje puta i vozila, pneumatici, sile koje djeluju na vozilo, sigurnosne mjere pri vuči vozila, prijevoz tereta i lica, te priprema vozila za vožnju); sadržaje koji doprinose povećanju sigurnosti svih učesnika u saobraćaju, sadržaje koji doprinose razvijanju humanih odnosa i odnosa uzajamnog poštovanja i razumijevanja među učesnicima u saobraćaju, postupak i dužnosti u slučaju saobraćajne nezgode, kontrolu saobraćaja i krivična odgovornost.

2. Praktični dio osposobljavanja kandidata za vozače motornih vozila obuhvata:

upoznavanje s vozilom, pripremu vozila za vožnju, učenje osnovnih elemenata vožnje na poligonu ili odgovarajućoj površini (polazak, kočenje i zaustavljanje, promjena stepena prijenosa, promjena smjera vožnje, vožnja unazad i polukružno okretanje);

učenje vožnje na putevima s manjim intenzitetom saobraćaja u naselju i van naselja (uključivanje i isključivanje, okretanje i vožnja unazad, kočenje i zaustavljanje, parkiranje, mimoilaženje i obilaženje,

prestrojavanje i vožnja kroz raskrnicu, održavanje razmaka, vožnja na uzdužnom nagibu, prilagođavanje vožnje, predviđanje i izbjegavanje opasnosti);

učenje vožnje na putevima s intenzivnim saobraćajem u naselju i van naselja, vožnju u gradu, prilagođavanje brzine, vožnju kroz raskrnicu s različitim načinom uređenja saobraćaja (ovlašteno lice, semafor, saobraćajni znakovi i saobraćajna pravila), vožnju u jednosmjernoj ulici, vožnju na putu s više saobraćajnih traka, prestrojavanje, mimoilaženje i preticanje, vožnju na prijelazu puta preko 'eljezničke pruge;

učenje vožnje u složenim saobraćajnim uvjetima, vožnju u koloni, vožnju u vršnom opterećenju drumskog saobraćaja, ponašanje prema pješacima i drugim učesnicima u saobraćaju, samostalnu vožnju, vožnju u posebnim uvjetima (noć, kiša, snijeg, magla i sl.).

3. Program prve pomoći obuhvata:

ciljeve, zadatke i značaj prve pomoći;

postupak radnji pri pružanju prve pomoći (mjere oživljavanja, prestanak disanja i rad srca, besvjesno stanje, krvarenje, otvorene povrede-rane);

povrede koje zahtijevaju imobilizaciju i evakuaciju povrijeđenog;

ostale povrede i oštećenja;

značaj zdravstvene sposobnosti za sigurno upravljanje motornim vozilom.

Član 177.

(1) Osposobljavanje kandidata za vozača motornih vozila provodi se prema propisima koje donosi ministar, u saradnji s organom nadležnim za obrazovanje.

(2) Osposobljavanje kandidata za vozače iz teoretskog i praktičnog dijela provode autoškole po ovlaštenju organa entiteta, kantona i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine nadležnih za obrazovanje, nakon što se utvrdi da ispunjavaju uslove određene zakonom i propisima donesenim na osnovu zakona.

(3) Osposobljavanje kandidata za vozača motornih vozila iz prve pomoći provodi Crveni krst/križ Bosne i Hercegovine.

(4) Osposobljavanje kandidata za vozača motornih vozila s tjelesnim invaliditetom mora se izvoditi na vozilu prilagođenom licima s invaliditetom, koje mora atestirati ovlaštena institucija ili preduzeće.

(5) Motorno vozilo na kojem se kandidat za vozača motornih vozila osposobljava u praktičnom upravljanju motornim vozilom na putu mora biti označeno posebnim tablicama.

(6) Tablice iz stava (5) ovog člana imaju oblik kvadrata, plave su boje i na njima je bijelom bojom napisano latinično slovo L.“.

(7) Kontrolu nad provođenjem propisa iz stava (1) ovog člana vrše organi nadležni za obrazovanje, putem stručnog tijela.

(8) Subjekti iz stava (2) i (3) ovog člana dužni su organu iz stava (7) ovog člana, prilikom kontrole, omogućiti pristup u prostorijama i vozilima, uvid u tok osposobljavanja i polaganja vozačkog ispita, kao i uvid u sva dokumenta kojima se dokazuje ispunjenost uslova za rad.

(9) Bliže odredbe o obavljanju kontrole iz stava (7) ovog člana pravilnikom propisuje organ entiteta, kantona i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine nadležan za obrazovanje, u skladu sa opštim načelima obavljanja kontrole propisanim podzakonskim aktom iz stava (10) i (11) ovog člana.

(10) Bliže odredbe o osposobljavanju za vozača motornih vozila pravilnikom propisuje ministar, u saradnji sa organom nadležnim za obrazovanje.

(11) Bliže odredbe o organizovanju obuke za osposobljavanje iz pružanja prve pomoći licima povrijeđenim u saobraćajnoj nezgodi pravilnikom propisuje ministar, u saradnji sa organom nadležnim za zdravstvo.

2.a. Sticanje prava osposobljavanja i ispitivanja kandidata za vozača motornih vozila

Član 178.

(1) Pravo da osposobljava kandidata iz poznavanja propisa o sigurnosti saobraćaja stiče lice – diplomirani saobraćajni inženjer cestovnog smjera koji posjeduje licencu predavača teoretske nastave.

(2) Pravo da ispituje kandidata iz oblasti propisa o sigurnosti saobraćaja stiče lice sa licencom ispitivača teoretskog dijela ispita.

(3) Pravo da ispituje kandidata iz praktičnog dijela stiče lice sa licencom ispitivača iz upravljanja motornim vozilom.

(4) Pravo da ispituje kandidata iz prve pomoći stiče lice s licencom ispitivača iz poznavanja prve pomoći.

(5) Lice iz stava (1), (2) i (3) ovog člana, osim dokaza o završenoj školskoj spremi, mora imati vozačku dozvolu.

(6) Osposobljavanje kandidata za vozača motornih vozila iz pružanja prve pomoći licima povrijeđenim u saobraćajnoj nezgodi izvodi doktor medicine.

(7) Osposobljavanje kandidata za vozača motornih vozila u praktičnom upravljanju motornim vozilom obavlja instruktor vožnje.

(8) Bliže odredbe o načinu i uslovima dobivanja licenci iz stava (1), (2), (3) i (4) ovog člana pravilnikom propisuje ministar, u saradnji sa organom nadležnim za obrazovanje.

(9) Bliže odredbe o sticanju zvanja instruktora vožnje motornih vozila pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s organom nadležnim za obrazovanje.

2.b. Potvrda o osposobljenosti

178. a.

Potvrde o uspješno završenoj obuci za vozača motornih vozila izdaje autoškole, obrazovne ustanove i Crveni križ.

3. Vozački ispit

Član 179.

- (1) Za poslove provođenja i organiziranja polaganja vozačkog ispita odgovorni su organi entiteta, kantona i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, nadležni za obrazovanje.
- (2) Polaganje vozačkog ispita vrši se pred komisijom koju imenuju organi iz stava (1) ovog člana, a predsjednik komisije i njeni članovi imaju licencu za ispitivača.
- (3) O položenom vozačkom ispitu izdaje se uvjerenje.
- (4) Bliže odredbe o načinu i uslovima organizovanja ispita za vozača motornih vozila pravilnikom propisuje ministar, u saradnji sa organom nadležnim za obrazovanje.

Član 180.

- (1) Za vrijeme upravljanja motornim vozilom kandidat za vozača mora imati kod sebe uvjerenje da je fizički i psihički sposoban za upravljanje motornim vozilom kao i uvjerenje o položenom ispitu iz poznavanja propisa o bezbjednosti saobraćaja na putevima za onu kategoriju za koju se obučava, i dužan ih je pokazati na zahtjev ovlaštenog lica.
- (2) Za vrijeme obučavanja kandidata iz upravljanja motornim vozilom instruktor vožnje kod sebe mora imati: vozačku dozvolu, dozvolu instruktora vožnje i dnevnik rada instruktora vožnje i iste je dužan pokazati na zahtjev ovlaštenog lica.

Član 182.

- (1) Ministarstvo organizuje izradu jedinstvenog kataloga testovnih pitanja.
- (2) Organi nadležni za provođenje ispita dužni su izraditi ispitne testove na osnovu pitanja iz Kataloga iz stava (1) ovog člana.
- (3) Na ispitu za vozača motornih vozila Komisija utvrđuje je li kandidat u dovoljnoj mjeri osposobljen za sigurno upravljanje motornim vozilom određene kategorije prema propisanom programu iz člana 176. Ovog zakona.
- (4) Na ispitu za vozača motornih vozila kandidat za vozača ne smije se koristiti nedopuštenim sredstvima.

Član 183.

- (1) Organi nadležni za obrazovanje entiteta, kantona i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine dužni su organizovati kontinuirano usavravanje lica koja su uključena u proces osposobljavanja i provjere znanja kandidata za vozača motornih vozila.
- (2) Organi iz stava (1) ovog člana mogu prenijeti poslove iz stava (1) ovog člana na odgovarajuću strukovnu organizaciju..

4. Sticanje prava upravljanja motornim vozilom

Član 184.

- (1) Pravo upravljanja motornim vozilom ima lice koje ispunjava sljedeće uvjete:
 1. da je duševno i tjelesno sposobno upravljati motornim vozilom;
 2. da je navršilo godine života određene ovim članom zavisno od kategorije, odnosno potkategorije vozila;
 3. da je položilo vozački ispit za upravljanje motornim vozilom određene kategorije ili potkategorije;
 4. da mu odlukom nadležnog organa nije zabranjeno upravljanje motornim vozilom.
- (2) Osim uslova iz stava (1) ovog člana, pravo na upravljanje motornim vozilom za pojedine kategorije, odnosno potkategorije, stiče lice koje ima:
 1. 16 godina za potkategorije A1 i B1;
 2. 18 godina za kategorije A, B, BE i potkategorije C1 i C1E;
 3. kategorije C i CE pod uslovom da posjeduje vozačku dozvolu potkategorije C1 ili C1E najmanje jednu godinu;
 4. kategorije D i DE i potkategorije D1 i D1E pod uslovom da posjeduje vozačku dozvolu kategorije C ili CE najmanje dvije godine.

Član 185.

- (1) Vozačka dozvola izdaje se za upravljanje motornim i priključnim vozilima koja se razvrstavaju u kategorije: A, B, BE, C, CE, D i DE i potkategorije: A1, B1, C1, D1, C1E i D1E.
- (2) Vozačka dozvola izdaje se za sljedeće kategorije vozila: A, B, BE, C, CE, D i DE.
- (3) U kategoriju A ubrajaju se motocikli sa ili bez bočne prikolice, čija zapremina motora prelazi 125 cm³, a snaga prelazi 11 kW.
- (4) U kategoriju B ubrajaju se motorna vozila, osim vozila kategorije A, čija najveća dozvoljena masa nije veća od 3.500 kg i koja nemaju više od osam sjedišta ne računajući sjedište za vozača.

- (5) U kategoriju BE ubrajaju se skupovi vozila čija se vučna vozila ubrajaju u kategoriju B, a priključna vozila imaju najveću dozvoljenu masu preko 750 kg, koja nije veća od mase vučnog vozila bez tereta, a ukupna dozvoljena masa vučnog i priključnog vozila nije veća od 3.500 kg.
- (6) U kategoriju C ubrajaju se motorna vozila za prijevoz tereta čija je najveća dozvoljena masa veća od 7.500 kg.
- (7) U kategoriju CE ubrajaju se skupovi vozila čija se vučna vozila ubrajaju u kategoriju C, a priključna vozila imaju najveću dozvoljenu masu veću od 750 kg.
- (8) U kategoriju D ubrajaju se motorna vozila za prijevoz lica koja, osim sjedišta za vozača, imaju više od osam sjedišta.
- (9) U kategoriju DE ubrajaju se skupovi vozila čija se vučna vozila ubrajaju u kategoriju D, a priključna vozila imaju najveću dozvoljenu masu veću od 750 kg i priključno vozilo se ne koristi za prijevoz lica.
- (10) Vozačka dozvola izdaje se za sljedeće potkategorije vozila: A1, B1, C1, D1, C1E i D1E.
- (11) U potkategoriju A1 ubraja se lakhi motocikl čija zapremina motora ne prelazi 125 cm³, a snaga ne prelazi 11 kW.
- (12) U potkategoriju B1 ubrajaju se tricikl i četverocikl na motorni pogon.
- (13) U potkategoriju C1 ubrajaju se motorna vozila za prijevoz tereta čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg, a manja od 7.500 kg.
- (14) U potkategoriju C1E ubrajaju se skupovi vozila čija se vučna vozila ubrajaju u potkategoriju C1, a priključna vozila imaju najveću dozvoljenu masu veću od 750 kg, s tim da najveća dozvoljena masa skupa vozila ne prelazi 12.000 kg i da najveća dozvoljena masa priključnog vozila ne prelazi masu neopterećenog vučnog vozila.
- (15) U potkategoriju D1 ubrajaju se motorna vozila koja služe za prijevoz lica i koja, osim sjedišta vozača, imaju više od osam, a ne više od 16 sjedišta.
- (16) U potkategoriju D1E ubrajaju se skupovi vozila čija se vučna vozila ubrajaju u potkategoriju D1, a priključna vozila imaju najveću dozvoljenu masu veću od 750 kg, s tim da najveća dozvoljena masa ovog skupa vozila ne prelazi 12.000 kg, a najveća dozvoljena masa priključnog vozila ne prelazi masu neopterećenog vučnog vozila i da se priključno vozilo ne koristi za prijevoz lica.
- (17) Vozači motornih vozila kategorija B, C, i D i potkategorija C1 i D1 imaju pravo upravljati motornim vozilima tih kategorija i kad su im pridodate lahke prikolice.
- (18) Vozač kome je izdata vozačka dozvola za upravljanje motornim vozilom kategorije D ima pravo upravljati motornim vozilom kategorija B i C i potkategorija B1, C1 i D1, a vozač kome je izdata vozačka dozvola za upravljanje motornim vozilom kategorije C ima pravo upravljati i motornim vozilom kategorije B i potkategorija B1 i C1.
- (19) Vozač kome je izdata vozačka dozvola za upravljanje motornim vozilom kategorije CE ima pravo upravljati motornim vozilom kategorije BE i C1E, a vozač kome je izdata vozačka dozvola kategorije DE ima pravo upravljati motornim vozilom kategorija BE i CE i potkategorije C1E i D1E.
- (20) Pravo upravljanja motornim vozilom kategorija BE, CE i DE vozač stiče samo ako je prethodno stekao pravo upravljanja vozilima kategorija B, C i D.
- (21) Vozači motornih vozila kategorija B, C, D, BE, CE i DE i potkategorija B1, C1, D1, C1E i D1E imaju pravo upravljati mopedom, lakim četverociklom, motokultivatorom, traktorom i radnom mašinom.
- (22) Vozač motornog vozila kategorije A ima pravo upravljati motornim vozilom potkategorije A1, a vozač motornog vozila kategorije B ima pravo upravljati motornim vozilom potkategorije B1, vozač motornog vozila kategorije C ima pravo upravljati motornim vozilom potkategorije C1, a vozač motornog vozila kategorije D ima pravo upravljati motornim vozilom potkategorije D1.

Član 186.

- (1) Vozačka dozvola izdat će se licu, na njegov zahtjev, ako ispunjava uvjete iz člana 184. ovog Zakona.
- (2) Vozačku dozvolu izdaje nadležni organ.
- (3) Vozačka dozvola izdaje se licu i produžava s rokom važenja od deset godina, a licima starijim od 65 godina s rokom važenja od tri godine.
- (4) Rok važenja vozačke dozvole od deset godina računa se od dana njenog izdavanja, odnosno produženja njenog važenja.
- (5) Vozačka dozvola neće se izdati ni produžiti njen rok važenja licu koje ima neplaćenu novčanu kaznu ili troškove prekršajnog postupka ili druge obaveze evidentirane u Registru novčanih kazni u skladu s važećim zakonima o prekršajima u BiH.
- (6) Licima koja u vrijeme izdavanja vozačke dozvole imaju više od 55 godina izdaje se vozačka dozvola čiji ji rok važenja do navršenih 65 godina, s tim da taj rok ne može biti kraći od tri godine.
- (7) Izuzetno od odredbe stava (3), vozačka dozvola može se izdati ili se njeno važenje može ograničiti i na rokove kraće od utvrđenih na osnovu nalaza i mišljenja zdravstvene ustanove datim u uvjerenju o zdravstvenoj sposobnosti lica, ali ne na rok kraći od dvije godine.
- (8) Lice koje je položilo vozački ispit i dobilo vozačku dozvolu za kategoriju vozila A1, A, B ili C1 ne smije dvije godine od dana izdavanja vozačke dozvole upravljati vozilom na putu brzinom većom od 70 km/h, na putu namijenjenom za saobraćaj isključivo motornih vozila i brzom putu brzinom većom od 90 km/h, odnosno

120 km/h na auto-putu, a lakim motociklom 40 km/h, niti tim vozilom smije vući priključno vozilo, a ni organizovano prevoziti djecu.

(10) Lica koja prvi put steknu vozačku dozvolu obavezna su, u trajanju od dvije godine, obilježiti vozilo kojim upravljaju posebnim znakom.

(11) Bliže odredbe o posebnom znaku iz stava (9) ovog člana propisuje ministar, u saradnji s organom nadležnim za unutrašnje poslove.

Član 187.

(1) U vozačku dozvolu upisuju se sve kategorije i potkategorije vozila kojima vozač ima pravo upravljati.

(2) Vozač ima pravo upravljati samo motornim vozilom one ili onih kategorija i potkategorija koje su upisane u vozačkoj dozvoli.

(3) Bliže odredbe o obrascu i sadržaju obrasca vozačke dozvole, kategorijama i potkategorijama motornih i priključnih vozila i načinu upisa kategorija i potkategorija u vozačku dozvolu, postupku i načinu izdavanja, produženju važenja i zamjeni vozačke dozvole i strane vozačke dozvole i načinu vođenja evidencije o vozačkim dozvolama uredit će se pravilnicima koje donosi ministar u saradnji s ministrima entiteta, kantona i ministrom Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, nadležnim za unutrašnje poslove.

Član 188.

(1) Stranac koji privremeno boravi u Bosni i Hercegovini i državljanin Bosne i Hercegovine koji boravi ili prebiva u inozemstvu, pa privremeno dođe u Bosnu i Hercegovinu, na osnovu važeće strane vozačke dozvole, koju je izdao nadležni organ strane države, može upravljati motornim vozilom na teritoriji Bosne i Hercegovine za vrijeme privremenog boravka u Bosni i Hercegovini.

(2) Lice iz stava (1) ovog člana koje upravlja vozilom mora imati međunarodnu vozačku dozvolu ili domaću vozačku dozvolu izdatu u skladu s Bečkom konvencijom o drumskom saobraćaju.

Član 189.

Ako ustanovi da se program osposobljavanja vozača motornih vozila u pojedinim zemljama značajno razlikuje od uvjeta i programa utvrđenih ovim Zakonom, Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: nadležno ministarstvo) može odlučiti da se ne priznaje važenje tih vozačkih dozvola izdatih u toj zemlji, i to u cjelini ili za pojedine kategorije.

Član 190.

(1) Stranac kojem je odobreno stalno nastanjenje u Bosni i Hercegovini i državljanin Bosne i Hercegovine koji se iz inozemstva vrati u Bosnu i Hercegovinu da se u njoj stalno nastani, kao i osoblje diplomatskih i konzularnih predstavništava i misija stranih država i predstavništava međunarodnih organizacija u Bosni i Hercegovini, stranih trgovinskih, saobraćajnih, kulturnih i drugih predstavništava i stranih dopisništava, mogu upravljati motornim vozilima na osnovu važeće strane vozačke dozvole za vrijeme od šest mjeseci od dana ulaska u Bosnu i Hercegovinu, ili od dana kada je odobreno stalno nastanjenje, ako je to za njih povoljnije.

(2) Licima iz stava (1) ovog člana važeća strana vozačka dozvola zamijenit će se, pod uvjetima iz čl. 184. i 186. ovog Zakona na njihov zahtjev, bez polaganja vozačkog ispita, vozačkom dozvolom iz člana 188. ovog Zakona za upravljanje onom kategorijom motornih vozila u koju se ubrajaju motorna vozila za čije su upravljanje ovlaštena stranom vozačkom dozvolom.

(3) Izuzetno od odredbe stava (2) ovog člana, od osoblja diplomatskih i konzularnih predstavništava i misija stranih država i predstavništava međunarodnih organizacija u Bosni i Hercegovini prilikom zamjene strane vozačke dozvole neće se zahtijevati dokazi o ispunjavanju uvjeta iz člana 184. ovog Zakona, osim ako to nije zahtijevano reciprocitetom.

(4) Državljaninu Bosne i Hercegovine zamijenit će se strana vozačka dozvola vozačkom dozvolom iz člana 189. ovog Zakona ako je u zemlji u kojoj mu je izdata strana vozačka dozvola boravio duže od šest mjeseci.

(5) Strana vozačka dozvola iz čijeg se teksta ne može zaključiti za koju je kategoriju, odnosno vrstu motornih vozila izdata, ili joj je istekao rok važenja, može se zamijeniti u skladu sa stavom (2) ovog člana, samo ako podnosilac zahtjeva priloži ispravu iz koje se nepobitno može utvrditi kojim motornim vozilima može upravljati, odnosno da joj nije istekao rok važenja.

Član 191.

(1) Odredbe čl. 188. i 189. i člana 190. stav (1) ovog Zakona o upravljanju motornim vozilima na osnovu strane vozačke dozvole, prema tome, primjenjuju se i na upravljanje motornim vozilima na osnovu važeće međunarodne vozačke dozvole.

(2) Međunarodna vozačka dozvola izdaje se na period važenja od dvije godine, odnosno na period propisan međunarodnim ugovorom.

(3) Međunarodna vozačka dozvola priznat će se samo ako su je izdali nadležni organi ili organizacije strane države i ne može se zamijeniti vozačkom dozvolom Bosne i Hercegovine.

Član 192.

(1) Vozaču kome je izdata vozačka dozvola iz člana 186. ovog Zakona može se, na njegov zahtjev, izdati i međunarodna vozačka dozvola.

(2) Međunarodne vozačke dozvole izdaju auto-moto klubovi/savezi i auto-moto društva, ovlašteni za izdavanje tih dozvola za države za koje je potrebna međunarodna vozačka dozvola.

(3) Međunarodna vozačka dozvola ne može se izdati vozaču kojem je odlukom nadležnog organa izrečena mjera sigurnosti ili zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom dok ta zabrana traje.

- (4) Međunarodna vozačka dozvola izdata u Bosni i Hercegovini ne može se koristiti za upravljanje motornim vozilima na teritoriji Bosne i Hercegovine.
- (5) Bliže odredbe o obrascu i sadržaju međunarodne vozačke dozvole, postupku i načinu izdavanja, načinu davanja ovlaštenja auto-moto klubovima/savezima i auto-moto društvima i načinu vođenja evidencije o izdatim vozačkim dozvolama, uredit će se pravilnikom koji donosi ministar, u saradnji s organom nadležnim za unutrašnje poslove.

5. Zdravstveni pregledi vozača motornih vozila

Član 193.

- (1) Kandidat za vozača motornog vozila dužan je, prije početka osposobljavanja za vozača motornog vozila, izvršiti zdravstveni pregled u ovlaštenoj zdravstvenoj instituciji i na osnovu toga dobiti ljekarsko uvjerenje.
- (2) Ljekarsko uvjerenje iz stava (1) ovog člana važi 12 mjeseci od dana izdavanja.
- (3) Vozači motornih vozila dužni su obavljati redovne zdravstvene preglede, a vanrednim zdravstvenim pregledima podvrgavati se na zahtjev nadležnog organa.

Član 194.

- (1) Na zdravstvenim pregledima utvrđuje se da li kandidat za vozača ili vozač ima potrebnu fizičku i psihičku sposobnost za upravljanje motornim vozilima.
- (2) Zdravstvene preglede kandidata za vozača i vozača obavljaju zdravstvene ustanove koje su za to ovlaštene u skladu sa zakonima entiteta, kantona i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Član 195.

Redovnom zdravstvenom pregledu podliježu:

1. vozači koji upravljaju motornim vozilima javnog prijevoza i vozači tramvaja - svake tri godine;
2. instruktori vožnje - prilikom produženja važenja dozvole za instruktora vožnje;
3. vozači kojima je izdata vozačka dozvola za upravljanje motornim vozilima kategorija D, DE i potkategorija D1 i D1E - prilikom svakog produženja važenja vozačke dozvole;
4. vozači motornih vozila kojima je vozačka dozvola izdata na kraći rok važenja zbog nepovoljnog zdravstvenog stanja i vozači koji su navršili 65 godina života - prilikom svakog produženja vozačke dozvole.

Član 196.

- (1) Na vanredni zdravstveni pregled upućuje se vozač motornog vozila za kojeg se osnovano posumnja da zbog zdravstvenih razloga više nije sposoban sigurno upravljati motornim vozilima onih kategorija za koje mu je izdata vozačka dozvola.
- (2) Ako zdravstvena organizacija prilikom liječenja vozača utvrdi da zbog zdravstvenih razloga nije više sposoban sigurno upravljati vozilom, dužna je u roku od osam dana o tome obavijestiti organ kod kojeg se vozač vodi u evidenciji ili najbližu policijsku stanicu.
- (3) Zahtjev za upućivanje na vanredni zdravstveni pregled može podnijeti i svaki organ nadležan za kontrolu saobraćaja na putu, javno tužilaštvo, sud, sudija za prekršaje, kao i preduzeće, organizacija ili organ u kojem je vozač zaposlen i obavlja poslove vozača.
- (4) Organ kod kojeg se vozač vodi u evidenciji rješenjem ga upućuje na vanredni zdravstveni pregled u zdravstvenu ustanovu koja je ovlaštena za obavljanje zdravstvenih pregleda i izdavanje zdravstvenih uvjerenja za vozače.
- (5) Vozač kome je na vanrednom zdravstvenom pregledu utvrđeno da je nesposoban upravljati određenom kategorijom vozila dužan je, nakon otklanjanja ustanovljene nesposobnosti, podvrgnuti se kontrolnom zdravstvenom pregledu u istoj zdravstvenoj instituciji iz stava (4) ovog člana i o tome dostaviti dokaz nadležnom organu koji je izdao vozačku dozvolu.

Član 197.

Pravna i fizička lica koja zapošljavaju vozače ne smiju dozvoliti da njihovim motornim vozilima upravlja vozač koji nije izvršio redovan i vanredan zdravstveni pregled na koji je upućen.

Član 198.

Bliže odredbe o zdravstvenim uslovima koje moraju ispunjavati vozači motornih vozila, kao i uslove koje trebaju ispunjavati zdravstvene ustanove za obavljanje zdravstvenih pregleda kandidata za vozače motornih vozila, pravilnikom propisuje ministar, u saradnji sa organom nadležnim za zdravstvo.

6. Trajanje upravljanja motornim vozilom

Član 199.

- (1) Vozač koji upravlja autobusom ili teretnim motornim vozilom ili skupom vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg ne smije neprekidno upravljati vozilom duže od 4 sata i 30 minuta, nakon čega mora koristiti odmor u trajanju od 45 minuta.

- (2) Odmor iz stava (1) ovog člana može biti podijeljen na dva dijela, i to prvi dio u trajnju od najmanje 15 minuta, nakon kojeg slijedi odmor od najmanje 30 minuta, a koji se koristi tokom razdoblja vožnje iz stava (1) ovog člana.
- (3) Ukupno trajanje upravljanja motornim vozilima iz stava (1) ovog člana ne smije biti duže od devet sati u toku 24 sata.
- (4) Izuzeto od stava (3) ovog člana, dnevno vrijeme vožnje može se produžiti najviše do deset sati, ali ne više od dva puta tokom sedmice, tako da prosječno sedmično radno vrijeme ne smije biti duže od 48 sati.
- (5) Tokom vožnje vozač mora posjedovati dokaze o evidenciji svoga rada za taj dan i predhodnih 28 dana, uključujući i potvrdu o slobodnom vremenu.
- (6) Vozila iz stav (1) ovog člana moraju imati ugrađen tahograf.
- (7) Nova vozila iz stava (1) ovog člana, koja se prvi put registruju u Bosni i Hercegovini, nakon 16.06.2010. godine moraju imati ugrađen digitalni tahograf.

Član 200.

- (1) Vozač koji upravlja vozilom iz člana 199. stav (1) ovog Zakona, prije početka svog radnog dana, mora imati neprekidan odmor od najmanje 11 sati.
- (2) Ako se u upravljanju vozilom iz člana 199. stav (1) ovog Zakona smjenjuju dva vozača i ako se u vozilu nalazi ugrađen ležaj koji omogućava jednom od njih da se odmara u ležećem položaju, svaki vozač mora imati neprekidan odmor od najmanje devet sati u toku svakih 30 sati putovanja.
- (3) Neprekidan odmor vozač mora koristiti van vozila.
- (4) Izuzetno od odredbe stava (3) ovog člana, ako se u vozilu nalazi ugrađen ležaj koji omogućava vozaču odmaranje u ležećem položaju, vozač može koristiti odmor na takvom ležaju pod uvjetom da se za to vrijeme vozilo ne kreće.
- (5) Kad upravlja motornim vozilom, vozač mora kod sebe imati individualnu kontrolnu knjižicu i u nju upisivati svoje aktivnosti i dužan je pokazati na zahtjev ovlaštenog lica.
- (6) Izuzetno od odredbe stava (5) ovog člana, individualnu kontrolnu knjižicu ne mora imati vozač ako je u vozilo ugrađen uređaj koji osigurava upisivanje vremena vožnje članova posade, vremena provedenog u vožnji, kao i vremena odmora, brzine vozila i pređenog rastojanja.

Član 202.

- (1) Odredbe ovog Zakona o trajanju upravljanja motornim vozilom i odmorima vozača primjenjuju se i na vozače motornih vozila registriranih u inozemstvu kad tim vozilima upravljaju na teritoriji Bosne i Hercegovine, ako međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno.
- (2) Bliže odredbe o ukupnom trajanju upravljanja vozilom, odmoru vozača i načinu rada udvojenih posada na vozilima, u obimu koji utiče na sigurno upravljanje motornim vozilom, kao i obrascu individualne kontrolne knjižice i uputstvu za njeno popunjavanje, pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s organima nadležnim za zdravlje i unutrašnje poslove.

IX. VOZILA

1. Opće odredbe

Član 203.

- (1) Vozila u saobraćaju na putu moraju ispunjavati propisane uvjete u pogledu dimenzija, ukupne mase i osovinskog opterećenja, zaštite čovjekove okoline te imati ispravne propisane uređaje i opremu.
- (2) Vozila koja ne ispunjavaju propisane uvjete u pogledu dimenzija, ukupne mase i osovinskog opterećenja, mogu učestvovati u saobraćaju na javnom putu ako ispunjavaju posebne uvjete koji omogućavaju siguran i nesmetan saobraćaj, utvrđene u odobrenju koje je izdalo nadležno ministarstvo.
- (3) Bliže odredbe o dimenzijama, ukupnoj masi i osovinskom opterećenju vozila, o uređajima i opremi koju moraju imati vozila i o osnovnim uvjetima koje moraju ispunjavati uređaji i oprema u saobraćaju na putevima, pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s organom nadležnim za unutrašnje poslove.

Član 204.

Motorna i priključna vozila registrirana u inozemstvu mogu učestvovati u saobraćaju na teritoriji Bosne i Hercegovine ako imaju ispravne uređaje i opremu, propisanu važećom međunarodnom Konvencijom o saobraćaju na putevima, a u pogledu dimenzija, najveće dozvoljene mase i osovinskog opterećenja ako ispunjavaju uvjete propisane za motorna i priključna vozila registrirana u Bosni i Hercegovini.

Član 205.

- (1) Motorna i priključna vozila koja se prvi put registriraju na teritoriji Bosne i Hercegovine, kao i njihovi dijelovi, uređaji i oprema, prema svojim konstrukcionim i sigurnosnim karakteristikama, moraju odgovarati propisima u Bosni i Hercegovini i evropskim standardima i propisima koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini.
- (2) Postupak utvrđivanja i provjere usklađenosti konstrukcionih i sigurnosnih karakteristika iz stava (1) ovog člana u odnosu na važeće propise i standarde u Bosni i Hercegovini, kao i zahtjeve evropskih propisa i standarda, odnosno homologacija motornih vozila, vrši se:

- 1) kod novokonstruiranih i nehomologiranih vozila provođenjem odgovarajućih ispitivanja u ovlaštenim organizacijama prema procedurama propisa i standarda u Bosni i Hercegovini i evropskih propisa i standarda i na osnovu pozitivnih rezultata izdaje se certifikat o usklađenosti;
- 2) kod uvoza vozila homologiranih u inozemstvu, provjerom vjerodostojnosti izvršene homologacije i na osnovu pozitivnih rezultata izdaje se homologacioni list.
- (3) Bliže uvjete o homologaciji vozila, dijelova uređaja i opreme, određivanju organizacija koje mogu obavljati administrativne i tehničke poslove u oblasti homologacije, pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s organom nadležnim za poslove energetike i industrije.

Član 206.

- (1) Motorna i priključna vozila, koja se pojedinačno proizvode, prepravljaju ili popravljaju u većem obimu ili su im oštećeni sklopovi i uređaji značajni za sigurno učešće u saobraćaju na putevima prije puštanja u saobraćaj, moraju biti podvrgnuta ocjenjivanju usklađenosti konstrukcionih i sigurnosnih karakteristika s odgovarajućim važećim propisima u Bosni i Hercegovini i na osnovu pozitivnih rezultata izdaje se uvjerenje (certifikat).
 - (2) Ocjenjivanje usklađenosti vozila iz stava (1) ovog člana obavljaju ovlaštene organizacije za certificiranje vozila koje odredi ministar, u skladu s članom 6. stav (2) ovog Zakona.
2. Registriranje motornih i priključnih vozila

Član 207.

- (1) Motorna i priključna vozila koja učestvuju u saobraćaju na putu moraju biti registrirana, o čemu se vodi evidencija, u skladu s odgovarajućim zakonom o centralnoj evidenciji i razmjeni podataka.
- (2) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, ne moraju biti registrirana motorna i priključna vozila koja su prepravljena ili popravljena i kojima se obavlja probna vožnja radi ispitivanja i prikazivanja njihovih karakteristika, ili koja se kreću od mjesta proizvodnje do skladišta, kao i motorna i priključna vozila koja se kreću od mjesta u kojem su preuzeta neregistrirana do mjesta u kojem će biti registrirana, pod uvjetom da su označena probnim tablicama.
- (3) Za vozila iz stava (2) ovog člana izdaje se potvrda o korištenju probnih tablica.

Član 208.

- (1) Registrirati se mogu motorna i priključna vozila za koja se na tehničkom pregledu utvrdi da su ispravna.
- (2) Ne može se registrirati vozilo niti produžiti rok važenja registracije vozila čiji vlasnik ima neplaćenu novčanu kaznu ili troškove prekršajnog postupka ili druge obaveze evidentirane u Registru novčanih kazni u skladu s važećim zakonima o prekršajima u BiH.
- (3) Za registrirano vozilo izdaju se registarske tablice, potvrda o registraciji, privremena potvrda o registraciji, potvrda o vlasništvu vozila i stiker naljepnica.
- (4) Potvrda o registraciji izdaje se s rokom važenja od jedne godine.
- (5) Izuzetno od odredbi stav (4) ovog člana, potvrda o registraciji može se izdati:

- 1) trajno za:
 - oldtimere,
 - vozila koja prvenstveno nisu namijenjena učestvovanje u saobraćaju (motokultivator, traktor, radna mašina, pčelarsko vozilo, poljoprivredno vozilo i slično) i
 - mopede i lake četverocikle;
- 2) s kraćim rokom važenja, koji ne može biti kraći od šest mjeseci, za sljedeće kategorije:
 - motocikle, tricikle, četverocikle i lake motocikle.
- (6) Vlasnik vozila, ako ne produži registraciju vozila u roku od 30 dana od dana isteka važenja potvrde o registraciji, dužan je vratiti registarske tablice nadležnom organu u roku od osam dana.
- (7) Vlasnik vozila dužan je odjaviti vozilo ako je prodato, uništeno ili otpisano i ako je vlasnik promijenio stalno prebivalište, odnosno sjedište, u roku od 15 dana. U istom roku vlasnik vozila dužan je prijaviti promjenu bilo kojeg podatka koji je upisan u potvrdi o registraciji i potvrdi o vlasništvu vozila.

Član 209.

- (1) Za vozila koja se registriraju u Bosni i Hercegovini izdaje se jedna od sljedećih registarskih tablica:
 - 1) registarske tablice za motorna vozila;
 - 2) registarske tablice za priključna vozila;
 - 3) registarske tablice za motocikle;
 - 4) registarske tablice za motorna i priključna vozila diplomatskih i konzularnih predstavništava i misija stranih država i predstavništava međunarodnih organizacija u Bosni i Hercegovini i njihovog osoblja;
 - 5) registarske tablice za vozila koja se izvoze iz Bosne i Hercegovine i registrirat će se u inozemstvu;
 - 6) tablice za privremeno registrirana vozila i
 - 7) probne tablice.
- (2) Oznake na registarskim tablicama sastoje se od određenih slova i brojeva.

(3) Vozilo registrirano u Bosni i Hercegovini ne može napustiti teritoriju Bosne i Hercegovine ako ne nosi istaknutu međunarodnu oznaku Bosne i Hercegovine.

(4) Zabranjeno je isticanje međunarodne oznake druge države na vozilima registriranim u Bosni i Hercegovini.

Član 210.

(1) Motorna vozila, osim motocikala, u saobraćaju na putu moraju imati po dvije registarske tablice, a motocikli, lahki motocikli i priključna vozila po jednu registarsku tablicu.

(2) Registarske tablice na vozilu moraju biti postavljene tako da su dobro vidljive i čitke, od kojih je jedna na prednjoj, a druga na zadnjoj strani, a kod motocikla, lakih motocikala i priključnih vozila na zadnjoj strani.

Član 211.

(1) Kad upravlja motornim i priključnim vozilom, vozač mora imati kod sebe važeću potvrdu o registraciji izdatu za to vozilo kao i policu obaveznog osiguranja, a motorna i priključna vozila registrirana u stranoj zemlji i međunarodnu ispravu o osiguranju od automobilske odgovornosti koja važi na području Bosne i Hercegovine i dužan je pokazati na zahtjev policajca ili drugog ovlaštenog lica.

(2) Kad upravlja vozilom koje je označeno probnim tablicama, vozač mora imati kod sebe važeću potvrdu i dužan je pokazati na zahtjev ovlaštenog lica.

Član 212.

Motorna i priključna vozila registrirana u stranoj zemlji mogu učestvovati u saobraćaju na teritoriji Bosne i Hercegovine samo ako imaju važeću potvrdu o registraciji vozila i registarske tablice koje je izdao nadležni organ zemlje u kojoj je vozilo registrirano, kao i međunarodnu oznaku zemlje registracije.

Član 213.

(1) Motorna i priključna vozila diplomatskih i konzularnih predstavništava i misija stranih država i predstavništava međunarodnih organizacija u Bosni i Hercegovini i njihovog osoblja, stranih trgovinskih, saobraćajnih, kulturnih i drugih predstavništava, stranih dopisništava i stalnih stranih dopisnika, odnosno stranaca, stalnih službenika stranih dopisništava i motorna i priključna vozila stranaca kojima je radi školovanja, specijalizacije, naučnih istraživanja, zapošljavanja ili obavljanja profesionalne djelatnosti, pružanja azila ili priznavanja statusa izbjeglog lica izdato odobrenje za privremeni boravak duži od šest mjeseci ili za stalno nastanjenje u Bosni i Hercegovini, kao i motorna i priključna vozila državljana Bosne i Hercegovine koji se vrate iz inozemstva, odnosno dođu u Bosnu i Hercegovinu da u njoj stalno ostanu, mogu učestvovati u saobraćaju u Bosni i Hercegovini samo ako su registrirana u Bosni i Hercegovini.

(2) Učešće vozila međunarodnih oružanih snaga stacioniranih u Bosni i Hercegovini u saobraćaju na putevima u Bosni i Hercegovini regulirat će se posebnim međunarodnim ugovorom.

Član 214.

(1) Privremeno mogu da se registriraju motorna i priključna vozila uvezena iz inozemstva ili nabavljena u Bosni i Hercegovini čiji su vlasnici stranci koji u Bosni i Hercegovini privremeno borave na osnovu važeće putne isprave, ili državljani Bosne i Hercegovine koji radi školovanja, specijalizacije, naučnog istraživanja, zapošljavanja ili obavljanja profesionalne djelatnosti privremeno borave u inozemstvu, motorna i priključna vozila koja se koriste na osnovu ugovora o poslovnoj saradnji ili ugovora o zakupu zaključenog između domaćeg i stranog prijevoznika, kao i motorna i priključna vozila koja se koriste na sajmovima i sportskim takmičenjima.

(2) Vozilo koje u Bosnu i Hercegovinu uđe sa stranim registarskim tablicama na kojima oznake i broj nisu u skladu s odredbama međunarodnih ugovora koje je ratificirala Bosna i Hercegovina mora se privremeno registrirati.

(3) Privremena registracija vozila važi najduže jednu godinu i može se, iz opravdanih razloga, produžiti ukupno najviše još za jednu godinu.

Član 215.

(1) Za privremeno registrirano vozilo izdaju se: potvrda o registraciji, potvrda o vlasništvu vozila, stiker naljepnica i odgovarajuće registarske tablice.

(2) Kad upravlja privremeno registriranim vozilom, vozač kod sebe mora imati važeću potvrdu o registraciji vozila i dužan je pokazati na zahtjev ovlaštenog lica.

(3) Bliže odredbe o postupku i načinu registracije vozila, izgledu i sadržaju privremene potvrde o registraciji, potvrde o registraciji, potvrde o vlasništvu vozila, stiker naljepnice i registarskih tablica, o izgledu međunarodne oznake Bosne i Hercegovine i o dimenzijama, obliku, boji, sadržaju, vrsti i kvalitetu materijala registarskih tablica, pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s organom nadležnim za unutrašnje poslove.

Član 216.

(1) Registraciju motornih i priključnih vozila, te izdavanje registarskih tablica vrše organi nadležni za unutrašnje poslove.

(2) Odredbe stava (1) ovog člana odnose se na vlasnike vozila koji imaju prebivalište ili sjedište, a raseljena lica boravište na teritoriji Bosne i Hercegovine.

3. Tehnički pregledi motornih i priključnih vozila

Član 217.

- (1) Radi provjeravanja tehničke ispravnosti motornih i priključnih vozila vrše se tehnički pregledi tih vozila.
- (2) Tehnički pregled vozila može biti redovni i vanredni.
- (3) Na tehničkom pregledu utvrđuje se da li motorno ili priključno vozilo ima propisane uređaje i opremu i da li je u ispravnom stanju, te da li ono ispunjava i druge propisane uvjete za učešće u saobraćaju.
- (4) O izvršenom tehničkom pregledu motornih i priključnih vozila vodi se evidencija.

Član 218.

- (1) Novoproduzvedena motorna i priključna vozila nakon tehničkog pregleda prije prve registracije, vlasnici su dužni podvrgnuti redovnom tehničkom pregledu u toku mjeseca u kojem ističe rok od 24 mjeseca od dana prve registracije.
- (2) Vozila stara dvije i više godina vlasnici su dužni podvrgnuti tehničkom pregledu svakih 12 mjeseci.

Član 219.

- (1) Redovni tehnički pregled vozila obavlja se jednom godišnje, a za određena motorna i priključna vozila svakih šest mjeseci, osim ako ovim Zakonom nije drugačije uređeno.
- (2) Odobrenje za rad, nadzor nad radom stanica tehničkog pregleda motornih i priključnih vozila izdaju i vrše entitetska i kantonalna ministarstva i ministarstvo Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, nadležna za saobraćaj.
- (3) Stanica tehničkog pregleda koja ima odobrenje za rad, dužna je obavljati tehničke preglede u skladu sa ovim Zakonom i važećim propisima kojima je regulisana ova oblast.
- (4) Organi iz stava (2) ovog člana dužni su najmanje četiri puta godišnje organizovati nadzor nad radom stanica za tehnički pregled vozila.
- (5) Nadležni organi iz stava (2) ovog člana dio poslova iz svoje nadležnosti mogu prenijeti na odgovarajuće stručne institucije.
- (6) Bliže odredbe o sadržaju i načinu obavljanja tehničkih pregleda, evidencijama koje se vode i obrascima koji se izdaju, uvjetima koje moraju zadovoljiti ovlaštene organizacije za obavljanje tehničkih pregleda, pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s organom nadležnim za unutrašnje poslove.

Član 227.

Vozač kojem je, odlukom nadležnog organa, zabranjeno upravljanje motornim vozilom na osnovu člana 221. ovog Zakona, vozač kojem je vozačka dozvola oduzeta na osnovu člana 222. stav (1) ovog Zakona, vozač kojem je vozačka dozvola privremeno oduzeta na licu mjesta na osnovu člana 223. ovog Zakona, kao i vozač kojem je vozačka dozvola zadržana na osnovu člana 225. st. (1) i (3) ovog Zakona, ne smije u saobraćaju na putu upravljati motornim vozilom za vrijeme trajanja zabrane, odnosno za vrijeme za koje mu je vozačka dozvola oduzeta ili zadržana.

Član 228.

- (1) Ako ovlašteno lice zatekne vozilo koje zbog tehničke neispravnosti ugrožava ili smeta drugim učesnicima u saobraćaju, ili na kome je teret nepravilno smješten, odnosno nedovoljno osiguran, ili kojim se, bez dozvole, prevozi teret čije dimenzije, odnosno masa prekoračuju najveće dozvoljene dimenzije, odnosno masu ili osovinsko opterećenje, ili koje se kreće putem na kojoj je kretanje te vrste vozila zabranjeno, ili se kreće bez zimske opreme na dijelu puta i u vrijeme kad je zimska oprema obavezna, naredit će vozaču da odmah prekine kretanje vozilom i otkloni neispravnost, ili da vozilo odveze do određenog mjesta gdje može otkloniti neispravnost, odnosno da vozilom nastavi kretanje na putu na kojem je kretanje te vrste vozila dozvoljeno, odnosno da upotrijebi zimsku opremu.
- (2) Ako vozač ne postupi po naređenju iz stava (1) ovog člana, ovlašteno lice isključit će vozilo iz saobraćaja i oduzet će potvrdu o registraciji.
- (3) Vozač, odnosno vlasnik vozila isključenog iz saobraćaja odgovoran je za čuvanje vozila od krađe ili drugih nezakonitih radnji prema vozilu.

Član 230.

- (1) Ovlašteno lice isključit će iz saobraćaja vozilo koje nije registrirano ili koje nema propisane registarske tablice ili nema propisanu registarsku naljepnicu.
- (2) Ovlašteno lice koje je isključilo vozilo iz saobraćaja vozaču će na licu mjesta privremeno oduzeti potvrdu o registraciji vozila, a za prekršaj iz stava (1) ovog člana oduzeti i registarske tablice.
- (3) Nadležni organ čije je ovlašteno lice privremeno oduzelo potvrdu o registraciji vozila, prema odredbama ovog člana i člana 228. stav (2) ovog Zakona, dužan je vozaču vratiti potvrdu o registraciji vozila čim prestanu razlozi zbog kojih je oduzeta, a najkasnije u roku od 24 sata nakon prestanka postojanja tih razloga, a registarske tablice dostaviti nadležnom organu kod kojeg se vozilo vodi u evidenciji u roku od tri dana.
- (4) Ovlašteno lice koje je privremeno oduzelo potvrdu o registraciji vozila ili registarske tablice dužno je izdati vozaču potvrdu o tome, koja sadrži naziv i sjedište organa čije je ovlašteno lice oduzelo potvrdu o registraciji vozila i registarske tablice, vrstu i registarski broj vozila, naziv organa koji je izdao potvrdu o registraciji vozila, ime i prezime vlasnika i njegovu adresu, ime i prezime vozača i njegovu adresu, razlog

oduzimanja, datum, vrijeme, put i mjesto oduzimanja, način i vrijeme vraćanja potvrde o registraciji vozila i pečat i potpis ovlaštenog lica.

(5) Ako vozač ne preuzme oduzetu potvrdu o registraciji vozila u roku od tri dana od dana oduzimanja, potvrda o registraciji vozila bit će dostavljena nadležnom organu u čijoj se evidenciji vozilo vodi.

Član 231.

(1) Na vanredni tehnički pregled uputit će se motorno ili priključno vozilo koje je isključeno iz saobraćaja zbog tehničke neispravnosti uređaja za upravljanje ili uređaja za zaustavljanje, vozilo koje je u saobraćajnoj nezgodi toliko oštećeno da se opravdano može zaključiti da su na njemu oštećeni sklopovi i uređaji koji su važni za sigurnost saobraćaja, vozilo za koje se osnovano posumnja da ima neispravan uređaj za pogon na tečni plin, vozilo za koje se osnovano posumnja da ima neispravan uređaj za spajanje vučnog i priključnog vozila, vozilo koje izduvnim plinovima ili na drugi način prekomjerno zagađuje zrak, kao i vozilo koje proizvodi prekomjernu buku.

(2) Ako se u slučaju iz stava (1) ovog člana na vanrednom tehničkom pregledu potvrde neispravnosti zbog kojih je vozilo upućeno na vanredni tehnički pregled, ili se ustanovi druga neispravnost za koju je propisano isključivanje iz saobraćaja, nadležni organ koji je uputio vozilo na vanredni tehnički pregled privremeno će oduzeti i zadržati potvrdu o registraciji dok se navedene neispravnosti ne otklone i dok se to ne potvrdi na novom tehničkom pregledu o čemu izdaje potvrdu u skladu s članom 230. stav (4) ovog Zakona.

(3) Ako vozač, odnosno vlasnik vozila iz stava (2) ovog člana ne preuzme privremeno oduzetu potvrdu o registraciji u roku od tri dana od dana oduzimanja, a potvrda o registraciji se ne vodi u evidenciji organa čije je ovlašteno lice potvrdu o registraciji oduzelo, potvrda o registraciji vozila bit će dostavljena nadležnom organu kod kojeg se vozilo vodi u evidenciji.

(4) Vlasnik vozila ne plaća troškove vanrednog tehničkog pregleda na koji ga je uputio nadležni organ, ako se na pregledu utvrdi da je vozilo tehnički ispravno.

239a

(1) Kada nadležni organ iz člana 177. stava (7) ovog Zakona u obavljanju nadzora nad radom autoškola utvrdi da se autoškola u obavljanju svoje djelatnosti ne pridržava Zakona ili da ne ispunjava propisane uslove, organ nadležan za obrazovanje će rješenjem odrediti da se utvrđeni nedostaci otklone i zabraniti obavljanje jednog dijela osposobljavanja ili cjelokupnog osposobljavanja, dok se utvrđeni nedostaci ne otklone, ako je to potrebno s obzirom na prirodu nedostataka.

(2) Organ nadležan za obrazovanje može rješenjem zabraniti rad autoškoli ili odjeljenju autoškole u trajanju do dva mjeseca ukoliko se nadležnom organu iz stava (1) ovog člana onemogućiti ili ometa obavljanje kontrole.

(3) Organ nadležan za obrazovanje može licu koje obavlja osposobljavanje kandidata iz poznavanja propisa o sigurnosti saobraćaja ili instruktora vožnje koji obavlja osposobljavanje kandidata za vozača motornih vozila u praktičnom upravljanju vozilom, ukoliko osposobljavanje ne obavlja u skladu sa važećim propisima, privremeno oduzeti licencu odnosno dozvolu za instruktora vožnje u razdoblju od tri do šest mjeseci.

(4) Kandidat za vozača motornih vozila koji na ispitu postupi suprotno odredbama člana 182. Stav (4) ovog Zakona tijelo nadležno za obrazovanje može zabraniti izlazak na ispit u razdoblju do šest mjeseci od dana izlaska na ispit na kojem je počinjen prekršaj.

(5) Ako nadležni organ iz člana 219. stava (2) ovog Zakona utvrdi da stanica tehničkog pregleda obavlja tehničke preglede suprotno pozitivnim propisima, izdat će rješenje o privremenoj zabrani rada do otklanjanja nedostataka.

(6) Nadležni organ iz člana 219. stava (2) ovog Zakona rješenjem će privremeno zabraniti rad i odrediti period za otklanjanje nedostataka stanici tehničkog pregleda za koju utvrdi da:

1) prilikom tehničkog pregleda vozila koristi neumjeren ili neispravan uređaj ili opremu;

2) objekt (prostor) ne udovoljava propisanim uslovima;

3) tehnički pregled vozila obavlja lice koje nema licencu.

Član 240.

Svi prihodi nastali primjenom ovog Zakona, pripadaju nadležnim organima, u skladu s članom 2. ovog Zakona.

Član 241.

Provođenje ovog Zakona, pokretanje i vođenje postupka za prekršaje i preduzimanje drugih mjera za provođenje ovog Zakona vrše nadležni organi.

Član 242.

Izdavanje prekršajnog naloga obavlja ovlašteno lice nadležnog organa za poslove kontrole i reguliranja saobraćaja na putevima u entitetima, kantonima i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine.

Član 243.

Ako je odlukom nadležnog organa zabranjeno instrukturu vožnje upravljanje motornim vozilom, instruktor vožnje ne smije se baviti obučavanjem kandidata za vozača u upravljanju motornim vozilom za vrijeme trajanja te zabrane.

Član 244.

- (1) O izrečenim kaznama, zabranama upravljanja motornim vozilima, saobraćajnim nesrećama, posljedicama saobraćajnih nesreća, motornim i priključnim vozilima i vozačima motornih vozila vodi se evidencija prema mjestu prebivališta.
- (2) Nadležni organ koji izrekne kaznu ili zabranu upravljanja motornim vozilom, ili drugu mjeru propisanu zakonom entiteta, kantona i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine dužan je obavijestiti o tome organ koji vodi evidenciju o tim kaznama, zabranama i mjerama.
- (3) Podatke iz evidencije predviđene u stavu (1) ovog člana mogu koristiti: pravosudni organi, organi koji vode prekršajni, odnosno administrativni postupak, policija, državni organi, zdravstvene ustanove, preduzeća, obrazovne ustanove i nevladine organizacije koje se bave pitanjima sigurnosti saobraćaja na putevima, kao i preduzeća koja obavljaju javni prijevoz ili prijevoz za vlastite potrebe.
- (4) Evidencija o izrečenim kaznama, zabranama i mjerama iz stava (2) ovog člana vozačima motornih vozila i motornim vozilima vodi se kod nadležnog organa prema mjestu prebivališta.

Član 245.

- (1) Trajanje zaštitne mjere zabrane upravljanja motornim vozilom računa se od dana deponiranja vozačke dozvole u skladu s članom 222.
- (2) Vrijeme provedeno na izdržavanju kazne zatvora ne računa se u vrijeme trajanja zabrane upravljanja motornim vozilom.

Član 246.

- (1) Nadležni organ koji vodi prekršajni postupak, u skladu s propisom entiteta, kantona ili Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, može odgoditi izvršenje zabrane upravljanja motornim vozilom osim za prekršaj iz tač. 25), 26), 32) i 33) člana 235. ovog Zakona, pod uvjetom da učinilac prekršaja u određenom roku, koji ne može biti kraći od šest mjeseci ni duži od jedne godine, ne učini prekršaj za koji se može izreći ta zabrana.
- (2) Odgođeno izvršenje zabrane iz stava (1) opozvat će se ako učinilac prekršaja u roku za koji je izvršenje odgođeno učini novi prekršaj za koji je propisano izricanje ili mogućnost izricanja zabrane upravljanja motornim vozilom.
- (3) Izvršenje mjere iz stava (2) ovog člana ne može se odgađati.

Član 247.

Pod uvjetom reciprociteta, protiv vozača koji ima prebivalište u Bosni i Hercegovini, a u stranoj zemlji učini saobraćajni prekršaj prema propisima te zemlje, u Bosni i Hercegovini pokrenut će se prekršajni postupak ako to zahtijeva nadležni strani organ a vozač za taj prekršaj može biti kažnjen na osnovu ovog Zakona ako za taj prekršaj nije bio kažnjen u zemlji u kojoj je prekršaj učinjen.

Član 248.

- (1) Ako vozač koji ima stranu vozačku dozvolu na teritoriji Bosne i Hercegovine učini prekršaj za koji je ovim Zakonom predviđeno da se mora ili može izreći zabrana upravljanja motornim vozilom, tom vozaču, umjesto zabrane upravljanja motornim vozilom, može se izreći zabrana korištenja strane vozačke dozvole u istom trajanju.
- (2) Zabrana korištenja strane vozačke dozvole je zabrana vozaču kome je izrečena da na teritoriji Bosne i Hercegovine upravlja motornim vozilom one kategorije ili onih kategorija na koje se zabrana odnosi.

Član 249.

Ako maloljetnik učini radnju koja je ovim Zakonom utvrđena kao prekršaj, kaznit će se roditelj, usvojitelj, odnosno staratelj maloljetnika, novčanom kaznom propisanom za učinjeni prekršaj ako je taj prekršaj učinjen kao posljedica propusta dužnog staranja o maloljetniku.

Član 250.

Instruktor vožnje pod čijim se nadzorom kandidat za vozača obučava u upravljanju motornim vozilom u saobraćaju na putu, kaznit će se za prekršaj koji učini kandidat za vozača, osim ako nije bio u stanju spriječiti prekršaj.

KAZNENE ODREDBE